

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ
ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ**

**ΚΑΡΚΑΣΙΝΑ ΟΛΓΑ
ΑΜΑΝΑΤΙΑΔΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΣΚΑΡΑΚΗ ΚΡΥΣΤΑΛΕΝΙΑ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΝΙΚΗ

ΠΑΤΡΑ 2017

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με την πτυχιακή μας εργασία αυτή, θέλουμε να αναδείξουμε την σημασία και τον ρόλο που διαδραματίζουν τα αξιόγραφα στις σύγχρονες εμπορικές συναλλαγές. Επιπλέον να παρουσιάσουμε αναλυτικά τα ποια βασικά χαρακτηριστικά τους και επίσης ποια θα πρέπει να είναι η σωστή χρήση τους.

Ποιο αναλυτικά η πτυχιακή μας ξεκινάει με μια γενική αναφορά σχετικά με τα αξιόγραφα την σημασία τους και τέλος με τα βασικά χαρακτηριστικά τους.

Στην συνέχεια αναλύουμε πολύ αναλυτικά την συναλλαγματική με όλα τα βασικά στοιχεία που θα πρέπει να γνωρίζει ο καθένας που θα θελήσει να κάνει χρήση αυτού του αξιόγραφου.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφουμε όλα τα βασικά στοιχεία της επιταγής με ιδιαίτερη αναφορά στις διακρίσεις της και στον τρόπο χρησιμοποίησης της στις εμπορικές συναλλαγές.

Τέλος κάνουμε μια γενική σύγκριση της συναλλαγματικής με την επιταγή και παραθέτουμε μερικές δικαστικές αποφάσεις σχετικά με τα συγκεκριμένα αξιόγραφα.

Σημαντικό στοιχείο της πτυχιακής μας, είναι η παράθεση συμπερασμάτων σχετικά με την σημασία που έχουν τα αξιόγραφα στις εμπορικές συναλλαγές μέσα από κρίσεις και διαπιστώσεις που έχουμε βρει από την βιβλιογραφία της εργασίας μας.

SUMMARY

With our thesis this paper, we want to highlight the importance and the role played by securities on modern trade. In addition to present in detail what the key features and also what should be their proper use.

Analytically our thesis begins with a general statement relating to the securities to their importance and end with their main features.

Then we analyze in great detail the exchange with all the basics you need to know everyone who will want to use this securities.

In the third chapter we describe all the basic elements of the check with particular reference to discrimination and the way of using trading.

Finally we make a general comparison of the exchange to check and here are some judgments about specific securities.

An important element of our thesis, is to set out the conclusions on the importance of the securities to trade through judgments and findings we have found in the literature of our work Finally we make a general comparison of the exchange to check and here are some judgments about specific securities

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σύγχρονες εμπορικές συναλλαγές έχουν πλέον να επιδείξουν μια ποικιλία τίτλων, που παριστάνουν απαιτήσεις ή ενσώματα αγαθά, όπως είναι η συναλλαγματική, η επιταγή, η μετοχή, η ομολογία, η φορτωτική, τα αποθηκόγραφα και τα ενεχυρόγραφα των γενικών αποθηκών, ασφαλιστήρια κ.λ.π. Η κυκλοφορία των τίτλων αυτών επιβάλλεται στις απαιτήσεις και στα αγαθά που παριστάνουν κατά τέτοιο τρόπο ώστε απαιτήσεις και αγαθά να κυκλοφορούν μαζί με τους τίτλους, χωρίς την τήρηση των διατυπώσεων που αλλιώς θα ήταν απαραίτητες για την διακίνηση τους.

Οι τίτλοι αυτοί κυκλοφορούν με δικούς τους κανόνες. Κι επειδή η κυκλοφορία τους έχει αντίκτυπο στις απαιτήσεις και στα αγαθά που παριστάνουν, αποκτούν ιδιαίτερη σημασία για την οικονομική ζωή. Κατ' αρχήν, συντελούν στην κυκλοφορία του κοινωνικού πλούτου συγχρόνως όμως γίνονται μέσο για τη διενέργεια ολόκληρης σειράς από πράξεις, ανταλλακτικές, εγγυητικές κ.λ.π.

Η αγορά κεφαλαίου αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους θεσμούς ανάπτυξης της οικονομίας μιας χώρας καθώς, μέσω της λειτουργίας της, προσφέρεται η δυνατότητα αφενός στις επιχειρήσεις να αντλήσουν κεφάλαια για την υλοποίηση των επενδυτικών τους σχεδίων, μέσω της έκδοσης χρεογράφων, και αφετέρου στους επενδυτές να διαθέσουν προς τις επιχειρήσεις, μέσω της αγοράς των εκδοθέντων χρεογράφων τους, μέρος των αποταμιευτικών τους κεφαλαίων για την επίτευξη κεφαλαιακών και μερισματικών αποδόσεων.

Οφείλουμε να τονίσουμε την ιδιαίτερη σημασία των αξιογράφων για τη συναλλαγματική μας ζωή, τόσο από οικονομική όσο και από νομική αλλά και κοινωνική σκοπιά.

Τα αξιόγραφα δημιουργήθηκαν στα μέσα του προηγούμενου αιώνα, όταν αναπτύχθηκαν η βιομηχανία, οι μεταφορές και το εμπόριο.

Σήμερα τα αξιόγραφα εξυπηρετούν ποικίλους σκοπούς και ειδικότερα, διευκολύνουν:

α) την παροχή πιστώσεως (κυρίως η συναλλαγματική και το γραμμάτιο εις διαταγήν),

β) την διεξαγωγή των πληρωμών (η επιταγή)

γ) την κυκλοφορία ενσώματων αγαθών πραγματική μετακίνησή τους (η φορτωτική, τα αποθηκόγραφα και τα ενεχυρόγραφα των γενικών αποθηκών).

Η οικονομική αυτή αποστολή των αξιόγραφων πραγματοποιείται με την ενσωμάτωση, που είναι μέσο της τεχνικής του δικαίου.

Πράγματι, με την ενσωμάτωση του δικαιώματος στο αξιόγραφο, πραγματοποιείται η μεταβίβαση του χωρίς τους κινδύνους που συνοδεύουν κατά κανόνα με άλλο τρόπο μεταβίβαση ή εκπλήρωση της απαίτησης τόσο για τον δανειστή όσο και για τον οφειλέτη, π.χ. δεν υπάρχει κίνδυνος (κοινός και για τους δύο) να καταβληθεί η παροχή σε πρόσωπο άλλο από τον δικαιούχο, στην περίπτωση που ενδιάμεσα έγινε μεταβίβαση της απαίτησης από το δανειστή σε τρίτο πρόσωπο, με όλες τις σχετικές σοβαρές συνέπειες. Το σημαντικότερο όμως ίσως είναι η ασφάλεια και η απλότητα με την οποία κυκλοφορούν τα οικονομικά αγαθά που περικλείονται στα αξιόγραφα, π.χ. η μεταβίβαση πραγμάτων που παραλήφθηκαν από τον μεταφορέα με έκδοση φορτωτικής, πραγματοποιείται απλά με την μεταβίβαση της φορτωτικής.

Τα αξιόγραφα ρυθμίζονται από διάφορους ειδικούς νόμους, αλλά ορισμένες βασικές διατάξεις υπάρχουν και στον Α.Κ.

Επισήμανση

Οι διαπιστώσεις, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα και οι πιθανές προτάσεις της παρούσας πτυχιακής Εργασίας, εκτός των αναφορών που επισημαίνονται ως λήμματα, αποτελούν προσωπικές θεωρητικές ή εμπειρικές διαπιστώσεις της ομάδας των φοιτητών που την επιμελήθηκαν και δεν απηχούν κατ' ανάγκη τη γνώμη του εισηγητή εκπαιδευτικού, ή του Εκπαιδευτικού προσωπικού του Τμήματος Λογιστικής και χρηματοοικονομικής του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
SUMMARY	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	12
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ	12
1.1 Ιστορική Αναδρομή.....	12
1.2 Στοιχεία γενικά σχετικά με τα αξιόγραφα.....	13
1.3 Η σημασία αξιόγραφων από οικονομική και νομική πλευρά.....	13
1.4 Τι είναι αξιόγραφο.....	14
1.5 Στοιχεία αξιόγραφου	15
1.5.1 Έννοια εγγράφου.....	15
1.5.2 Διακρίσεις εγγράφων.	15
1.5.3 Το Έγγραφο ως αντικείμενο παροχής.....	15
1.6 Η αξιογραφική ενσωμάτωση.....	16
1.7 Συνέπειες ενσωμάτωσης.....	17
1.8 Ολοκλήρωση της ενσωμάτωσης των αξιόγραφων	18
1.9 Ο δικαιούχος και η κατοχή του εγγράφου	19
1.10 Χρηματούγραφα – Πιστωτικοί τίτλοι	20
1.10.1 Αρχές που τίθενται σε ισχύ στους τίτλους πίστωσης.	20
1.10.2 Αρχές που τίθενται σε ισχύ στα χρηματούγραφα	20
1.11 Η διάκριση των αξιόγραφων	21
1.11.1 Διάκριση σε δηλωτικά αξιόγραφα και συστατικά.....	22
1.11.2 Κατηγοριοποίηση σε αιτιώδη και αναιτιώδη αξιόγραφα	22
1.12 Πότε κηρύσσεται ανίσχυρο ένα αξιόγραφο;	24
1.12.1 Συνέπειες που επέρχονται από την κλοπή την απώλεια ή την καταστροφή του αξιόγραφου.....	24
1.12.2 Κήρυξη αξιογράφου ως ανίσχυρου.....	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	26
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ.....	26
2.1 Ορισμός συναλλαγματικής.....	26
2.2 Συναλλαγματική: Η Ιστορική Εξέλιξή της	27
2.3 Χαρακτηριστικά συναλλαγματικής.....	29
2.4 Πρόσωπα Στη Συναλλαγματική	30
2.5 Οικονομική σημασία συναλλαγματικής	31
2.6 Συναλλαγματική και τα Τυπικά στοιχεία της.....	33
2.7 Ανάλυση υποχρεώσεων από τη συναλλαγματική	38
2.7.1 Ικανότητα	38
2.7.2 Αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών	38
2.7.3 Ανάλυση υποχρέωσης από αντιπρόσωπο.....	39
2.8 Συνέπειες από την έλλειψη τυπικών στοιχείων	40
2.8.1 Ακυρότητα της συναλλαγματικής.....	40
2.8.2 Μετατροπή	41
2.9 Χαρτοσήμανση της συναλλαγματικής.....	42
2.10 Ρήτρες στη συναλλαγματική	42
2.10.1 Προβλεπόμενες ρήτρες	42
2.10.2 Επιτρεπόμενες ρήτρες.....	43
2.11 Λευκή συναλλαγματική	44
2.11.1 Ορισμός.....	44
2.11.2 Εξουσιοδότηση συμπλήρωσεως	45
2.11.3 Συνέπειες.....	45
2.11.4 Η ευθύνη του εκδότη	46
2.12 Η αποδοχή συναλλαγματικής.....	46
2.12.1 Έννοια και σημασία.	46
2.12.2 Εμφάνιση προς αποδοχή	47
2.12.3 Δήλωση αποδοχής.....	48
2.12.4 Αποδοχή με απόκλιση από το περιεχόμενο της συναλλαγματικής.....	49

2.12.5	Αποτελέσματα αποδοχής	49
2.12.6	Σύμβαση δόσεως και λήψεως	50
2.12.7	Αποτελέσματα που προκύπτουν από την άρνησης της αποδοχής.....	50
2.13	Μεταβίβαση της συναλλαγματικής.....	50
2.13.1	Μεταβίβαση μέσω εκχώρησης.....	51
2.13.2	Μεταβίβαση μέσω οπισθογράφησης	51
2.14	Εκπλήρωση της υποχρέωσης από τη συναλλαγματική	63
2.14.1	Λήξη της συναλλαγματικής	63
2.14.2	Εμφάνιση προς πληρωμή	63
2.14.3	Πληρωμή	64
2.14.4	Πληρωμή σε μη δικαιούχο	65
2.15	Τριτεγγύηση Της Συναλλαγματικής	67
2.15.1	Η τριτεγγύηση ως αντικειμενική εγγύηση.....	67
2.15.2	Η τριτεγγύηση ως μονομερής δήλωση βούλησης.	68
2.15.3	Δημιουργία αυτοτελούς υποχρέωσης.	68
2.15.4	Προϋποθέσεις ανάληψης υποχρέωσης από τριτεγγύηση	69
2.15.5	Ευθύνη και δικαιώματα τριτεγγυητή	70
2.15.6	Συντριτεγγύηση.....	71
2.15.7	Ομοιότητες και διαφορές εγγύησης και τριτεγγύησης	71
2.16	Η Διαχείριση Των Συναλλαγματικών Από Τις Τράπεζες.....	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....		74
Η ΕΠΙΤΑΓΗ.....		74
3.1	Η Ιστορική Εξέλιξη Της επιταγής.....	74
3.2	Ορισμός επιταγής	75
3.3	Σημασία Οικονομική.....	75
3.4	Έκδοση, τύπος και σχέσεις αιτίας.....	76
3.4.1	Έκδοση και τύπος	76
3.4.2	Αιτιακές Σχέσεις	78
3.5	Μεταβίβαση της επιταγής	79

3.6	Εμφάνιση και πληρωμή της επιταγής	80
3.6.1	Εμφάνιση.....	80
3.6.2	Πληρωμή	81
3.7	Αναγωγή, παραγραφή, αδικαιολόγητος πλουτισμός	83
3.7.1	Αναγωγή.....	83
3.7.2	Παραγραφή και αδικαιολόγητος πλουτισμός	83
3.8	Είδη επιταγών	84
3.8.1	Σχετικά με τον τρόπο κυκλοφορίας της επιταγής.....	84
3.8.2	Αναφορικά με τον τόπο έκδοσης ή πληρωμής	86
3.8.3	Λογιστική και Δίγραμμη.....	86
3.8.4	Επιταγή Ταχυδρομική	86
3.8.5	Επιταγή Ταξιδιωτική.....	87
3.8.6	Επιταγή Εγγυημένη με κάρτα εγγυήσεως.....	89
3.9	Διαστολή που προκύπτει από πιστωτικές κάρτες	91
3.10	Χαρτοσήμανση επιταγής.....	91
3.11	Υποχρεωτική αναγραφή του Α.Φ.Μ.....	92
3.12	Προθεσμία εμφάνισης επιταγής στην τράπεζα για πληρωμή	93
3.13	Ακάλυπτη Επιταγή	94
3.14	Ανάκληση Ιδιωτικής Επιταγής.....	95
3.15	Ανάκληση Τραπεζικής Επιταγής	95
3.16	Τριτεγγύηση Της Επιταγής.	96
3.17	Διαφορές Της Τραπεζικής Επιταγής Και Της Συναλλαγματικής. 97	
3.18	Η Διαχείριση Των Επιταγών Από Τις Τράπεζες.....	98
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	100
	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ.....	100
4.1	Βασικές διαφορές επιταγής με συναλλαγματική	100
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	103
	ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ	103

5.1 Διαταγή πληρωμής για χρηματική απαίτηση με βάση συναλλαγματική.....	103
5.2 Διαταγή πληρωμής για χρηματική απαίτηση με βάση συναλλαγματική.....	104
5.3 Αδικοπραξία. Έκδοση ακάλυπτων επιταγών από το νόμιμο εκπρόσωπο ΑΕ.....	105
5.4 Αδικοπραξία. Έκδοση μεταχρονολογημένων ακάλυπτων επιταγών από διαχειριστή ΕΠΕ στο όνομα και για λογαριασμό της εταιρίας.	106
5.5 Συναλλαγματική. Ευθύνη τριτεγγυητή	107
5.6 Πλαστογράφηση επιταγής. Νόθευση του περιεχομένου της....	108
5.7 Συναλλαγματική. Ηθελημένη έλλειψη ενός ή περισσότερων τυπικών στοιχείων της επιταγής, προκειμένου αυτά να συμπληρωθούν μεταγενέστερα από τον λήπτη, δυνάμει συμφωνίας του με τον εκδότη. 109	
5.8 Επιταγή. Μη πληρωμή από την πληρώτρια τράπεζα της εμπροθέσμως εμφανισθείσας από το νόμιμο κομιστή της, επιταγής. Αγωγή αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης κατά της πληρώτριας τράπεζας.....	110
5.9 Επιταγή. Δικαίωμα αναγωγής κατά οποιουδήποτε υπογραφέα.	111
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	112
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	114
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	115

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ

1.1 Ιστορική Αναδρομή

Οι τίτλοι αυτοί εμφανίστηκαν στις συναλλαγές ως απλά εμπορικά ή πιστωτικά έγγραφα και η λειτουργία τους διαμορφώθηκε σύμφωνα με τις ανάγκες των σχέσεων που εξυπηρετούσαν σε διάφορες εποχές. Με τον καιρό όμως, τράβηξαν την προσοχή της επιστήμης και του νομοθέτη, που αναγκάστηκε να τους δώσει νομοθετική ρύθμιση προσαρμοσμένη στην ήδη διαμορφωμένη λειτουργία τους. Έτσι, οι τίτλοι αυτοί εξελίχθηκαν σε νομοθετικό θεσμό και με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά και τις κοινές λειτουργίες τους αποτέλεσαν την γενική έννοια των «αξιογράφων».

Τα διάφορα σήμερα πιο γνωστά είδη αξιογράφων, εμφανίστηκαν στις εμπορικές συναλλαγές σε διαφορετικές εποχές, με διαφορετική λειτουργία και αποστολή το καθένα. Για παράδειγμα η συναλλαγματική προήλθε από την ανάγκη αποστολής χρηματικών αξιών από τόπο σε τόπο χωρίς υλική μετακίνηση αυτούσιων νομισμάτων. Η τραπεζική επιταγή γεννήθηκε μεν ως μέσο πίστεως αλλά εξελίχθηκε ως καθαρό μέσο πληρωμής, υποκαθιστώντας το χρήμα. Η φορτωτική χρησίμευσε αρχικά ως απλή απόδειξη παραλαβής του φορτίου στο τόπο της φορτώσεως, εξελίχθηκε ως έγγραφο νομιμοποίησης για παράδοση του φορτίου στον τόπο του προορισμού και κατέληξε στην σημαντικότερη αποστολή της σήμερα, ως όργανο κυκλοφορίας αξιών. Εν τούτοις, λόγω ορισμένων κοινών χαρακτηριστικών τα οποία παρουσιάζουν κατά την εξέλιξη τους οι διάφοροι τίτλοι - ιστορικής προελεύσεως και οικονομικής αποστολής- δημιουργήθηκαν ειδικοί ενιαίοι νομικοί κανόνες που διέπουν τους τίτλους αυτούς, σε μεγαλύτερες κατηγορίες ή στο σύνολο τους.

Εν κατακλείδι, παρά τις δυσχέρειες που εμφανίστηκαν για την συστηματοποίηση του υλικού των τίτλων, παραμένει αναμφισβήτητο το γεγονός ότι όλα τα έγγραφα, τα αναγνωρισμένα σήμερα ως αξιόγραφα, παρουσιάζουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά και παρόμοια οικονομική λειτουργία, έτσι ώστε να δικαιολογείται η από κοινού διαπραγμάτευση και επεξεργασία αυτών ως ενιαίου θεσμού.

1.2 Στοιχεία γενικά σχετικά με τα αξιόγραφα

Ως αξιόγραφο ορίζεται ένας τύπος εγγράφου με συστατικά δικαιώματα το οποίο βάσει του νόμου συνεπάγεται αποτέλεσμα για όσο χρόνο υπάρχει. Σχεδόν οποιοσδήποτε τύπος αξιόγραφου περιλαμβάνει πρόσθετες λειτουργίες οι οποίες παρέχονται από το νόμο και οι ρυθμίσεις τους γίνονται ανάλογα με την ιδιαιτερότητα καθώς και τους σκοπούς που εξυπηρετεί. Αυτές οι λειτουργίες διαφοροποιούνται ανάλογα με τις ανάγκες που κατά κύριο λόγο καλύπτονται πρακτικά από το αξιόγραφο.

Στην σύγχρονη οικονομική ζωή η σημασία του αξιόγραφου ιδιαίτερα είναι αξιόλογη έπειτα από την αύξηση της κεφαλαιαγοράς.

Επέχει θέση οργάνου ανακατανομής εισοδήματος καθώς και διεθνούς μετακίνησης του κεφαλαίου. Στη νομική και οικονομική πράξη ιδιαίτερα της σύγχρονης εποχής μας απασχολεί το θέμα της χρησιμοποίησης των αξιόγραφων στις διαδικασίες των συναλλαγών ως χρηματόγραφα ως μέσον δηλαδή πληρωμής αλλά και πιστώσεων.¹

1.3 Η σημασία αξιόγραφων από οικονομική και νομική πλευρά

Η δημιουργία των αξιόγραφων πραγματοποιήθηκε στα μέσα του προηγούμενου αιώνα έπειτα από την ανάπτυξη της βιομηχανίας των μεταφορών και του εμπορίου . Στις μέρες μας τα αξιόγραφα εξυπηρετούν αρκετούς σκοπούς και ειδικότερα χρησιμοποιούνται προς διευκόλυνση των παρακάτω:

- α) την παροχή πιστώσεως (κυρίως η συναλλαγματική και το γραμμάτιο εις διαταγήν),
- β) την διεξαγωγή των πληρωμών (η επιταγή),
- γ) την κυκλοφορία ενσώματων αγαθών δηλαδή την πραγματική μετακίνησή τους (η φορτωτική, τα αποθηκόγραφα και τα ενεχυρόγραφα των γενικών αποθηκών).

¹ Τα αξιόγραφα, η νομική προσέγγιση της καθημερινής τραπεζικής πρακτικής», Ένωση ελλήνων τραπεζών.

Αυτή η οικονομική αποστολή των αξιόγραφων εφαρμόζεται με την ενσωμάτωση η οποία αποτελεί τεχνική του δικαίου. Πράγματι με την ενσωμάτωση του δικαιώματος στο αξιόγραφο διεκπεραιώνεται η μεταβίβαση δίχως τους κινδύνους που ελλοχεύουν, κατά κύριο λόγο, με οποιοδήποτε άλλο τρόπο μεταβίβασης ή εκπλήρωσης της απαίτησης αφενός για το δανειστή και αφετέρου για τον οφειλέτη. Δεν υπάρχει λόγος χάρη κίνδυνος για κανέναν από τους δύο να καταβληθεί υπεροχή σε πρόσωπο διαφορετικό από το δικαιούχο, στην περίπτωση που ενδιάμεσα διεκπεραιώθηκε μεταβίβαση στις απαιτήσεις από τον δανειστή σε οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο με κάθε σχετική σοβαρή συνέπεια.

Το σημαντικότερο ωστόσο αποτελεί ενδεχομένως η ασφάλεια καθώς και η απλότητα με την οποία κυκλοφορούν τα οικονομικά μέσα που περικλείονται στα αξιόγραφα. Η μεταβίβαση για παράδειγμα πραγμάτων τα οποία παραλήφθηκαν από τον μεταφορέα έπειτα από την έκδοση της φορτωτικής διεκπεραιώνεται με απλό τρόπο μεταβιβάζοντας τη φορτωτική. Η ρύθμιση των αξιόγραφων πραγματοποιείται μέσω διάφορων και ειδικών νόμων αν και ορισμένες βασικές διατάξεις υπάρχουν και στον Α.Κ.²

1.4 Τι είναι αξιόγραφο

Σε γενικές γραμμές αξιόγραφο καλείται το έγγραφο με το οποίο συνδέεται ένα δικαίωμα έτσι ώστε οι κατοχή του εγγράφου να είναι απαραίτητη προκειμένου να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό. Ο δεσμός του εγγράφου δηλαδή με το δικαίωμα είναι άρρηκτα συνδεδεμένος και έτσι ενσωματώνεται κυριολεκτικά το δικαίωμα στο έγγραφο. Αυτή η ενσωμάτωση πραγματοποιείται μέσω του τρόπου αυτού, ούτως ώστε να επέλθει η μεταβίβαση του δικαιώματος, η οποία περιέχεται στο έγγραφο, και να απαιτείται κατά κανόνα η παράδοση του εγγράφου.³

² Τα αξιόγραφα, η νομική προσέγγιση της καθημερινής τραπεζικής πρακτικής», Ένωση ελλήνων τραπεζών.

³ Τα αξιόγραφα, η νομική προσέγγιση της καθημερινής τραπεζικής πρακτικής», Ένωση ελλήνων τραπεζών.

1.5 Στοιχεία αξιόγραφου

1.5.1 Έννοια εγγράφου.

Η έννοια του εγγράφου προκύπτει από τον Αστικό Κώδικα και ειδικότερα από τα άρθρα 158 και 166. Στα πλαίσια επίσης του ΚπολΔ και ειδικότερα στα άρθρα 339 και 449 έμμεσα προσδιορίζονται τα στοιχεία που συνθέτουν την έννοια του εγγράφου.

Τα **έγγραφα** είναι έργα ανθρώπινα που μέσω αυτών διατηρείται η απομνημόνευση παραχωρημένων συμβάντων με την αρωγή της γραφής.

1.5.2 Διακρίσεις εγγράφων.

Ενδεικτικότερα διακρίνονται αρκετές μορφές εγγράφων οι οποίες παρουσιάζονται κάτωθι με μια ανάλογα σχετική ταξινόμηση:

1. Αποδεικτικά έγγραφα. Έννοια. Είναι όσα σχετίζονται με την απόδειξη ενός συγκεκριμένου δικαιώματος .

2. Συστατικά έγγραφα. Έννοια. Γίνεται χρήση τους προκειμένου να συσταθούν είτε να δημιουργηθούν ορισμένα δικαιώματα.

3. Νομιμοποιητικά έγγραφα. Έννοια. Είναι τα έγγραφα που ουσιαστικά **νομιμοποιούν τον εκδότη** (οφειλέτη) να εκπληρώσει στον κομιστή τα αναφερόμενα στο έγγραφο χωρίς απαραίτητα να νομιμοποιείται ενεργητικά ο κομιστής.⁴

1.5.3 Το Έγγραφο ως αντικείμενο παροχής.

Κάθε έγγραφο δύναται να αποτελέσει **αντικείμενο παροχής**. Κάτι τέτοιο βέβαια τίθεται σε ισχύ και για τα αξιόγραφα. **Άμεση συνέπεια** αυτού του γεγονότος είναι:

- η εκ του νόμου απορρέουσα **ενοχή επίδειξης του εγγράφου**. Ειδικότερα όποιος έχει **ένομο συμφέρον** μπορεί να ζητήσει την επίδειξη ή χορήγηση αντίγραφου εγγράφου.

⁴ Τα αξιόγραφα, η νομική προσέγγιση της καθημερινής τραπεζικής πρακτικής», Ένωση ελλήνων τραπεζών.

- η **υποχρέωση παράδοσης** κατεχόμενου εγγράφου, εφόσον βέβαια αποδεικνύεται **σύμβαση πώλησης ή ανταλλαγής** από το πρόσωπο που έχει σχετικό έννομο συμφέρον. Εν προκειμένω η υποχρέωση του πωλητή περιορίζεται στην παράδοση των εγγράφων που κατέχει και όχι στην έκδοση εγγράφων.
- η έγγραφη απόδειξη **σύμβασης εκχώρησης** δημόσιου ή ιδιωτικού εγγράφου.

Οι διατάξεις του εμπράγματος δικαίου που αφορούν τη **μεταβίβαση κινητών**, εφαρμόζονται και στα **έγγραφα**.

Θέματα **οικονομικά** που αφορούν τα έγγραφα ρυθμίζονται στα άρθρα 335-339,432 και 941 ΚπολΔ.⁵

1.6 Η αξιολογική ενσωμάτωση

Σε περίπτωση που εκχωρηθεί απαίτηση ο νομοθέτης αποβλέπει κατά κύριο λόγο στο να προστατέψει τον οφειλέτη και όχι τον εκδοχέα ΑΚ 461. Σε περίπτωση που οφειλέτης είναι αυτός που εκχωρεί την οποιαδήποτε απαίτηση την εξόφληση ή σύναψη οποιασδήποτε άφεση χρέους έπειτα από τη σύναψη της εκχώρησης, ωστόσο πριν την αναγγελία αυτής, απαλλάσσεται απέναντι στον εκδοχέα εκτός φυσικά και αν γνωρίζει τη γενόμενη αυτή εκχώρηση. Κατά παρόμοιο τρόπο διεκπεραιώνεται η διαδικασία και σε περίπτωση που ο εκχωρητής προβεί σε μεταβίβαση της απαίτησης για δεύτερη φορά, έπειτα από την πρώτη εκχώρηση ωστόσο πριν από την αναγγελία αυτής και ο τρίτος βιαστεί να αναγγείλει την εκχώρηση που πραγματοποιήθηκε στο πρόσωπο του. Ο οφειλέτης απαλλάσσεται σε περίπτωση καταβολής σε τρίτο ή σύναψης με αυτόν οποιασδήποτε άφεσης χρέους. Οι διατάξεις των άρθρων 460, 461 ΑΚ δεν διεκπεραιώνονται στα αξιόγραφα δημόσιας πίστωσης, δηλαδή σε αξιόγραφα στον κομιστή καθώς και σε αξιόγραφα εις διαταγή. Ακόμα και αν ο κομιστής του εγγράφου δεν είναι ο πραγματικός δικαιούχος, θεωρείται κύριος του εγγράφου και παρακολουθηματικώς δικαιούχος της αναγραφόμενης απαίτησης, λόγω του εξωτερικού φαινομένου της κατοχής ή νομής αυτού (ΑΚ 1110). Αντίστοιχα, ο

⁵ Τα αξιόγραφα, η νομική προσέγγιση της καθημερινής τραπεζικής πρακτικής», Ένωση ελλήνων τραπεζών.

καλόπιστος οφειλέτης καταβάλλοντας στον κομιστή του εγγράφου, ελευθερώνεται ακόμα και αν ο κομιστής δεν είναι ο πραγματικός δικαιούχος (ΑΚ 889). Επίσης, στην ενσωμάτωση δικαιώματος σε έγγραφο έχει ιδιαίτερη σημασία για την προστασία του καλόπιστου αποκτώντος σε περίπτωση μεταβίβασης του δικαιώματος από τον μέχρι⁶

τότε δανειστή. Στις ενσωματωμένες απαιτήσεις περιττεύουν οι ενέργειες του ελέγχου αν ο εκχωρητής της απαίτησης είναι δικαιούχος αυτής ώστε να τη μεταβιβάσει (ειδάλλως ο εκδοχέας δεν προστατεύεται, ακόμα και αν είναι καλόπιστος). Εδώ ισχύουν οι κανόνες του εμπραγμάτου δικαίου για την καλόπιστη κτήση κινητών (1036 ΑΚ), τόσο ως προς το έγγραφο όσο και ως προς την απαίτηση. Προκειμένου μάλιστα για τα ανώνυμα αξιόγραφα υπάρχει σημαντική επέκταση της δυνατότητας καλόπιστης κτήσης και επί κλοπής ή απώλειας του εγγράφου (ΑΚ 1039). Αυξημένη προστασία της καλόπιστης κτήσης υπάρχει και στα αξιόγραφα εις διαταγή (άρθρα 16 ν. 5325/1932 και 21 ν. 5960/1933).

1.7 Συνέπειες ενσωμάτωσης

Α) Η υλική κατοχή του εγγράφου αποτελεί προϋπόθεση απαραίτητη ούτως ώστε να ασκηθεί το δικαίωμα του. Έχει ισχύ αφενός για τα υπό στενή και αφετέρου για τα υπό ευρεία έννοια αξιόγραφα. Σε περίπτωση που κλαπεί ή χαθεί ή καταστραφεί το αξιόγραφο μόνο με την κήρυξη του ως ανίσχυρο κατά τη διαδικασία της πρόσκλησης και την αντικατάσταση της κατοχής του τίτλου ο οποίος χάθηκε ή καταστράφηκε με δικαστική απόφαση δύναται να ασκηθεί το δικαίωμα.

Β) Η κατοχή του εγγράφου νομιμοποιεί το δανειστή δίχως να χρειάζεται περαιτέρω απόδειξη η απαίτηση της εκπλήρωσης και ελευθέρωσή του καταβάλλοντας στον κατέχοντα το έγγραφο οφειλέτη ακόμη και σε περίπτωση που ο φερόμενος δανειστής δεν είναι ο αυθεντικός. Σε κάθε περίπτωση ωστόσο ο οφειλέτης δύναται να εξαρτήσει την εκπλήρωση από την εμφάνιση είτε και την επιστροφή σε αυτόν του εγγράφου. Κάτι τέτοιο μπορεί να ζητηθεί καθώς το έγγραφο εξακολουθεί να κυκλοφορεί, και ο οφειλέτης διέτρεχε τον κίνδυνο να υποχρεωθεί να το καταβάλει δύο φορές.

⁶ Αξιόγραφα, Ν.Κ. Ρόκας

Γ) Υλοποιείται δημιουργία εξάρτησης του δικαιώματος από το έγγραφο. Κατά συνέπεια δημιουργείται μια ενότητα δικαιωμάτων, του δικαιώματος της κυριότητας επί του χαρτιού και του δικαιώματος (ενοχικού, εμπραγμάτου, συμμετοχικού) του οποίου η ενσωμάτωση πραγματώνεται στο χαρτί. Συνοπτικά η κυριότητα στο έγγραφο χωρίς το ενσωματωμένο δικαίωμα δεν έχει αξία, ενώ από την αντίθετη πλευρά το δικαίωμα δίχως την κατοχή του εγγράφου δεν δύναται να ασκηθεί. Το δικαίωμα εκ του εγγράφου έχει παρακολουθηματικό χαρακτήρα απέναντι στο δικαίωμα επί του εγγράφου. Προϋποτίθεται ότι η συμφωνία για μετάθεση της κυριότητας του εγγράφου (ΑΚ 1034) αναφέρεται και στο ενσωματωμένο δικαίωμα. Με τον τρόπο αυτό η ενσωμάτωση επιφέρει την πραγμάτωση του ενσωματωμένου δικαιώματος. Για τη μεταβίβαση λοιπόν του εγγράφου

και συγχρόνως του δικαιώματος απαιτείται απλώς συμφωνία και παράδοση του εγγράφου (ΑΚ 1034-1036).

Δ) Το δικαίωμα καθορίζεται από το κείμενο του εγγράφου (γραμματοπάγεια). Ο αποκτών, δηλαδή, μπορεί να βασίζεται ως προς την ύπαρξη και την έκταση του ενσωματωμένου δικαιώματος στο περιεχόμενο του εγγράφου. Ενστάσεις που δεν προκύπτουν από το ίδιο το έγγραφο δεν μπορούν κατά κανόνα να προβληθούν κατά του αποκτώντος⁷

1.8 Ολοκλήρωση της ενσωμάτωσης των αξιόγραφων

Η αξιογραφική σύνδεση δικαιώματος και εγγράφου παύει:

Α) εξαιτίας απόσβεσης του δικαιώματος: Η απόσβεση της ενσωματωμένης απαίτησης επέρχεται όπως η απόσβεση των ενοχών, δηλαδή με καταβολή. Ο οφειλέτης δύναται να προβεί σε εξάρτηση της εκπλήρωσης από την παράδοση σ αυτόν του εγγράφου (ΑΚ 878, 893) είτε από την παράδοση σ αυτόν εξοφλητικής απόδειξης (ΑΚ 424), που σημειώνεται κατά κύριο λόγο στο σώμα του εγγράφου. Αν ο οφειλέτης προβεί σε καταβολή δίχως να του επιστραφεί το έγγραφο, έχει αξίωση σχετικά με την απόδοσή του (ΑΚ 424). Βάσει της ΑΚ 893 εδ. 2 του ΑΚ, ο οφειλέτης, αφού καταβάλει, αποκτά την κυριότητα του εγγράφου, ανεξάρτητα από την παράδοσή του σ' αυτόν.

⁷Αξιόγραφα, Ν.Κ. Ρόκας

Β) Λόγω απώλειας ή καταστροφής του εγγράφου: αν το αξιόγραφο κλαπεί, ή χαθεί είτε καταστραφεί δεν οδηγεί σε απώλεια του ενσωματωμένου δικαιώματος. Η αξιογραφική ενσωμάτωση δεν είναι απόλυτου χαρακτήρα, ούτως ώστε να αποτελεί αδύνατο το γεγονός άσκησης του ενσωματωμένου δικαιώματος και στις περιπτώσεις αυτές. Ωστόσο, καθώς ο δικαιούχος δεν είναι ε θέση να προβεί στην απόκτηση και άσκηση του δικαιώματός του χωρίς την κατοχή του τίτλου, το αξιόγραφο κηρύσσεται ως ανίσχυρο κατά τη διαδικασία της προσκλήσεως (ΚΠολΔ 843 επ, 850 επ, ΑΚ 895, 896). Την έλλειψη κατοχής του εγγράφου αντικαθιστά η δικαστική απόφαση, με την οποία και αποκαθίσταται η τυπική νομιμοποίηση του δικαιούχου. Συγχρόνως όμως προστατεύεται ο δικαιούχος από τον κίνδυνο καλόπιστης κτήσης του αξιόγραφου από τρίτον, αφού μετά την απόφαση που κηρύσσει τον τίτλο ανίσχυρο (ΚΠολΔ 857), αποκλείεται η καλόπιστη κτήση. Με βάση την εκδοθείσα δικαστική απόφαση μπορεί ο δανειστής-αιτών να ασκήσει κατά του οφειλέτη το ενσωματωμένο δικαίωμα (ΚΠολΔ 858, ΑΚ 896). Ο νόμος (ΚΠολΔ 859 παρ. 1, ΑΚ 895) δίνει επίσης τη δυνατότητα στον αιτούντα να ζητήσει να απαγορευθεί να εκπληρωθεί η παροχή στον κομιστή του αξιόγραφου ή να ζητήσει την έκδοση νέου τίτλου (ΑΚ 896). Πάντως η απόφαση που κηρύσσει ανίσχυρο το αξιόγραφο δεν υποκαθιστά την ουσιαστική δίκαιη κτίση ως προς το ενσωματωμένο δικαίωμα. Κατά συνέπεια σε περίπτωση επιτυχίας ο μη δικαιούχος έκδοση τέτοιας δικαστικής απόφασης, δεν αναγνωρίζεται και ως κύριος του ενσωματωμένου δικαιώματος.⁸

1.9 Ο δικαιούχος και η κατοχή του εγγράφου

Ο δικαιούχος εγγράφου και συγκεκριμένα ο κάτοχος και δικαιούχος ενός αξιόγραφου, του οποίου η ένταξη πραγματώνεται μέσα στην κατηγορία των **χρηματογράφων**, οφείλει να προβεί στη νόμιμη κατοχή του, ούτως ώστε να είναι σε θέση να το παρουσιάσει στον οφειλέτη προκειμένου να πάρει τις απαιτούμενες απολαβές του. Σε περίπτωση που το **χρηματογράφο** δεν αναγνωριστεί από τον οφειλέτη, **είναι νόμιμη η άρνησή του να το πληρώσει.**

⁸ Αξιόγραφα, Ν.Κ. Ρόκας

1.10 Χρηματούγραφα – Πιστωτικοί τίτλοι

Η έννοια του αξιόγραφου είναι **έννοια γένους** έναντι των εννοιών των **πιστωτικών τίτλων** και των **χρηματογράφων** (αξιόγραφα με στενή έννοια).

1.10.1 Αρχές που τίθενται σε ισχύ στους τίτλους πίστωσης.

1. Το **είδος** η **έκταση** και οι **ιδιότητες** του ενσωματωμένου δικαιώματος προσδιορίζονται από τα όσα αυστηρώς αναφέρονται στο κείμενο του τίτλου.
2. Οι **πράξεις** και οι **υπογραφές** των **προσώπων** που είναι προσωπικά υπόχρεοι από ένα πιστωτικό τίτλο, είναι **αυτοτελείς** και **ανεξάρτητες**, με άμεσες συνέπειες αναφορικά με την ευθύνη των προσώπων αυτών.
3. Οι **υποχρεώσεις** που απορρέουν από το κείμενο του πιστωτικού τίτλου είναι ανεξάρτητες από τα περιστατικά που οδήγησαν στην έκδοσή του. Επομένως η θέση του κάθε κομιστή του πιστωτικού τίτλου είναι αυτόνομη.⁹

1.10.2 Αρχές που τίθενται σε ισχύ στα χρηματούγραφα

- 1.Είναι αναγκαία η **ευχέρεια** της **μεταβίβασής τους** . Τα αξιόγραφα «**εις κομιστήν**» μεταβιβάζονται με **απλή παράδοση** του τίτλου, ενώ τα αξιόγραφα «**εις διαταγήν**» μεταβιβάζονται με **οπισθογράφηση** και **παράδοση**. Τα **ονομαστικά** αξιόγραφα μεταβιβάζονται με **εκχώρηση** και **παράδοση του τίτλου**.
- 2.Υπάρχει **ενσωμάτωση δικαιώματος** και εγγράφου
- 3.Το **δικαίωμα** που ενσωματώνεται στο **χρηματούγραφο** προσδιορίζεται αποκλειστικά από το **κείμενο του τίτλου**.
- 4.Υπάρχει **αυτοτέλεια του δικαιώματος** κάθε κομιστή (η αρχή αυτή δεν ισχύει στην περίπτωση επιταγής με την ρήτρα «**ουχί εις διαταγήν**»).

⁹ Δίκαιο αξιόγραφων. Βιβλιοθήκη Δικαίου Επιχειρήσεων και Εταιριών. Περιέχει: Αξιόγραφα της χρηματαγοράς, Αξιόγραφα της κεφαλαιαγοράς, Λοιπά αξιόγραφα, Τίτλοι δημοσίου, Δικονομικές διατάξεις.

1.11 Η διάκριση των αξιόγραφων

Η ενδεικτική απαρίθμηση των υφισταμένων διακρίσεων στα αξιόγραφα, σκοπό έχει την πιο εμπειριστατωμένη κατανόηση εννοιών που άπτονται της επιταγής.

Τα αξιόγραφα διακρίνονται σε:

1. **Γνήσια**, όπου ο κομιστής του εγγράφου θεωρείται και δικαιούχος του δικαιώματος που ενσωματώνεται στο έγγραφο και η μεταβίβαση του αξιόγραφου συνεπάγεται μεταβίβαση του ενσωματωμένου δικαιώματος (αξιόγραφα εις κομιστή και εις διαταγήν).

Καταχρηστικά, στα οποία ο κομιστής του εγγράφου θεωρείται και δικαιούχος του ενσωματωμένου σε αυτά δικαιώματος αλλά η μεταβίβαση του αξιόγραφου δεν συνεπάγεται μεταβίβαση δικαιώματος (αξιόγραφα ονομαστικά και τα καταχρηστικώς οπισθογραφήσιμα).

2. **Ενοχικά**, που ενσωματώνουν αξίωση για απόδοση πραγμάτων σε είδος ή το δικαίωμα να λάβει ο κάτοχός τους ορισμένο ποσό χρημάτων.

Σε **εμπράγματα** που ενσωματώνουν εμπράγατο δικαίωμα, όπως π.χ. το ενεχυρόγραφο.

Συμμετοχικά, που ενσωματώνουν το δικαίωμα συμμετοχής σε εταιρία, όπως οι μετοχές Α.Ε.

3. Ως **ονομαστικά** καλούνται αυτά τα οποία έχουν αποκλειστικό δικαιούχο το πρόσωπο που το όνομά του αναγράφεται στο αξιόγραφο όπως είναι για παράδειγμα οι ονομαστικές μετοχές. Η μεταβίβασή τους γίνεται με τη διαδικασία της εκχώρησης και της παράδοσης του εγγράφου. Αναφορικά με τον τρόπο μεταβίβασης οι γνώμες δίστανται ανάμεσα στις διαφορές των εμπορικόλογων ανάλογα με τη φύση του αξιόγραφου κατά κύριο λόγο

Τα «**εις διαταγήν**» είναι αυτά στα οποία κατονομάζεται ένα συγκεκριμένο πρόσωπο ως δικαιούχος ωστόσο δεν δύναται να μεταβιβάσει στο αξιόγραφο, εφόσον το οπισθογραφήσει σε οποιονδήποτε άλλον (εντολές πληρωμής, χρεωστικά ομόλογα,

συναλλαγματικές, γραμμάτια εις διαταγήν, τραπεζικές επιταγές, αποθετήρια, ασφαλιστήρια, ναυτοδανειστικά, φορτωτικές ενεχυρόγραφα γενικών αποθηκών).

Τα «εις κομιστήν» είναι αυτά στα οποία ο δικαιούχος είναι και αυτός που κομίζει κατέχει δηλαδή τον τίτλο. Η μεταβίβαση και η παράδοση του αξιογράφου διεκπεραιώνεται με τη συμφωνία μεταβίβασης της κυριότητας (τραπεζογραμματία, τοκομερίδια, μετοχές Α.Ε., μερισματούγραφα, οι μη εν όψει ομολογίες Α.Ε.).¹⁰

1.11.1 Διάκριση σε δηλωτικά αξιόγραφα και συστατικά

Στα συστατικά αξιόγραφα το ενσωματωμένο δικαίωμα δημιουργείται πρωτίστως με την έκδοση του τίτλου, αντίθετα στα δηλωτικά γίνεται η ενσωμάτωση του δικαιώματος που προϋπήρχε από την έκδοση του εγγράφου. Συστατικό αξιόγραφο αποτελεί η συναλλαγματική, η επιταγή καθώς και το γραμμάτιο εις διαταγή και δηλωτικό αξιόγραφο η μετοχή . Συγκεκριμένα αναφορικά με τα συστατικά αξιόγραφα το δικαίωμα δεν εξαρτάται από την προϋπάρχουσα υποκειμενική σχέση όπως είναι για παράδειγμα η πώληση, η οποία δεν έδωσε αφορμή προκειμένου να εκδοθεί η συναλλαγματική και να εξακολουθήσει να υπάρχει με το καινούργιο δικαίωμα. Δηλαδή η συναλλαγματική σε απλά λόγια δημιουργεί μια βάση προκειμένου να εκπληρωθεί η παροχή από τον οφειλέτη στο δανειστή. Ο δανειστής είναι σε θέση να ζητήσει την πληρωμή του τιμήματος της πώλησης από τη σύμβαση και τη συναλλαγματική που εκδόθηκε προς αυτό το σκοπό . Δύναται ωστόσο να ζητήσει άπαξ στην εκπλήρωση, αλλά όχι δύο φορές .¹¹

1.11.2 Κατηγοριοποίηση σε αιτιώδη και αναιτιώδη αξιόγραφα

Τα αξιόγραφα εκδίδονται προκειμένου να εκπληρωθεί μία υποχρέωση η οποία πηγάζει από κάποια προϋπάρχουσα έννομη υποκειμενική σχέση, όπως είναι για παράδειγμα η πώληση των δανείων και ούτω καθεξής. Ανάλογα κάθε φορά με το πόσο στενά συνδεδεμένη είναι αυτή υποκειμενική σχέση με το ενσωματωμένο το δικαίωμα διεκπεραιώνεται η διαδικασία για τα αιτιώδη και τα αναιτιώδη αξιόγραφα.

¹⁰ Δίκαιο αξιόγραφων. Βιβλιοθήκη Δικαίου Επιχειρήσεων και Εταιριών. Περιέχει: Αξιόγραφα της χρηματαγοράς, Αξιόγραφα της κεφαλαιαγοράς, Λοιπά αξιόγραφα, Τίτλοι δημοσίου, Δικονομικές διατάξεις.

¹¹ Αξιόγραφα, Ν.Κ. Ρόκας

Στα πρώτα η ύπαρξη καθώς και το περιεχόμενο οποιουδήποτε ενσωματωμένου δικαιώματος είναι σε πλήρη εξάρτηση με την οικονομική σχέση. Ως αιτιώδη αξιόγραφα αναγνωρίζονται οι μετοχές.

Στα αναιτιώδη αξιόγραφα η ύπαρξη και το περιεχόμενο του ενσωματωμένου δικαιώματος είναι ανεξάρτητο από την υποκειμενική σχέση, ιδίως από τυχόν ελαττώματά της. Έτσι αν με αφορμή τη σύναψη συμβάσεως πωλήσεως εκδόθηκε συναλλαγματική με την οποία ο αγοραστής ανέλαβε την (αξιογραφική) υποχρέωση να καταβάλει ορισμένο χρηματικό ποσό που ανταποκρίνεται στο τίμημα της πωλήσεως, η απαίτηση για την καταβολή του τιμήματος που πηγάζει από την υποκειμενική σχέση (την πώληση) κατά κανόνα δεν αποσβήνεται, παραμένει δε ανεξάρτητη από τη νέα απαίτηση που γεννήθηκε με την έκδοση της συναλλαγματικής. Λόγω της αυτοτέλειας της απαίτησης από τη συναλλαγματική, ενστάσεις που θα μπορούσαν να προβληθούν με βάση την υποκειμενική σχέση (π.χ. πραγματικά ελαττώματα του πωληθέντος) δεν μπορούν κατ' αρχήν να προβληθούν, όταν ασκείται η απαίτηση από τη συναλλαγματική. Υπάρχουν συνεπώς δύο απαιτήσεις, η αναιτιώδης απαίτηση από τη συναλλαγματική και η απαίτηση από την υποκειμενική σχέση.

Σχετικά με τη γένεση του ενσωματωμένου δικαιώματος, ισχύει η θεωρία του φαινομένου δικαίου. Δηλαδή η γένεση του ενσωματωμένου δικαιώματος συμβαίνει με την δημιουργία του εγγράφου (δημιουργική θεωρία) και συμπληρώνεται με την συμφωνία και παράδοση μεταξύ εκδότη και λήπτη (συμβατική θεωρία). Όμως δεν αντιτάσσεται στον καλόπιστο δεύτερο αποκτώντα η σύμβαση έγκυρης σύμβασης δόσεως και λήψεως, ο οποίος δίνοντας πίστη στην κυκλοφορία του υπογεγραμμένου αξιόγραφου, δικαιολογημένα την υπέλαβε ως έγκυρη.¹²

¹²Αξιόγραφα, Ν.Κ. Ρόκας

1.12 Πότε κηρύσσεται ανίσχυρο ένα αξιόγραφο;

1.12.1 Συνέπειες που επέρχονται από την κλοπή την απώλεια ή την καταστροφή του αξιόγραφου

Δεδομένου του ότι το δικαίωμα και ο τίτλος συνδέονται άρρηκτα μεταξύ του κατά τέτοιο τρόπο ούτως ώστε η μεταβίβαση του εγγράφου να συνεπάγεται και μεταβίβαση του ενσωματωμένου μέσα σε αυτό, δικαιώματος, δημιουργείται ένα εξαιρετικά σημαντικό θέμα σε περίπτωση που το έγγραφο χαθεί είτε καταστραφεί, και πιο συγκεκριμένα για την ενάσκηση αυτού του δικαιώματος που περιλαμβάνεται στον τίτλο του αξιογράφου. Σύμφωνα με το άρθρο 895 ΑΚ: «Σε περίπτωση κλοπής, απώλειας ή καταστροφής του ανώνυμου χρεογράφου, ο μέχρι τότε κομιστής του μπορεί, εφόσον δεν ορίζεται σε αυτό το αντίθετο, να ζητήσει από το δικαστήριο να κηρύξει, με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος, τον τίτλο ανίσχυρο ή να απαγορεύσει στον οφειλέτη να πληρώσει σε εκείνον που τον παρουσιάζει. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται στα τοκομερίδια, στα μερισματούγραφα, καθώς και στα άτοκα γραμμάτια που είναι πληρωτέα εν όψει». Σύμφωνα με το άρθρο 896 ΑΚ: «Εκείνος που προκάλεσε, σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, την κήρυξη του χρεογράφου ως ανίσχυρου, εκτός από το δικαίωμα να ασκήσει την αξίωσή του δυνάμει του χρεογράφου, έχει και το δικαίωμα να απαιτήσει από τον οφειλέτη να εκδώσει νέο τίτλο. Η δαπάνη βαρύνει εκείνον που το ζητεί».

Σε αυτή την περίπτωση υλοποιείται μία νομική διαδικασία η οποία σχετίζεται με την **κήρυξη του αξιόγραφου ως ανίσχυρου** και προβλέπεται από τα άρθρα 850 – 860 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Μέσω αυτής της διαδικασίας επέρχεται η τυπική νομιμοποίηση του προηγούμενου κατόχου ο οποίος διαταράχθηκε εξαιτίας της απώλειας της κατοχής του τίτλου του.¹³

¹³ Δίκαιο αξιόγραφων. Βιβλιοθήκη Δικαίου Επιχειρήσεων και Εταιριών. Περιέχει: Αξιόγραφα της χρηματαγοράς, Αξιόγραφα της κεφαλαιαγοράς, Λοιπά αξιόγραφα, Τίτλοι δημοσίου, Δικονομικές διατάξεις.

1.12.2 Κήρυξη αξιόγραφου ως ανίσχυρου

Η διαδικασία κήρυξης αξιόγραφου ως ανίσχυρου περιλαμβάνει ουσιαστικά δύο στάδια:

α) **Το στάδιο της προσκλήσεως για αναγγελία δικαιώματος** (άρθρα 843-848 ΚΠολΔ).

β) **Το στάδιο της κηρύξεως του αξιόγραφου ως ανίσχυρου** (άρθρα 850-860ΚΠολΔ).

Και τα δύο αυτά στάδια ξεκινούν δικονομικά με την άσκηση **διαδοχικών και ξεχωριστών** κάθε φορά **αιτήσεων**.

Αυτές οι αιτήσεις οφείλουν να πληρούν οποιαδήποτε προϋπόθεση σχετίζεται με το τυπικό και ουσιαστικό τους μέρος. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η άσκηση της δεύτερης αίτησης η οποία παίρνει τη μορφή κλήσης, για την κήρυξη του τίτλου ως ανίσχυρου, καθώς αυτή όφειλε να ασκηθεί μόνο σε περίπτωση που δεν πραγματοποιούταν οποιαδήποτε αναγγελία εντός της προθεσμίας που ορίζεται μέσω της διαδικασίας πρόσκλησης.

Αν ωστόσο η αναγγελία διεκπεραιώθηκε, η διαδικασία κήρυξης του τίτλου ως ανίσχυρου θεωρείται ήδη περατωμένη.

Η άσκηση δύο αυτοτελών αιτήσεων σηματοδοτεί την έκδοση δύο δικαστικών αποφάσεων. Η απόφαση η οποία αφορά την αίτηση πρόσκλησης σε αναγγελία, αναφέρεται σε οποιοδήποτε πρόσωπο είναι αυτού που έχει το δικαίωμα επί του αξιόγραφου για το οποίο καλείται να αναγγείλει την απαίτηση του.¹⁴

¹⁴ Δίκαιο αξιόγραφων. Βιβλιοθήκη Δικαίου Επιχειρήσεων και Εταιριών. Περιέχει: Αξιόγραφα της χρηματαγοράς, Αξιόγραφα της κεφαλαιαγοράς, Λοιπά αξιόγραφα, Τίτλοι δημοσίου, Δικονομικές διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

2.1 Ορισμός συναλλαγματικής

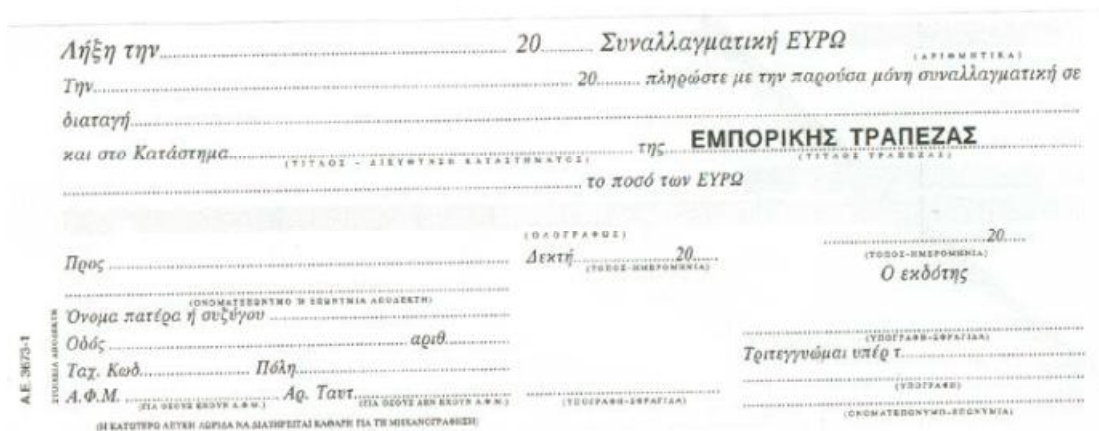
Ως συναλλαγματική ορίζεται το αξιόγραφο το οποίο εκδίδεται σε ορισμένο τύπο και σ' αυτό ενσωματώνονται είτε μία είτε περισσότερες υποχρεώσεις προς πληρωμή. Προκειμένου να εγκυροποιηθεί δημιουργία των υποχρεώσεων αυτών απαιτείται η συνδρομή μίας σειράς προϋποθέσεων.

Στη σχέση της συναλλαγματικής αυτός ο οποίος εκδίδει και δίνει εντολή προκειμένου να πραγματοποιηθεί η πληρωμή λέγεται εκδότης . Εκείνος στον οποίο δίνεται η εντολή προκειμένου να πληρώσει ονομάζεται πληρωτής. Αποδέκτης λέγεται αυτός που θα αποδεχθεί τη συναλλαγματική. Ενώ εκείνος υπέρ του οποίου δίνεται η εντολή, αυτός δηλαδή στον οποίο πρέπει να γίνει η πληρωμή, καλείται λήπτης.

Η αποδοχή της συναλλαγματικής από τον πληρωτή δεν είναι προϋπόθεση για την εγκυρότητά της. Ο νόμος επιτρέπει να είναι ίδιος ο εκδότης και ο λήπτης της συναλλαγματικής (άρθρο 3 παρ. 1) ή να είναι ίδιος ο εκδότης και ο πληρωτής (άρθρο 3 παρ. 2). Μάλιστα τις περισσότερες φορές η συναλλαγματική εκδίδεται εις διαταγή του ίδιου του εκδότη («εις διαταγή εμού του ιδίου»).

Εκτός από αυτά τα τρία κύρια αυτά πρόσωπα δύναται να εμφανιστούν και περισσότερα που απέκτησαν τι συναλλαγματικοί εφόσον προηγήθηκε μεταβίβαση . αυτοί καλούνται οπισθογράφοι. ο τελευταίος δικαιούχος της συναλλαγματικής ορίζεται ως κομιστής . Απέναντι στον κομιστή κατά κανόνα εκτός από τον αποδέκτη βρίσκονται ο εκδότης και οι οπισθογράφοι.¹⁵

¹⁵ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

Εικόνα 1 Υπόδειγμα συναλλαγματικής

2.2 Συναλλαγματική: Η Ιστορική Εξέλιξή της

Η συναλλαγματική έκανε την εμφάνισή της το 12ο με 13ο αιώνα μ.Χ. στην περιοχή της δυτικής Ευρώπης, η οποία εκείνη την εποχή είχε διαιρεθεί σε μικρά κράτη που το καθένα είχε το δικό του νόμισμα. Ο έμπορος ενός κράτους κατά συνέπεια από τη στιγμή που σκόπευε να μεταβεί σε άλλο κράτος ήταν αναγκασμένος ούτως ώστε να καταφύγει στον τραπεζίτη της πόλης του προκειμένου να ανταλλάξει εγχώρια νομίσματα με νομίσματα του κράτους στο οποίο επρόκειτο να πάει. Η ανταλλαγή γινόταν είτε άμεσα είτε όπως συνηθιζόταν είτε εξαιτίας των κινδύνων που ελλόχευαν κατά τη μεταφορά, ο τραπεζίτης που έπαιρνε τα νομίσματα παρέδιδε στον έμπορο μία επιστολή, στην οποία αναγραφόταν η εντολή στον αντιπρόσωπο του προκειμένου να καταβάλει τα αντίστοιχα νομίσματα στον κομιστή της επιστολής. Η επιστολή αυτή αποτελεί και την πρώτη εμφάνιση της συναλλαγματικής.

Με την πάροδο του χρόνου, αυτός που έπαιρνε την επιστολή συμφωνούσε με τον τραπεζίτη, εκδότη της επιστολής, να γίνει η πληρωμή είτε σε αυτόν τον ίδιο είτε σε άλλο πρόσωπο, το οποίο αυτός θα υπεδείκνυε. Από την συμφωνία αυτή δημιουργήθηκε η ρήτρα σε διαταγή.

Από τα πιο πάνω γίνεται φανερό ότι ο αρχικός σκοπός της συναλλαγματικής, ήταν η μεταφορά χρημάτων. Με την πάροδο του χρόνου καθιερώθηκε η ρήτρα σε διαταγή, με την οποία έγινε δυνατή η κυκλοφορία της και έτσι η συναλλαγματική έπαυσε να είναι όργανο μεταφοράς χρημάτων και μεταβλήθηκε σε όργανο πίστωσης, όργανο δανεισμού. Σήμερα για τη μεταφορά χρημάτων χρησιμοποιείται άλλο έγγραφο, η επιταγή.¹⁶

Αρχικά την συναλλαγματική ρύθμιζαν οι εμπορικές συνήθειες και τα έθιμα. Το 1673, επί εποχής Λουδοβίκου ΙΔ', έγινε η πρώτη νομοθετική ρύθμιση του δικαίου της συναλλαγματικής. Μεθοδικότερα όμως και λεπτομερέστερα ρυθμίστηκε το δίκαιο της συναλλαγματικής από τον Γαλλικό Εμπορικό Κώδικα του 1807. Όπως είναι γνωστό, ο Γαλλικός Εμπορικός Κώδικας εισήχθη στην Ελλάδα με επίσημη μετάφραση το 1835 και έτσι η συναλλαγματική στην χώρα μας ρυθμιζόταν από τον Γαλλικό Κώδικα όπως αυτός τροποποιήθηκε.

Η τεχνική καθώς και οικονομική περίοδος έκαναν τη συναλλαγματική όργανο διεθνούς σημασίας και γι' αυτό το λόγο κρίθηκε απαραίτητη η ρύθμιση ενός ενιαίου νόμου που θα ήταν σε θέση να εισάγει αλλά και να τεθεί σε ισχύ στα διάφορα κράτη. Για να διεκπεραιωθεί ένας τέτοιος νόμος συνήλθαν στη Χάγη το 1910 και το 1912 διεθνείς διασκέψεις, που επεξεργάστηκαν ένα γενικό κείμενο σχετικά με το συναλλαγματικό δίκαιο. Εξαιτίας ωστόσο της μεσολάβησης του Α' Παγκοσμίου πολέμου δεν ήταν δυνατή η υπογραφή της σύμβασης από τα κράτη που πήραν μέρος στις διασκέψεις αυτές, ούτως ώστε να στεφθεί η προσπάθεια με επιτυχία.

Έπειτα από το πέρας του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, επιτροπή από νομομαθείς, υπό την αιγίδα της Κοινωνίας Των Εθνών εκπόνησε ενιαίο νόμο σχετικά με τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια, που υπέβαλε στην διεθνή διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη το 1930. Η συνδιάσκεψη αυτή κατέληξε στην υπογραφή τριών διεθνών συμβάσεων. Η πρώτη σύμβαση ενέχει το κείμενο του ενιαίου νόμου που αφορά συναλλαγματικές και τα γραμμάτια σε διαταγή, η δεύτερη

¹⁶ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

περιέχει κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου για την συναλλαγματική και η τρίτη κανόνες για το χαρτόσημο.

Η Ελλάδα, καθώς ήταν ανάμεσα στις χώρες που μετείχαν στη διάσκεψη, υπέγραψε τις δυο πρώτες συμβάσεις τις οποίες και ακύρωσε με τον νόμο 5280/1931 και τις μετέβαλε σε εσωτερικό δίκαιο με τον νόμο 5325/1932.¹⁷

2.3 Χαρακτηριστικά συναλλαγματικής

Η συναλλαγματική έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Είναι **αξιόγραφο** και μάλιστα **υπό στενή έννοια**: Χωρίς την κατοχή του εγγράφου δεν είναι δυνατή όχι μόνο η άσκηση αλλά ούτε η μεταβίβαση του ενσωματωμένου δικαιώματος.
2. Είναι **ενοχικό** αξιόγραφο, διότι ενσωματώνεται απαίτηση και μάλιστα χρηματική (χρηματογράφο)
3. Είναι **συστατικό** αξιόγραφο, διότι η απαίτηση από τη συναλλαγματική δημιουργείται για πρώτη φορά με την έκδοση του τίτλου.
4. Είναι **αναιτιώδες** αξιόγραφο και μάλιστα κατά αναγκαστικό δίκαιο. Η απαίτηση που δημιουργείται με την έκδοση της συναλλαγματικής είναι νέα, ανεξάρτητη από την απαίτηση που πηγάζει από την υποκείμενη σχέση, μπορεί Δε να μεταβιβαστεί χωριστά από αυτή.
5. Στη συναλλαγματική υπάρχει κατά το βασικό σχήμα του νόμου τριγωνική σχέση.
6. Είναι αξιόγραφο γεννημένο **εις διαταγή**, γι' αυτό μεταβιβάζεται με οπισθογράφηση. Είναι βέβαια δυνατό να μετατραπεί σε ονομαστικό αξιόγραφο σε περίπτωση που τεθεί ρήτρα όχι εις διαταγή, ωστόσο δεν μπορεί να εκδοθεί στον κομιστή, αν και η θέση της λευκής οπισθογράφησης οδηγεί σε παρόμοια αποτελέσματα.

¹⁷ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

7. Στη συναλλαγματική ισχύει η αρχή της **γραμματοπάγειας**. Ο καλόπιστος τρίτος δύναται να βασισθεί στο περιεχόμενο του έγγραφου. Ο οφειλέτης δεν είναι σε θέση να αντιτάξει στον κομιστή οποιεσδήποτε ενστάσεις είχε από τη σχέση του με τον τέως οπισθογράφο.

8. Η συναλλαγματική είναι κατ' εξοχήν αξιόγραφο **δημόσιας πίστωσης**. Αποβλέπει πρωτίστως στην προστασία των συναλλασσομένων, διότι μόνο έτσι εξασφαλίζεται η κυκλοφοριακή της ικανότητα.

9. Το δίκαιο της συναλλαγματικής είναι **αυστηρό** και **τυπικό**. Η αυστηρότητα και η τυπικότητα είναι απαραίτητες για την ασφάλεια των συναλλαγών. Η συναλλαγματική δεν θα μπορούσε να εκπληρώσει την αποστολή της αν δεν την διέπει αυστηρό και τυπικό δίκαιο.

2.4 Πρόσωπα Στη Συναλλαγματική

Στην συναλλαγματική παίρνουν μέρος τρία πρόσωπα:

1) Ο εκδότης της συναλλαγματικής,

2) Ο πληρωτής, ο οποίος πρόκειται να τη πληρώσει και ο οποίος από την στιγμή που θα την αποδεχτεί με την υπογραφή του καλείται και αποδέκτης και

3) Ο λήπτης, δηλαδή ο δικαιούχος της συναλλαγματικής.

Λήπτης ονομάζεται ο πρώτος κομιστής της συναλλαγματικής, ενώ εκείνοι που αποκτούν τη συναλλαγματική με οπισθογράφιση λέγονται κομιστές.

Είναι πιθανό η συναλλαγματική να περιλαμβάνει δυο πρόσωπα, σε περίπτωση που ο εκδότης και ο λήπτης είναι το ένα και το αυτό. Οφείλουμε να σημειώσουμε πως η περίπτωση αυτή αποτελεί τη συνηθέστερη των συναλλαγών.

Εκτός από τα παραπάνω πρόσωπα τα οποία παίρνουν μέρος στην συναλλαγματική και τα οποία χαρακτηρίζονται ως αναγκαία πρόσωπα, είναι δυνατό να εμφανιστούν και άλλα πρόσωπα τα οποία χαρακτηρίζονται ως μη αναγκαία. Αυτά είναι:

α) Οι οπισθογράφοι, δηλαδή τα πρόσωπα τα οποία μεταβιβάζουν με οπισθογράφιση την απόκτηση τους από τη συναλλαγματική.

β) Οι τριτεγγυητές, δηλαδή τα πρόσωπα τα οποία εγγυώνται για ορισμένο πρόσωπο από αυτά που αναφέρονται στην συναλλαγματική, για ολόκληρο ή μέρος του ποσού της συναλλαγματικής.

γ) Οι παρεμβαίνοντες, δηλαδή τα πρόσωπα τα οποία σημειώνονται στην συναλλαγματική από τον εκδότη, τον οπισθογράφο ή τον τριτεγγυητή και στα οποία ο κομιστής εντέλλεται να απευθυνθεί στη ανάγκη για πληρωμή ή για αποδοχή.¹⁸

2.5 Οικονομική σημασία συναλλαγματικής

Στη σύγχρονη συναλλακτική ζωή η συναλλαγματική εκπληρώνει πλήθος λειτουργιών, η γνώση των οποίων συμβάλλει στην κατανόηση του δικαίου της συναλλαγματικής. Η βασική λειτουργία της συναλλαγματικής είναι η **πιστωτική**, κατά δεύτερο λόγο επιτελεί **εγγυητική** λειτουργία, ενώ δεν αποκλείεται να χρησιμεύει και ως **μέσο πληρωμής**. Ειδικότερα:

1. Κατά την πρώτη περίοδο που ξεκίνησε η χρήση της, η συναλλαγματική χρησίμευε για τη **μεταφορά χρημάτων** από τον έναν τόπο στον άλλον. Αν ο έμπορος Αθηνών Α έχει χρηματική απαίτηση κατά του εμπόρου Θεσσαλονίκης Β, συγχρόνως δε ο Α οφείλει χρηματικό ποσό στον έμπορο Θεσσαλονίκης, ο Α δύναται να προβεί σε έκδοση συναλλαγματική με πληρωτή τον Β παραδίδοντάς την στον πιστωτή του Γ. Με την πληρωμή της συναλλαγματικής από τον Β στον Γ, δηλ. με μία πράξη πληρωμής, εξοφλείται αφενός η οφειλή του Α προς τον Γ και αφετέρου η οφειλή του Β προς τον Α. Έτσι, τοιουτοτρόπως αποφεύγεται η διπλή αποστολή χρημάτων από τη Θεσσαλονίκη στην Αθήνα (του Β προς τον Α) και από την Αθήνα στη Θεσσαλονίκη (του Α προς τον Γ). Στην σύγχρονη ωστόσο εποχή, δίχως να αποκλείεται η λειτουργία αυτή της συναλλαγματικής, άλλα σύγχρονα μέσα πληρωμής (τραπεζική και ταχυδρομική επιταγή, έμβασμα) αντικατέστησαν τη συναλλαγματική ως αμιγές

¹⁸ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

μέσο πληρωμής, τουλάχιστον στις συναλλαγές του εσωτερικού. Σε αντίθεση, στις διεθνείς συναλλαγές η συναλλαγματική εξακολουθεί να χρησιμεύει και σήμερα ως μέσο πληρωμής.

2. Κύρια **λειτουργία** της συναλλαγματικής είναι σήμερα η **πιστωτική**. Επειδή η συναλλαγματική μπορεί να εκδοθεί ως πληρωτέα μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα από την έκδοσή της, μπορεί να χρησιμεύει ως μέσο πίστωσης κατά διαφορετικούς τρόπους:

α) Τυπική περίπτωση όπου εκδηλώνεται η πιστωτική λειτουργία της συναλλαγματικής στις εμπορικές συναλλαγές είναι εκείνη, κατά την οποία ο πωλητής εμπορευμάτων (π.χ. ο παραγωγός) πωλεί στον αγοραστή (π.χ. εισαγωγέα, χονδρέμπορο, λιανοπωλητή) εμπορεύματα με βραχυπρόθεσμη πίστωση του τιμήματος. Ο αγοραστής χρειάζεται την προθεσμία εξοφλήσεως, διότι μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα υπολογίζει ότι θα πουλήσει τα εμπορεύματα που αγόρασε, οπότε και θα είναι πλέον σε θέση να εξοφλήσει την οφειλή του στον πωλητή από το τίμημα που θα εισπράξει.¹⁹

Ο πολίτης εκδίδει λοιπόν συναλλαγματική συνήθως εις διαταγή του, και έπειτα ο αγοραστής την αποδέχεται με χρόνο λήξης το χρόνο πίστωσης του τιμήματος. Η έκδοση της συναλλαγματικής αποτελεί προϊόν εξυπηρέτησης και συμφερόντων του πωλητή. Αυτό συμβαίνει καθώς με την έκδοση και την αποδοχή της από τον αγοραστή ο πωλητής, αποκτά κατά του αγοραστή, πέρα από την απαίτηση καταβολής του τιμήματος που δεν αποσβήνεται μέσω της έκδοσης της συναλλαγματικής, και την απαίτηση από την συναλλαγματική, η οποία δύναται να πραγματοποιηθεί με ταχείες διαδικασίες. Επιπροσθέτως, ο πωλητής δύναται να χρησιμοποιήσει ένα δικό του χρέος και να οπισθογραφήσει τη συναλλαγματική υπέρ κάποιου δανειστή του. Αν, τέλος, ο πωλητής έχει άμεση ανάγκη ρευστού, μπορεί να εισπράξει αμέσως το ποσό της συναλλαγματικής, οπισθογραφώντας την υπέρ της τράπεζας (**προεξόφληση** της συναλλαγματικής). Η τράπεζα βέβαια παρακρατεί τον ενδιάμεσο τόκο μέχρι την ημερομηνία λήξης της συναλλαγματικής (**προεξοφλητικός τόκος**) μαζί με την

¹⁹ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

προμήθειά της. Τούτο ισοδυναμεί από οικονομικής σκοπιάς με παραχώρηση εκ μέρους της τράπεζας πίστωση προς τον πωλητή.

β) Η πιστωτική λειτουργία της συναλλαγματικής μπορεί όμως να εκδηλωθεί και αντίστροφα: Αυτήν τη φορά ο αγοραστής (και όχι ο πωλητής) προεξοφλεί στην τράπεζά του συναλλαγματική, αποδοχής δικής του και εκδόσεως του πωλητή, οπότε με το ποσό που παίρνει από τη τράπεζα εξοφλεί αμέσως την οφειλή του από την πώληση των εμπορευμάτων. Η προεξόφληση συμφέρει καλύτερα τον αγοραστή από τη χορήγηση τραπεζικής πίστωσης, καθόσον η τελευταία βαρύνεται με **ειδικό φόρο τραπεζικών εργασιών** (Ε.Φ.Τ.Ε.) 3%.

3. Μια διαφορετική λειτουργία η οποία είναι σε θέση να επιτελέσει συναλλαγματική αποτελεί η εγγυητική. Πρόκειται δηλαδή η συναλλαγματική να χρησιμεύσει όχι έτσι ούτως ώστε να κυκλοφορεί, αλλά για την εξασφάλιση του πιστοδότη. Έτσι στην περίπτωση αυτή ο πιστολήπτης αποδέχεται τη συναλλαγματική την οποία και φυλάσσει ο πιστοδότης ή κάποιο τρίτο πρόσωπο έως ότου λήξει. Έως τότε η συναλλαγματική με βάση τη συμφωνία μεταξύ και των δύο μερών, απαγορεύεται να μεταβιβαστεί και να ασκηθεί ενσωματωμένη απαίτηση. Σε περίπτωση που ο πιστολήπτης δεν επιστρέψει εντός της προθεσμίας την πίστωση, ο πιστοδότης έχει τη δυνατότητα να ικανοποιηθεί με τη σύντομη διαδικασία των διαφόρων από πιστωτικούς τίτλους γρηγορότερα από ότι θα διεκπεραιωνόταν η ικανοποίηση της απαίτησής του από το δάνειο μέσω της τακτικής διαδικασίας.²⁰

2.6 Συναλλαγματική και τα Τυπικά στοιχεία της

Για να δημιουργηθεί υποχρέωση από συναλλαγματική δεν αρκεί μόνη η σύνταξη εγγράφου. Το έγγραφο πρέπει να περιέχει τα τυπικά προαπαιτούμενα που ορίζει ο νόμος. Η έλλειψη ή ανεπάρκεια έστω ενός από τα ουσιώδη τυπικά στοιχεία έχει ως συνέπεια ότι το έγγραφο δεν θα ισχύει ως συναλλαγματική και ότι κανείς υπογραφέας δεν θα μπορεί να αντλήσει δικαιώματα ή υποχρεώσεις από αυτό. Τα στοιχεία αυτά εγγυώνται την ασφάλεια των συναλλαγών και συντελούν στην αύξηση της

²⁰ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

κυκλοφοριακής ικανότητας της συναλλαγματικής. Τα οκτώ αυτά τυπικά στοιχεία είναι τα έξης:

1. **Ονομασία «συναλλαγματική».** Η χρησιμοποίηση άλλης λέξης (π.χ. «τραβηκτική», «εντολή») εκτός από τη λέξη συναλλαγματική δεν αρκεί. Και τούτο διότι πρέπει ο οποιοσδήποτε να μπορεί να ξεχωρίζει αμέσως ότι πρόκειται για συναλλαγματική. Λειτουργεί δηλ. η λέξη «συναλλαγματική» σαν προειδοποιητικό σημείο για τις συνέπειες που μπορεί να έχει η υπογραφή σε τέτοιο έγγραφο. Η λέξη συναλλαγματική πρέπει να περιέχεται στο κείμενο του τίτλου (δεν αρκεί η αναγραφή της μόνο στην επικεφαλίδα), έτσι ώστε να μην είναι δυνατή η εκ των υστέρων προσθήκη της.

2. **Απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού.** α) Ο όρος εντολή έχει την έννοια της διαταγής. Η εντολή για να είναι έγκυρη, πρέπει να είναι **απλή** και **καθαρή** δηλ. χωρίς αιρέσεις, όρους ή επιφυλάξεις, διότι αυτό θα έβλαπτε την κυκλοφοριακή ικανότητα της συναλλαγματικής. Ιδίως δεν μπορεί να συνδεθεί η αφηρημένη εντολή με την ύπαρξη ή εκπλήρωση της υποκείμενης σχέσης ή την αντιπαροχή. Αντίθετα απλή αναφορά της υποκείμενης σχέσης δε βλάπτει.²¹

β) Η εντολή πρέπει να αναφέρεται στην **πληρωμή χρηματικού ποσού**. Επομένως αποκλείεται η εντολή να αναφέρεται στην καταβολή αντικαταστατών πραγμάτων.

γ) Το χρηματικό ποσό δεν αρκεί να είναι απλώς οριστό αλλά πρέπει να είναι ορισμένο. Ρήτρες αξίας είδους, αξίας χρυσού, τιμαριθμικές ρήτρες αποκλείονται.

Το χρηματικό ποσό πρέπει να είναι ενιαίο. Γι' αυτό **ρήτρα τόκου**, ρήτρα δηλ. κατά την οποία επιπλέον του ποσού πρέπει να πληρωθεί και ο τόκος απαγορεύεται και θεωρείται ότι δεν είναι γραμμένη. Αν τα μέρη θέλουν το ποσό να είναι έντοκο, θα πρέπει να συνυπολογίσουν εκ των προτέρων τους τόκους και να τους συμπεριλάβουν στο πληρωτέο ποσό.

δ) Το αν το ποσό θα γραφεί αριθμητικά ή ολογράφως ή και τα δύο, εναπόκειται στον εκδότη. Σε περίπτωση ασυμφωνίας υπερισχύει η ολόγραφη γραφή. Αν το ποσό

²¹Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

αναφέρεται δύο φορές, είτε αριθμητικά είτε ολογράφως, διαφέρουν δε μεταξύ τους, ισχύει το μικρότερο από τα δύο ποσό.

3. **Το όνομα του πληρωτή:** πρόκειται για αυτόν ο οποίος οφείλει να πληρώσει. Πληρωτής μπορεί να είναι ένα φυσικό ή το νομικό πρόσωπο και ανάλογα θα φέρεται με το αστικό του όνομα ή την επωνυμία του. Το κύρος της συναλλαγματικής δεν επηρεάζεται σε περίπτωση που σημειώνεται το όνομα είτε η επωνυμία ακόμη και του ανύπαρκτου προσώπου. Ως πληρωτές δύναται να αναγνωριστούν περισσότερα πρόσωπα ωστόσο για ολόκληρο το ποσό και όχι σύμμετρα είτε κατ' επιλογή. Ως πληρωτής δύναται να οριστεί και ο ίδιος ο εκδότης.

4. **Χρόνος λήξης.** α) Ο χρόνος λήξης σημειώνεται έξω από το κείμενο της συναλλαγματικής, επάνω αριστερά. Η σημασία του στοιχείου αυτού έγκειται στο ότι χρησιμεύει για τον προσδιορισμό της μέρας, κατά την οποία πρέπει να εμφανισθεί η συναλλαγματική για πληρωμή. Ο χρόνος λήξης δε συμπίπτει με την ημέρα πληρωμής. Όταν ο χρόνος λήξης συμπίπτει με νόμιμη εορτάσιμη μέρα, η πληρωμή μπορεί να ζητηθεί την επόμενη εργάσιμη μέρα. Πάντως συναλλαγματική στην οποία δε σημειώνεται ο χρόνος λήξης, δεν είναι άκυρη αλλά θεωρείται πληρωτέα εν όψει.

β) Ο νόμος προβλέπει κατά αποκλειστική ρύθμιση τέσσερις δυνατότητες προσδιορισμού του χρόνου λήξης της συναλλαγματικής:

ι) **Εν όψει.** Η εν όψει συναλλαγματική λήγει μόλις εμφανισθεί προς πληρωμή. Η εμφάνισή της για πληρωμή μπορεί να γίνει οποτεδήποτε, πάντως όμως μέσα σε ένα χρόνο από την έκδοσή της, εκτός αν ο εκδότης όρισε μεγαλύτερη ή μικρότερη προθεσμία ή ο οπισθογράφος όρισε μικρότερη. Η συναλλαγματική όψεως δεν συνηθίζεται στην πράξη, διότι παρουσιάζει το μειονέκτημα ότι ο οφειλέτης θα πρέπει να είναι ανά πάσα στιγμή σε ετοιμότητα ως προς την πληρωμή.²²

ιι) **Μετά προθεσμία από την όψη,** π.χ. «πληρώσατε σε 7 ημέρες από την εμφάνιση». Η λήξη της συναλλαγματικής αυτής καθορίζεται είτε από τη χρονολογία αποδοχής, είτε του διαμαρτυρικού, εφόσον δεν έγινε αποδοχή. Για αποδοχή πρέπει να

²² Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

εμφανισθεί μέσα σε ένα χρόνο από την έκδοσή της, εκτός αν ο εκδότης ή ο οπισθογράφος όρισε μεγαλύτερη ή μικρότερη προθεσμία.

ιι) **Μετά προθεσμία από τη χρονολογία**, π.χ. «πληρώσατε μετά ένα μήνα από σήμερα». Στη συναλλαγματική αυτή ιδιαίτερα σημαντική είναι η σημείωση του χρόνου έκδοσης, διότι από αυτόν κρίνεται η ημέρα λήξης.

ιγ) Σε ρητή ημέρα, π.χ. «την 2^α Φεβρουαρίου 1999».

ιδ) Οποιοσδήποτε άλλος τρόπος προσδιορισμού του χρόνου λήξης καθιστά τη συναλλαγματική άκυρη.

5. Τόπος πληρωμής. Ο τόπος πληρωμής δυνατόν να συμπίπτει με τον τόπο εκδόσεως (**τοπική συναλλαγματική**) ή να είναι διάφορος (**συναλλαγματική αποστάσεως**). Αν δεν σημειώνεται τόπος πληρωμής, η συναλλαγματική είναι ανίσχυρη. Εφόσον όμως μαζί με το όνομα του πληρωτή σημειώνεται, μολονότι δεν απαιτείται, τόπος, ο τόπος αυτός θεωρείται όχι μόνο ως τόπος κατοικίας του πληρωτή αλλά και ως τόπος πληρωμής. Αντίθετα ο τόπος εκδόσεως δεν ισχύει και ως τόπος πληρωμής. Ο εκδότης μπορεί να ορίσει ως τόπο πληρωμής την κατοικία τρίτου προσώπου. Συνήθως η κατοικία τρίτου προσώπου είναι τράπεζα ή υποκατάστημα τράπεζας. Ο τόπος πληρωμής πρέπει να είναι υπαρκτός, αλλιώς η συναλλαγματική είναι άκυρη. Άκυρη είναι και όταν σημειώνονται περισσότεροι τόποι πληρωμής.

6. Το όνομα του λήπτη, δηλ. αυτού που εις διαταγή του θα γίνει η πληρωμή. Η σημείωση του ονόματος του λήπτη υλοποιείται με τρόπο σαφή προκειμένου η εντολή να είναι της μορφής π.χ. «πληρώσατε στον Λ». σε κάθε περίπτωση η προσθήκη της ρήτρας «εις διαταγή» δεν απαιτείται, από την στιγμή που η συναλλαγματική είναι γεννημένη εις διαταγή. Το κύρος της συναλλαγματικής δεν παραβλέπεται, ακόμα και αν το όνομα ή η επωνυμία του κατονομαζομένου ως λήπτη είναι ανύπαρκτο, επομένως δεν υπάρχει δικαιούχος. Η έκδοση ωστόσο συναλλαγματικής στον κομιστή επιφέρει ακυρότητα.²³

²³Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

Ως λήπτης δύναται να αναγνωρισθεί και ο ίδιος ο εκδότης. Η δυνατότητα αυτή χρησιμοποιείται πρακτικά ούτως ώστε να μην γνωρίζει ο εκδότης κατά τον χρόνο της έκδοσης σε ποιον πρόκειται να μεταβιβάσει τη συναλλαγματική. Όταν το πρόσωπο αυτό καθορισθεί, είναι σε θέση εκ των υστέρων να του οπισθογραφήσει τη συναλλαγματική ως λήπτης. Είναι δυνατόν ο εκδότης, ο πληρωτής όπως και ο λήπτης να αποτελούν το ίδιο πρόσωπο.

7. Χρονολογία και τόπος εκδόσεως. α) Σε περίπτωση απουσίας της χρονολογίας εκδόσεως η συναλλαγματική δεν είναι έγκυρη. Δεν έχει σημασία σε ποιο σημείο ακριβώς της συναλλαγματικής θα τεθεί αυτό αρκεί να φαίνεται ξεκάθαρα ότι πρόκειται για τη χρονολογία έκδοσης και να συνοδεύεται από την υπογραφή του εκδότη. Η σημείωση μη ακριβούς ημερομηνίας δεν βλάπτει το κύρος της συναλλαγματικής αρκεί η συγκεκριμένη ημερομηνία να είναι υπαρκτή . Η προχρονολόγηση δεν επηρεάζει το κύρος της συναλλαγματικής καθώς και η μεταχρονολόγηση, δεδομένου του ότι είναι έστω και μια μέρα προγενέστερη από το χρόνο λήξης. Συναλλαγματική σε ρητή μέρα, που η χρονολογία έκδοσης έχει καθορισθεί έπειτα από το χρόνο λήξης θεωρείται ως άκυρη.

β) Η έλλειψη του τόπου εκδόσεως έχει ως συνέπεια την ακυρότητα της συναλλαγματικής. Αν όμως δίπλα στο όνομα του εκδότη σημειώνεται τοπική ένδειξη, τότε ισχύει ο τόπος αυτός ως τόπος εκδόσεως. Ο τόπος εκδόσεως σημειώνεται όπου και η χρονολογία εκδόσεως. Η ένδειξη δεν είναι ανάγκη να είναι αληθινή, αρκεί να είναι υπαρκτή. Ανεπίτρεπτη είναι η σημείωση περισσότερων τόπων.

8. Υπογραφή του εκδότη, δηλ. του ονόματος και του επώνυμου εκείνου, ο οποίος εκδίδει τη συναλλαγματική. Η υπογραφή πρέπει να είναι ιδιόχειρη, όχι δηλ. με μηχανικό μέσο (σφραγίδα), πρέπει δε να τίθεται στο μπρος μέρος και στο τέλος του κειμένου, ώστε να καλύπτει ολόκληρο το κείμενο της συναλλαγματικής. Αντίθετα δεν είναι ανάγκη να είναι ιδιόγραφη, αφού με το όνομα του εκδότη μπορεί να υπογράψει και ο αντιπρόσωπος. Εφόσον εκδότης είναι νομικό πρόσωπο, ο εκπρόσωπός του υπογράφει δίπλα ή κάτω από την επωνυμία του, η οποία μπορεί να

τεθεί και με σφραγίδα. Σε περίπτωση συλλογικής εκπροσώπησης αρκεί η υπογραφή από έναν, εφόσον οι υπόλοιποι συναινούν ή εγκρίνουν άτυπα.²⁴

2.7 Ανάλυση υποχρεώσεων από τη συναλλαγματική

2.7.1 Ικανότητα

Προκειμένου να είναι κανείς υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων από συναλλαγματική οφείλει να έχει την **ικανότητα δικαίου**. Μία ικανότητα στο δίκαιο της συναλλαγματικής την οποία κατέχει οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ανεξάρτητα από την εμπορική του ιδιότητα. Οι ενώσεις προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα δεν είναι σε θέση να κατέχουν ικανότητα για έκδοση είτε για αποδοχή συναλλαγματικής, οι εξ ονόματός τους ωστόσο δικαιοπρακτικές δηλώσεις βούλησης δεν αποτελούν άκυρα στοιχεία αλλά θεωρείται ότι δόθηκαν οι απευθύνονται προς τα μέλη της ένωσης.

Ικανότητα για την ανάληψη υποχρεώσεων ή απόκτηση δικαιωμάτων από συναλλαγματική με πράξη πάνω σε αυτή έχουν όσοι είναι **ικανοί για δικαιοπραξία**. Οι ανίκανοι προς δικαιοπραξία είναι σε θέση να αναλάβουν υποχρέωση από συναλλαγματική μέσω της πράξης του νόμιμου αντιπροσώπου τους. Σε περίπτωση που ο ίδιος ο ανίκανος καθώς και ο περιορισμένα ικανός υπογράψει συναλλαγματική, δεν επέρχεται εγκυρότητα της πράξης. Η ακυρότητα λοιπόν είναι σχετική υπέρ του ανίκανου ο οποίος δύναται να την αντιτάξει σε οποιονδήποτε αλλά ακόμη και σε καλόπιστο δικαιούχο. Σε κάθε περίπτωση πάντως η εγκυρότητα της υπογραφής του ανίκανου δεν επηρεάζει το κύρος της συναλλαγματικής.²⁵

2.7.2 Αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών

Η ανάγκη να ενισχυθεί η κυκλοφοριακή ικανότητα της συναλλαγματικής επέβαλε τη θεσμοθέτηση της αρχής **της αυτοτέλειας των υπογραφών**. Το δίκτυο της συναλλαγματικής απομακρύνεται από βασικές αρχές του αστικού δικαίου. Αυτή η αρχή σηματοδοτεί μία είτε περισσότερες υπογραφές είτε του εκδότη, είτε του

²⁴Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

²⁵Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

αποδέκτη, είτε του οπισθογράφου, να είναι ελαττωματικές, με συνέπεια την ευθύνη του υπογραφέα, οι υπογραφές ωστόσο που ακολουθούν δε θίγονται. Έτσι, αν κάποιος απέκτησε συναλλαγματική, στην οποία η υπογραφή κάποιου ενδιάμεσου (ή του τελευταίου) υπογραφέα είναι άκυρη, η κτήση της συναλλαγματικής είναι νόμιμη, αυτός δε (ο δικαιούχος) μπορεί να στραφεί κατά όλων των προηγούμενων υπογεγραμμένων, πλην αυτού ή αυτών που είχε υπογράψει ακύρως.

Η ισχύς της αρχής της αυτοτέλειας των υπογραφών, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να αποκτήσει η συναλλαγματική κυκλοφοριακή ικανότητα. Αν δεν ίσχυε, θα έπρεπε κάθε νέος δικαιούχος να βεβαιωθεί πρώτα για την (ουσιαστική) εγκυρότητα της υπογραφής του εκδότη αλλά και των τυχόν μεσολαβούντων οπισθογράφων. Λόγοι ακυρότητας των υπογραφών είναι αυτοί που προβλέπει ο Α.Κ. για τις ελαττωματικές δηλώσεις βουλήσεως. Ενδεικτικά αναφέρεται στο άρθρο 7 ότι άκυρη είναι η υπογραφή, την οποία φέρει συναλλαγματική που προέρχεται από ανάκανο ή ανύπαρκτο πρόσωπο ή που φέρει υπογραφές πλαστές ή υπογραφές που για οποιονδήποτε λόγο δεν μπορούν να δημιουργήσουν υποχρέωση.

2.7.3 Ανάλυση υποχρέωσης από αντιπρόσωπο

Η έκδοση συναλλαγματικής, αλλά και κάθε πράξη στη συναλλαγματική, δεν είναι ανάγκη να προέρχεται από τον ίδιο τον εκδότη αλλά μπορεί να συντελεσθεί και με αντιπρόσωπο. Η τυπικότητα του δικαίου της συναλλαγματικής, επιβάλλει ότι η σχέση πληρεξουσιότητας πρέπει να συνάγεται με σαφήνεια από το ίδιο το κείμενο της συναλλαγματικής. Τούτο συμβαίνει, όταν ο αντιπρόσωπος θέσει το όνομα του αντιπροσωπευομένου και υπογράψει και ο ίδιος με το όνομά του. Γίνεται όμως δεκτό ότι ο αντιπρόσωπος μπορεί να υπογράψει και με το όνομα του αντιπροσωπευομένου. Αν η σχέση πληρεξουσιότητας δεν είναι εμφανής από το κείμενο της συναλλαγματικής, ευθύνεται ο ίδιος ο αντιπρόσωπος.²⁶

Σε περίπτωση που αντιπρόσωπος ενέργησε χωρίς εξουσιοδότηση είναι υπεύθυνος ο ίδιος ως οφειλέτης από συναλλαγματική. Κάτι αντίστοιχο τίθεται σε ισχύ και σε περίπτωση υπέρβασης από τον νόμιμο είτε τον εκούσιο αντιπρόσωπο της εξουσίας του. Εφόσον ο ίδιος πληρώσει τη συναλλαγματική έχει κάθε δικαίωμα που θα είχε

²⁶ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

αυτός ο οποίος φέρεται ως αντιπροσωπευόμενος . Αυτή η ευθύνη του αντιπροσώπου δεν υπόκειται στους περιορισμούς της Α.Κ. 231, ούτως ώστε να μην έχει σημασία το αν ο ψευδαντιπρόσωπος ήταν οικείος ή όχι με το ελάττωμα της έλλειψης πληρεξουσιότητας. Αυτός που έχει εκπροσωπηθεί ψευδώς είναι σε θέση να εγκρίνει άτυπα τη δήλωση του ψευδαντιπροσώπου. Σε περίπτωση μη έγκρισης δεν φέρει ευθύνη και μπορεί να αντιτάξει το ελάττωμα της έλλειψης πληρεξουσιότητας οπουδήποτε, δηλ. και κατά καλόπιστων τρίτων.

3. Σύμφωνα με ορθή γνώμη, λόγω της ίδιας κατάστασης συμφερόντων, το άρθρο 8 ισχύει και όταν ο ψευδαντιπρόσωπος αυτοβούλως υπέγραψε μόνο με το όνομα του αντιπροσωπευόμενου, χωρίς δηλ. να εμφανίζεται και το δικό του το όνομα.

4. Είναι δυνατή η έκδοση συναλλαγματικής στο όνομα του ίδιου του εκδότη αλλά για λογαριασμό άλλου (έκδοση συναλλαγματικής κατά παραγγελία).²⁷

2.8 Συνέπειες από την έλλειψη τυπικών στοιχείων

2.8.1 Ακυρότητα της συναλλαγματικής

α) Αν λείπει ένα από τα προαπαιτούμενα στοιχεία η συναλλαγματική είναι άκυρη, με συνέπεια τη μη δημιουργία υποχρέωσης για κανένα οφειλέτη. Η αρχή της τυπικότητας και αυστηρότητας του δικαίου της συναλλαγματικής αποκλείει τη συμπλήρωση ελλειπόντων τυπικών στοιχείων με βάση την εικαζόμενη βούληση των μερών ή περιστατικά που βρίσκονται εκτός από το κείμενο της συναλλαγματικής.

β) Από την αρχή της ακυρότητας λόγω έλλειψης τυπικών στοιχείων προβλέπονται στο άρθρο 2 παρ. 2-4 οι εξής εξαιρέσεις:

αα. Συναλλαγματική χωρίς σημείωση του χρόνου λήξεως θεωρείται συναλλαγματική όψεως.

ββ. Αν λείπει ο τόπος πληρωμής, ισχύει ως τόπος πληρωμής ο τόπος που αναφέρεται δίπλα στο όνομα του πληρωτή.

²⁷Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

γγ. Αν λείπει ο τόπος εκδόσεως, ισχύει ως τόπος εκδόσεως ο τόπος που αναφέρεται δίπλα στο όνομα του εκδότη.

2. Τα τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής πρέπει να υπάρχουν όλο το χρονικό διάστημα μέχρι την άσκηση της απαίτησης από τον κομιστή. **Μερική καταστροφή** της συναλλαγματικής (σκίσιμο, μουτζούρες, διαγραφές κ.λ.π.) που αφορούν ουσιώδες τμήμα της συναλλαγματικής την καθιστούν άκυρη.

3. Η μετέπειτα συμπλήρωση **ατελούς** συναλλαγματικής δεν διορθώνει αναδρομικά το τυπικό ελάττωμα. Γι' αυτό το λόγο έως τότε όσοι υπέγραφαν εξακολουθούσαν να μην φέρουν ευθύνη, ενώ αντίθετα ευθύνονταν αυτοί που υπέγραφαν έκ των υστέρων. Κατ' αυτόν τον τρόπο στην ατελή συναλλαγματική δεν εφαρμόζεται ούτε το άρθρο 10 προς λευκή συναλλαγματική αλλά ούτε και το 69, καθώς το 69 είναι αυτό που ρυθμίζει την αλλοίωση πλήρους και όχι ατελούς συναλλαγματικής.

4. Η εκ των υστέρων αλλοίωση του κειμένου συναλλαγματικής δεν επιφέρει ακυρότητα. Εφόσον η αλλοίωση έγινε χωρίς τη συναίνεση των μέχρι τότε υπογραφέων, αυτοί ευθύνονται σύμφωνα με το αρχικό κείμενο, ενώ οι μεταγενέστεροι σύμφωνα με το νέο.²⁸

2.8.2 Μετατροπή

Η συναλλαγματική είναι σε θέση να μετατραπεί σε εμπορική εντολή πληρωμής, είτε προς υποχρέωση του αποδέκτη, σε εμπορικό χρεωστικό ομόλογο. Αν κανένα από τα μέρη δεν φέρει εμπορική ιδιότητα είναι δυνατό, η άκυρη συναλλαγματική να μετατραπεί σε έκταξη, δεδομένου του ότι υπάρχει συμμετοχή τριών προσώπων. Η άκυρη συναλλαγματική μεταβάλλεται σε αφηρημένη υπόσχεση είτε αναγνώριση χρέους. Η θέση αυτή της νομολογίας ευσταθεί για την ευθύνη του αποδέκτη όχι ωστόσο για την αναγωγική ευθύνη του εκδότη και των οπισθογράφων. Αυτό συμβαίνει διότι προς αυτούς δεν τίθεται υπόσχεση πληρωμής όσο και γιατί καταλήγει σε αυστηρότερη ευθύνη τους από τη ευθύνη από συναλλαγματική.

²⁸Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

2.9 Χαρτοσήμανση της συναλλαγματικής

Συναλλαγματική που δεν έχει από την αρχή χαρτοσημανθεί νόμιμα, είναι άκυρη. Ακυρότητα επέρχεται: α) όταν η συναλλαγματική δεν συντάχθηκε στα κυκλοφορούντα ειδικά έντυπα σφραγιστού χάρτου (ενσήμων). β) όταν παραλείφθηκε η χαρτοσήμανση με το κανονικό επιπλέον επίσημα και γ) όταν δεν διαγράφηκε το κινητό χαρτόσημο.

Σε χαρτοσήμανση υποβάλλεται μόνο η έκδοση της συναλλαγματικής, όχι η οπισθογράφηση, η τριτεγγύηση και η εξόφλησή της. Η χαρτοσήμανση πρέπει να γίνεται ήδη κατά την έκδοση της συναλλαγματικής, ώστε η εκ των υστέρων χαρτοσήμανση να μη θεραπεύει την ακυρότητα. Σε χαρτοσήμανση υποβάλλονται και οι συναλλαγματικές που έχουν εκδοθεί στο εξωτερικό και εισάγονται στην Ελλάδα. Η χαρτοσήμανση αφορά την πρώτη πράξη μετά την εισαγωγή τους στην Ελλάδα. Το ποσοστό του τέλους χαρτοσήμου καθορίζεται με ανερχόμενη κλίμακα, ανάλογα με το ποσό της συναλλαγματικής. Άκυρη συναλλαγματική λόγω μη κανονικής χαρτοσήμανσης μπορεί να ισχύσει **κατά μετατροπή** ως άλλη δικαιοπραξία, ως αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους. Η συναλλαγματική χαρτοσημαίνεται κατά το χρόνο ή το βραδύτερο εντός πέντε ημερών από το χρόνο της παράδοσής της στο λήπτη, ακόμη και αν αφέθηκε ασυμπλήρωτη η ημερομηνία έκδοσής της.²⁹

2.10 Ρήτρες στη συναλλαγματική

2.10.1 Προβλεπόμενες ρήτρες

Ο ν. 5325 προβλέπει τις εξής ρήτρες.

α) Τη ρήτρα με την οποία απαλλάσσεται ο εκδότης από την ευθύνη του για αποδοχή της συναλλαγματικής.

β) Τη ρήτρα **όχι εις διαταγή**, με την οποία ο εκδότης αποκλείει τη μεταβίβαση της συναλλαγματικής με οπισθογράφηση.

²⁹Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

γ) Τη ρήτρα με την οποία ορίζεται ένα πρόσωπο, το οποίο «εν ανάγκη» θα αποδεχθεί ή θα πληρώσει τη συναλλαγματική, δηλ, σε περίπτωση που ο πληρωτής δεν αποδεχθεί ή δεν πληρώσει.

δ) Τη ρήτρα «εις κατοικίαν», κατά την οποία η συναλλαγματική είναι πληρωτέα στην κατοικία τρίτου προσώπου που βρίσκεται είτε στον τόπο κατοικίας του πληρωτή είτε άλλου.

ε) Τη ρήτρα «άνευ διαμαρτυρικού» ή «ανέξοδος επιστροφή» με την οποία ο κομιστής απαλλάσσεται από την υποχρέωση να συντάξει διαμαρτυρικό σε περίπτωση μη αποδοχής ή μη πληρωμής.

στ) Ρήτρες σχετικά με την εμφάνιση ή την απαγόρευση για εμφάνιση προς αποδοχή.

2.10.2 Επιτρεπόμενες ρήτρες

Αυτονόητο είναι ότι η παραπάνω κατηγορία των προβλεπόμενων ρητρών είναι επιτρεπόμενες ρήτρες. Υπάρχει όμως και άλλη κατηγορία ρητρών που, αν και δεν προβλέπονται, δεν αντιβαίνουν στο νόμο. Οι σπουδαιότερες από αυτές είναι:

α) Η ρήτρα «μετά ειδοποίηση», κατά την οποία ο πληρωτής οφείλει να πληρώσει μόνο ύστερα από ειδοποίηση του εκδότη. Η ρήτρα αυτή ανάγεται στη σχέση καλύψεως μεταξύ εκδότη και πληρωτή και δεν ασκεί επιρροή στη σχέση από τη συναλλαγματική.

β) Η ρήτρα αξίας, με την οποία δηλώνεται αν ο εκδότης έλαβε την αντιπαροχή από τον λήπτη. Η ρήτρα αυτή αφορά τη σχέση αξίας μεταξύ εκδότη και λήπτη και δεν επηρεάζει την ενοχή από τη συναλλαγματική, η οποία είναι αναιτιώδης.

γ) Η ρήτρα καλύψεως, με την οποία ο εκδότης δηλώνει στον πληρωτή τον τρόπο, με τον οποίο θα καλυφθεί για την πληρωμή που θα κάνει. Η ρήτρα αυτή αφορά τη σχέση καλύψεως μεταξύ εκδότη και πληρωτή και δεν επηρεάζει τη σχέση από τη συναλλαγματική.³⁰

³⁰Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

δ) Η ρήτρα «εις διαταγή». Επειδή η συναλλαγματική είναι αξιόγραφο γεννημένο εις διαταγή, η προσθήκη της δεν χρειάζεται αλλά ούτε και βλάπτει.

3. Ρήτρες μη επιτρεπόμενες. Εφόσον στο κείμενο της συναλλαγματικής περιέχεται μη επιτρεπόμενη ρήτρα, είτε θεωρείται σαν να μην έχει γραφεί, είτε συμπαρασύρει στην ακυρότητα την όλη συναλλαγματική.

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν: α) η ρήτρα με την οποία απαλλάσσεται ο εκδότης της ευθύνης του για πληρωμή. β) η ρήτρα τόκου σε συναλλαγματική πληρωτέα σε ρητή ημέρα ή μετά από προθεσμία από τη χρονολογία.

Στη δεύτερη κατηγορία ανήκει π.χ. η ρήτρα με την οποία η εντολή προς πληρωμή εξαρτάται από αίρεση ή από την υποκείμενη σχέση, η τιμαριθμική ρήτρα, η σημείωση περισσότερων τόπων πληρωμής κ.α.³¹

2.11 Λευκή συναλλαγματική

2.11.1 Ορισμός

Η λευκή συναλλαγματική αποτελεί ατελή συναλλαγματική κατά τη διάρκεια έκδοσης της συναλλαγματικής, που ωστόσο πρόκειται να συμπληρωθεί εκ των υστέρων βασιζόμενη στις συμφωνίες των συμβαλλομένων. Διαφέρει λοιπόν η λευκή συναλλαγματική από την ατελή καθώς η ατέλεια της λευκής συναλλαγματικής είναι προσωρινή ωστόσο ηθελημένη εφόσον τα ελλείποντα κενά πρόκειται να συμπληρωθούν εκ των υστέρων. Το στοιχείο που συνήθως μένει κενό και πρέπει να συμπληρωθεί αργότερα είναι το ποσό της συναλλαγματικής. Αυτό συμβαίνει αρκετές φορές καθώς δεν είναι ακόμη προσδιορισμένο το ύψος της απαίτησης του λήπτη κατά του εκδότη κατά το χρόνο έκδοσης της συναλλαγματικής.

Σε τέτοιες περιπτώσεις ο εκδότης προβαίνει στις υπογραφές της συναλλαγματικής και εξουσιοδοτεί τον λήπτη ούτως ώστε να πληρώσει αυτός. Καθίσταται επίσης δυνατόν ο πληρωτής να εξουσιοδοτήσει τον εκδότη ούτως ώστε αυτός να προβεί στην συμπλήρωση των ποσών, σε συναλλαγματική που έχει ήδη αποδεχθεί. Εκτός βέβαια από το πόσο δύναται να λείπει και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο από λευκή

³¹ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

συναλλαγματική δεδομένου του ότι υπάρχει υπογραφή έστω ενός οφειλέτη δηλαδή του εκδότη, του αποδέκτη η οπισθογράφου.

2.11.2 Εξουσιοδότηση συμπλήρωσεως

Με την παράδοση και παραλαβή της λευκής συναλλαγματικής από τον δότη στον λήπτη παρέχεται η εξουσιοδότηση στον λήπτη να τη συμπληρώσει σύμφωνα με αυτά που συμφώνησαν. Αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, η εξουσιοδότηση μπορεί να μεταβιβασθεί σε τρίτον, ο οποίος θα συμπληρώσει ο ίδιος πλέον τα κενά στοιχεία. Η συμφωνία, με την οποία παρέχεται η εξουσιοδότηση συμπλήρωσης, είναι ουσιώδες στοιχείο της λευκής συναλλαγματικής.

2.11.3 Συνέπειες

Αν ο λήπτης δεν συμπληρώσει τελικά τα κενά στοιχεία, η συναλλαγματική παραμένει ανίσχυρη. Αντίθετα, με μεταγενέστερη συμπλήρωσή τους η συναλλαγματική αποκτά αναδρομικά ισχύ για όλους όσους είχαν υπογράψει μέχρι τότε.

Ζήτημα τίθεται σε περίπτωση που η συναλλαγματική συμπληρωθεί ενάντια στα συμφωνηθέντα, όπως όταν γραφεί π.χ. μεγαλύτερο ποσό από αυτό που είχε συμφωνηθεί. Το αίτημα της απρόσκοπτης λειτουργίας της συναλλαγματικής απαιτεί προτίμηση των συμφερόντων του τρίτου κομιστή. Συνεπώς, αν λευκή συναλλαγματική που συμπληρώθηκε με ποσό μεγαλύτερο από το συμφωνηθέν μεταβιβάσθηκε σε τρίτον, ο οφειλέτης από τη συναλλαγματική ευθύνεται όχι μόνο για το συμφωνηθέν αλλά για ολόκληρο το αναγραφόμενο ποσό. Συνεπώς, αυτός που υπέγραψε λευκή συναλλαγματική –σε αντίθεση με τον ανίκανο, αυτόν του οποίου πλαστογραφήθηκε η υπογραφή και εκείνος ο οποίος εκπροσωπήθηκε από ψευδαντιπρόσωπο- φέρει τον κίνδυνο ενδεχόμενης ευθύνης του για οσοδήποτε μεγαλύτερο ποσό. Βέβαια, η ευθύνη αυτή που υπογραφέα υπάρχει μόνο απέναντι σε καλόπιστους τρίτους. Γι' αυτό αν ο κομιστής της συναλλαγματικής γνώριζε ή από βαρεία αμέλεια αγνοούσε ότι η συναλλαγματική συμπληρώθηκε αντίθετα προς τα συμφωνηθέντα, μπορεί να ασκήσει την απαίτησή του μόνο για το συμφωνηθέν και όχι για το αναγραφόμενο ποσό. Αυτονόητο είναι επίσης ότι, αν η συναλλαγματική παρέμεινε στα χέρια του λήπτη, δεν μεταβιβάσθηκε δηλ. σε τρίτον, ο υπογραφέας

ευθύνεται απέναντί του μόνο μέχρι το συμφωνηθέν ποσό, εκτός αν ενέκρινε την απόφαση αυτή.³²

2.11.4 Η ευθύνη του εκδότη

Όταν ο εκδότης προβεί σε υπογραφές της συναλλαγματικής και την παράδοση στο λήπτη, δεν είναι ο ίδιος αυτός που υπόσχεται την πληρωμή αλλά απλώς δίνει μια εντολή στον πληρωτή να τακτοποιήσει οποιαδήποτε οφειλή. Παρόλα αυτά ο εκδότης **υπέχει εγγυητική ευθύνη** για την πληρωμή και σε περίπτωση που πληρωτής δεν τακτοποιήσει τις οφειλές του, θα πρέπει να πληρώσει ο ίδιος. Αυτή η ευθύνη αν και δημιουργείται με την υπογραφή του και με τη σύμβαση δόσεως και λήψεως, αποτελεί **ευθύνη εκ του νόμου**. Γι' αυτό και υπάρχει ρήτρα που ο εκδότης χρησιμοποιώντας την απαλλάσσεται από την ευθύνη του για πληρωμή και η ρήτρα αυτή θεωρείται ως μη γραμμένη. Ο λόγος της υποχρεωτικής ευθύνης του εκδότη είναι ότι με μόνη την έκδοση της συναλλαγματικής δεν εξασφαλίζεται η οποιαδήποτε ανάληψη υποχρέωσης από τον πληρωτή ούτως ώστε να πληρώσει, εφόσον αυτή η υποχρέωση δημιουργείται πρωτίστως από τη στιγμή που ο πληρωτής αποδέχεται τη συναλλαγματική, πράγμα για το οποίο ωστόσο δεν έχει υποχρέωση. Κατά συνέπεια σε περίπτωση μη ύπαρξης από το νόμο ευθύνης του εκδότη και δεδομένου του ότι η αποδοχή δεν ανήκει στα αναγκαία τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής, δεν υπάρχει κανένας οφειλέτης. Ο εκδότης είναι υπεύθυνος λοιπόν, για την αποδοχή της συναλλαγματικής από τον πληρωτή, ωστόσο αυτή του η ευθύνη δύναται να αποτελέσει παρελθόν με ρήτρα στη συναλλαγματική.

2.12 Η αποδοχή συναλλαγματικής

2.12.1 Έννοια και σημασία.

Μέσω της αποδοχής ο πληρωτής, αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώσει τη συναλλαγματική κατά τη λήξη της. Η συναλλαγματική βέβαια είναι νομικά έγκυρη και δύναται να κυκλοφορήσει δίχως απόδειξη, οπότε ως οφειλέτης σε αυτήν την περίπτωση καθίσταται ο εκδότης. Μέσω της αποδοχής ωστόσο αυξάνεται η

³²Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

οικονομική της αξία καθώς ο πληρωτής ο οποίος έπειτα από την αποδοχή ονομάζεται αποδέκτης, αποτελεί τον κύριο οφειλέτη της συναλλαγματικής. Βέβαια η εντολή του εκδότη προς τον πληρωτή να τακτοποιήσει τις οφειλές προς τον λήπτη αποτελεί κάθε σημασία της συναλλαγματικής. Αν επρόκειτο ο ίδιος ο εκδότης να είναι ο κύριος οφειλέτης και όχι ο πληρωτής, τότε θα εξέδιδε γραμμάτιο εις διαταγή (και όχι συναλλαγματική). Ο εκδότης δεν μπορεί, με μόνο την έκδοση της συναλλαγματικής, χωρίς δηλ. τη σύμπραξη του πληρωτή, να τον υποχρεώσει να αποδεχθεί, αφού η έννομη τάξη δεν αναγνωρίζει συμβάσεις εις βάρος τρίτου. Βέβαια από τις εσωτερικές σχέσεις εκδότη και πληρωτή μπορεί να απορρέει η υποχρέωση του πληρωτή να αναλάβει την πληρωμή της συναλλαγματικής, η υποχρέωση όμως αυτή, λόγω του αναιτιώδη χαρακτήρα της συναλλαγματικής, δεν αποτελεί και υποχρέωση που μπορεί να γίνει εξαναγκαστική κατά τη δικονομία του δικαίου της συναλλαγματικής. Για να γίνει δηλ. ο αποδέκτης οφειλέτης, απαιτείται δήλωση βουλήσεως στη συναλλαγματική. Η δήλωση αυτή είναι η **αποδοχή**.

2.12.2 Εμφάνιση προς αποδοχή

Λόγω της, σύμφωνα με τα παραπάνω, σημασίας της αποδοχής, συνήθως ο ίδιος ο εκδότης εμφανίζει τη συναλλαγματική, ακόμα προτού κυκλοφορήσει, στον πληρωτή για να την αποδεχθεί. Δεν αποκλείεται μάλιστα η εμφάνιση για πληρωμή από τον εκδότη να γίνει ήδη πριν από τη συμπλήρωση των τυπικών στοιχείων της συναλλαγματικής. Αν όμως, κυκλοφορήσει η συναλλαγματική πριν την αποδοχή, τότε μπορεί ο κομιστής ή οποιοσδήποτε την έχει στα χέρια του μέχρι το χρόνο λήξεως να την εμφανίσει στο τόπο κατοικίας του πληρωτή για αποδοχή.

Ο πληρωτής έχει δικαίωμα να αρνηθεί αζημίως την πληρωμή. στην περίπτωση αυτή ευθύνονται απέναντι στον κομιστή όλοι οι υπογραφείς, δηλ. ο εκδότης, οι οπισθογράφοι κλπ. Μπορεί όμως ο αποδέκτης να ζητήσει να γίνει την επόμενη ημέρα **δεύτερη εμφάνιση**. Στην περίπτωση αυτή ο κομιστής δεν είναι υποχρεωμένος να αφήσει στα χέρια του πληρωτή τη συναλλαγματική.

Προθεσμία εμφάνισης υπάρχει μόνο στις μετά προθεσμία από της όψεως πληρωτέες συναλλαγματικές, διότι σ' αυτές η λήξη τους εξαρτάται από το χρόνο εμφάνισης.

Η εμφάνιση της συναλλαγματικής στον πληρωτή προκειμένου να γίνει αποδοχή εναπόκειται κατά βάση στην κρίση του δικαιούχου. Διακρίνονται ωστόσο και περιπτώσεις οι οποίες **είτε απαγορεύονται είτε επιβάλλεται η εμφάνισή τους**.

α) Μόνο ο εκδότης μπορεί να απαγορεύσει την εμφάνιση της συναλλαγματικής για αποδοχή και μάλιστα είτε γενικά, είτε πριν από ορισμένη προθεσμία.

β) Η εμφάνιση της συναλλαγματικής επιβάλλεται στη μετά προθεσμία από την όψεως συναλλαγματική καθώς και όταν επιτάσσει την εμφάνιση ο εκδότης ή, εφόσον δεν πρόκειται για μη αποδείξιμη συναλλαγματική, οι οπισθογράφοι, τάσσοντας ή όχι προθεσμία.³³

2.12.3 Δήλωση αποδοχής

Η αποδοχή δηλώνεται έγγραφα πάνω στο σώμα της συναλλαγματικής και υπογράφεται ιδιοχείρως από τον πληρωτή. Εκτός από την υπογραφή του πληρωτή που κατά κύριο λόγο τίθεται στο κάτω αριστερό μέρος της μπροστινής πλευράς απαιτείται η δήλωσή του μέσω του οποίας επισημαίνεται πως η αποδοχή γίνεται δεκτή (η δήλωση γίνεται με συγκεκριμένες λέξεις). Ωστόσο μόνο η υπογραφή του πληρωτή στο μπροστινό μέρος της συναλλαγματικής ισχύει ως αποδοχή.

Κατά κανόνα δεν καθίσταται απαραίτητη η χρονολόγηση της αποδοχής . Ωστόσο πρόκειται για συναλλαγματική πληρωτέα έπειτα από προθεσμία από την όψη για συναλλαγματική, που πραγματοποιείται εν δυνάμει ειδικής ρήτρας, οφείλει να κάνει την εμφάνισή της η απόδοση εντός ορισμένης προθεσμίας , που απαιτείται από τη χρονολόγηση. Σε περίπτωση που παραληφθεί η χρονολόγηση, ο κομιστής οφείλει να συντάξει ένα διαμαρτυρικό.

Πρέπει να υπάρχει **ταυτότητα** μεταξύ του δηλούμενου στη συναλλαγματική ως πληρωτή και του αποδέκτη. Μόνο ο αναφερόμενος ως πληρωτής μπορεί να αποδεχθεί έγκυρα. Τυπική ταυτότητα δεν είναι αναγκαία, αρκεί δηλ. ουσιαστική ταυτότητα. Αλλαγή του ονόματος του πληρωτή λόγω γάμου ή η μεταβολή της επωνυμίας του, δεν αίρουν την αρχική ταυτότητα.

³³ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

2.12.4 Αποδοχή με απόκλιση από το περιεχόμενο της συναλλαγματικής

Εφόσον ο πληρωτής είναι σε θέση να αρνηθεί την αποδοχή, δύναται να αποδεχθεί με αποκλίσεις από το περιεχόμενο της συναλλαγματικής . Τώρα το αν σε αυτήν την περίπτωση, η αποδοχή καθίσταται έγκυρη ή όχι είναι ζήτημα στο οποίο δεν δύναται να δοθεί μια γενική απάντηση. Πιο συγκεκριμένα:

α) Επιτρέπεται **μερική αποδοχή**, με αποτέλεσμα να ευθύνεται ο πληρωτής μόνο μέχρι το ποσό που αποδέχθηκε. Αν, αντίθετα, αποδεχθεί ο πληρωτής για ποσό μεγαλύτερο από το αναγραφόμενο, ευθύνεται για το αναγραφόμενο.

β) Η αποδοχή με οποιοδήποτε περιορισμό η απόκλιση από το περιεχόμενο της συναλλαγματικής είναι ίση με άρνηση της αποδοχής, εντούτοις ωστόσο ο αποδέκτης έχει την ευθύνη βασιζόμενος στους όρους της αποδοχής, και έτσι επαφίεται στην κρίση του κομιστή το αν θα στραφεί εναντίον του υπό τους όρους αυτούς.

γ) Η αποδοχή πρέπει να είναι απλή και καθαρή, γι' αυτό αποδοχή υπό αίρεση είναι άκυρη.

δ) Ως προς τις ευχέρειες που αναγνωρίζει ο νόμος στον πληρωτή σχετικά με τον τόπο πληρωμής.

2.12.5 Αποτελέσματα αποδοχής

Μέσω της αποδοχής που αποτελεί αφηρημένη υποσχετική δικαιοπραξία, ο πληρωτής γίνεται ο **κύριος** οφειλέτης της συναλλαγματικής. Η αποδοχή δημιουργεί για τον πληρωτή την υποχρέωση να πληρώσει τη συναλλαγματική κατά τη διάρκεια λήξης της, υποχρέωση που υπάρχει όχι μόνο απέναντι στον κομιστή αλλά και στους άλλους οπισθογράφους καθώς και τον εκδότη. Σε περίπτωση που ο αποδέκτης δεν πληρώσει, κομιστής έχει την απαίτηση εναντίον του καθώς και την καταβολή του ποσού, των τόκων αλλά και των εξόδων, ακόμη και αν ο κομιστής αποτελεί τον ίδιο τον πληρωτή. Εν αντίθεση ο αποδέκτης που πλήρωσε δεν κατέχει κανένα αναγωγικό δικαίωμα εναντίον του εκδότη ή των άλλων υπογραφέων .

2.12.6 Σύμβαση δόσεως και λήψεως

Όπως σε οποιαδήποτε ανάληψη υποχρέωσης μέσω συναλλαγματικής έτσι και στην αποδοχή, εκτός από την υπογραφή του πληρωτή απαιτείται σύμβαση δόσεως αλλά και λήψεως που συνάπτεται μεταξύ του αποδέκτη και του κατόχου της συναλλαγματικής. Χρήσιμο επιχείρημα υπέρ της συμβατικής και κατά της δημιουργικής θεωρίας προσφέρεται ειδικά για την περίπτωση της αποδοχής το άρθρο 29 παρ. 1, το οποίο επιτρέπει την ανάκληση της αποδοχής. Σύμφωνα με τη διάταξη εφόσον ο αποδέκτης διαγράψει πριν από την αποδοχή της συναλλαγματικής την υπογραφή του, αυτό ισοδυναμεί με άρνηση της αποδοχής. Επιπροσθέτως, σε περίπτωση που δεν αποδειχθεί το αντίθετο θεωρείται ότι η διαγραφή πραγματοποιήθηκε πριν από την απόδοση της συναλλαγματικής. Παρόλα αυτά η έγγραφη γνωστοποίηση της αποδοχής στον κομιστή ή σε οποιονδήποτε υπογραφέα ισχύει απέναντι τους ως αποδοχή, παρά τη διαγραφή στο σώμα της συναλλαγματικής.

2.12.7 Αποτελέσματα που προκύπτουν από την άρνησης της αποδοχής

Η άρνηση αποδοχής απαλλάσσει τον πληρωτή από οποιαδήποτε ευθύνη απέναντι στον κομιστή. Επειδή η συναλλαγματική που δεν έχει γίνει αποδεκτή έχει μειωμένη οικονομική αξία, παρέχεται ως αντιστάθμισμα στον κομιστή το δικαίωμα να ασκήσει τα αναγωγικά του δικαιώματα κατά των προηγούμενων υπογραφέων αμέσως, χωρίς να περιμένει τη λήξη της συναλλαγματικής.

2.13 Μεταβίβαση της συναλλαγματικής

Ο λήπτης συναλλαγματικής κατέχει δύο δυνατότητες. Είτε να αναμένει για τη λήξη της ούτως ώστε να εκπληρωθεί ή εφόσον καθίσταται ως άμεση ανάγκη η λήψη χρημάτων, να την προεξοφλήσει σε τράπεζα ή να την μεταβιβάσει σε έναν πιστωτή χάριν ή αντικαταβολής. Υπάρχουν δύο τρόποι σχετικά με τη μεταβίβαση της συναλλαγματικής: με εκχώρηση του κοινού δικαίου είτε με οπισθογράφιση. Βέβαια καθίσταται δυνατή η απόκτηση της ενσωματωμένης περιστασης και έχει καθολική διαδοχή (κληρονομική διαδοχή, συγχώνευση). Τις ίδιες δυνατότητες όπως ακριβώς και ο λήπτης, έχει και ο οποιοσδήποτε νέος κτήτορας της συναλλαγματικής· μπορεί δηλαδή να προβεί σε μεταβίβαση σε άλλους με τους ίδιους ακριβώς τρόπους.

2.13.1 Μεταβίβαση μέσω εκχώρησης

1. Αν και βάσει νόμου προβλέπεται πως η συναλλαγματική μεταβιβάζεται με ειδικό τρόπο του δικαίου της συναλλαγματικής, δηλ. με οπισθογράφιση, δεν αμφισβητείται ότι η ενσωματωμένη απαίτηση δύναται να μεταβιβασθεί και μέσω **εκχώρησης**. Μάλιστα σπανιότερα πραγματώνεται η μεταβίβαση με εκχώρηση εξαιτίας των μειονεκτημάτων που παρουσιάζει σε σύγκριση με την οπισθογράφιση. Κατά τη κρατούσα γνώμη, εκτός από τη σύμβαση εκχωρήσεως, απαιτείται και η παράδοση του τίτλου προκειμένου να αποκτηθεί το δικαίωμα. Η γνώμη αυτή είναι σωστή κυρίως για το ελληνικό δίκαιο.

2. Αναφορικά με τα αποτελέσματα της μεταβίβασης συναλλαγματικής μέσω εκχώρησης και πιο συγκεκριμένα με τη νομική θέση του αποκτώντος, τίθεται σε εφαρμογή το κοινό δίκαιο της εκχώρησης. Κυρίως εφαρμόζεται η ΑΚ. 463, γεγονός το οποίο έχει ως απόρροια να είναι σε θέση να προβληθεί κατά του εκδοχέα οποιαδήποτε ένσταση που μπορούσε να αντιταχθεί κατά του εκχωρητή. Για τον ίδιο λόγο τίθεται σε εφαρμογή το άρθρο 16 παρ. 2, προκειμένου να αποκλείεται καλόπιστη κτήση της απαίτησης από τον εκδοχέα σε περίπτωση που ο εκχωρητής δεν ήταν δικαιούχος. Επιπροσθέτως η κατοχή της συναλλαγματικής δεν νομιμοποιεί τον εκδοχέα, λόγω διακοπής σειράς οπισθογραφήσεων. Καταληκτικά, ο εκχωρητής δεν υπέχει εγγυητική ευθύνη έναντι των μεταγενέστερων δικαιούχων.³⁴

2.13.2 Μεταβίβαση μέσω οπισθογράφισης

2.13.2.1 Έννοια και νομική φύση της οπισθογράφισης.

Οπισθογράφιση είναι η έγγραφη μονομερής δήλωση βουλήσεως του οπισθογράφου, συνήθως στη πίσω πλευρά της συναλλαγματικής, ότι η συναλλαγματική δεν θα πληρωθεί σε αυτόν αλλά σε τρίτο πρόσωπο, τον **υπερού** η οπισθογράφιση. Η οπισθογράφιση αποτελεί τον συνηθέστερο τρόπο μεταβίβασεως των αξιόγραφων εις διαταγή. Δεν ταυτίζεται, ούτε ως προς τη νομική φύση, ούτε ως προς τα αποτελέσματα, με την εκχώρηση του κοινού δικαίου αλλά είναι ειδικός τρόπος

³⁴ Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

μεταβιβάσεως του δικαίου των αξιογράφων. Στην οπισθογράφιση περιέχεται δήλωση του δικαιούχου της συναλλαγματικής (λήπτη ή οπισθογράφου) για τη μεταβίβαση στο νέο δικαιούχο των δικαιωμάτων που απορρέουν απ' αυτήν, δηλ. των απαιτήσεων κατά του αποδέκτη και των αναγωγικών δικαιωμάτων κατά των προηγούμενων οπισθογράφων και του εκδότη. Συγχρόνως όμως περικλείεται στην οπισθογράφιση εκταξιακή εξουσιοδότηση προς τον πληρωτή να πληρώσει, αντί στον οπισθογράφο, στον νέο δικαιούχο. Το ότι η οπισθογράφιση έχει μεταβιβαστικά αποτελέσματα δεν είναι απλώς η θέση της σήμερα κρατούσας γνώμης αλλά αδιαμφισβήτητο γεγονός εν όψει του σαφούς γράμματος του νόμου.

Η ιδιορρυθμία στο να αποκτηθεί η ενσωματωμένη απαίτηση μέσω οπισθογράφισης έγκειται ιδίως στο ότι, παρόλο που ο νέος δικαιούχος απόκτη την απαίτηση με **παράγωγο τρόπο**, το δικαίωμά του είναι ισχυρότερο από του δικαιοπαρόχου του, διότι είναι απαλλαγμένο από τις ενστάσεις που θα μπορούσαν να προβληθούν στον μεταβιβάσαντα. Άλλη ιδιορρυθμία της οπισθογράφισης είναι ότι, συγχρόνως με τη μεταβίβαση της απαίτησης, μεταβιβάζεται και η εντολή πληρωμής προς τον πληρωτή.

Μόνη η οπισθογράφιση δεν μεταβιβάζει τη συναλλαγματική, δηλ. την κυριότητα στο έγγραφο μαζί με την ενσωματωμένη απαίτηση. Καθίσταται ως επιπρόσθετη απαίτηση η **σύναψη σύμβασης δόσεως και λήψεως** μεταξύ μεταβιβάζοντος και αποκτώντος. Στα πλαίσια σύμβασης δόσεως και λήψεως συντελείται και η μεταβίβαση του εγγράφου, που για αυτήν πρέπει να συντρέχει κάθε όρος της ΑΚ. 1034, δηλ. **συμφωνία και παράδοση**.³⁵

2.13.2.2 Τύπος οπισθογράφισης

1. Η οπισθογράφιση οφείλει να πραγματώνεται με έγγραφο τρόπο φέροντας την ιδιόχειρη υπογραφή του οπισθογράφου. Η οπισθογράφιση τίθεται είτε στο έγγραφο της συναλλαγματικής είτε σε προσαρτημένο σ' αυτή φύλλο, το λεγόμενο **πρόσθεμα**, σε περίπτωση που στο βασικό σώμα της συναλλαγματικής δεν υπάρχει χώρος για άλλες υπογραφές. Δεν αποκλείεται να τεθεί η οπισθογράφιση σε αντίγραφο της συναλλαγματικής. Συνήθως η οπισθογράφιση τίθεται στο πίσω μέρος της

³⁵ Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

συναλλαγματικής. Σε περίπτωση που τεθεί στο μπροστινό μέρος, οφείλει να καθίσταται εμφανές ότι πρόκειται για οπισθογράφιση.

2. Σε αντίθεση με την έκδοση, η οπισθογράφιση δεν είναι ανάγκη να είναι χρονολογημένη.

3. Δεν αποκλείεται η οπισθογράφιση να γη σημειώνει τον δικαιούχο (**λευκή οπισθογράφιση**).

2.13.2.3 Περιεχόμενο της οπισθογράφισης

Από το περιεχόμενο της οπισθογράφισης οφείλει να προκύπτει με σαφήνεια ότι με αυτή σκοπείται η μεταβίβαση κάθε δικαιώματος που απορρέει από τη συναλλαγματική σε άλλον. Βάσει νόμου δεν προβλέπεται συγκεκριμένος τύπος. Συνήθως δημιουργούνται διατυπώσεις όπως: «Αντ' εμού εις τον Κ» ή «αντ' εμού εις διαταγή του Κ» ή απλούστερα «εις τον Κ».

Η οπισθογράφιση πρέπει να προέρχεται από τον **μέχρι τότε δικαιούχο**, δηλ. τον λήπτη ή τον τελευταίο υπερού η οπισθογράφιση. Οπισθογράφιση από μη δικαιούχο δεν επιφέρει μεταβιβαστικά αποτελέσματα. Ωστόσο η οπισθογράφιση δύναται να διεκπεραιωθεί και από αυτόν που έγινε δικαιούχος με καθολική διαδοχή ή εκχώρηση.

Νέος δικαιούχος (υπερού η οπισθογράφιση) μπορεί να είναι οποιοδήποτε πρόσωπο, ακόμη και ο πληρωτής ή ο αποδέκτης, ο εκδότης και οποιοσδήποτε άλλος υπόχρεος.

Απαγορεύεται οπισθογράφιση με αίρεση αλλά και μερική οπισθογράφιση.

α) Η οπισθογράφιση πρέπει να είναι **απλή** και **καθαρή**. Δεν καθίσταται επιτρεπτό να γίνεται οπισθογράφιση με αίρεση ή όρους. Εν αντιθέσει ωστόσο απ' ότι συμβαίνει στην έκδοση και την αποδοχή, η προσθήκη αιρέσεως ή όρου δεν καθιστά άκυρη την οπισθογράφιση αλλά η αίρεση ή ο όρος δεν λαμβάνονται υπόψη. Η συνέπεια αυτή είναι δυσμενής για τον οπισθογράφο, καθώς παίρνει την υπό προϋποθέσεις ευθύνη την οποία ούτε ήθελε αλλά ούτε και δήλωσε.

β) **Μερική οπισθογράφιση**, οπισθογράφιση δηλ. για ένα μέρος μόνο της απαίτησης, είναι άκυρη. Λόγω της απαγόρευσης είναι η αμφίβολης ορθότητας

επιδίωξη να μη διασπασθεί η ενσωματωμένη απαίτηση, δεδομένου ότι η νομή στο έγγραφο δεν είναι διαιρετή.³⁶

2.13.2.4 Αποτελέσματα οπισθογράφησης

Σύμφωνα με διάκριση που έχει επικρατήσει, η οπισθογράφηση κατέχει τρεις λειτουργίες ή τρία αποτελέσματα: νομιμοποιητικά, μεταβιβαστικά και εγγυητικά.

1. Αποτελέσματα Νομιμοποιητικά.

α) Έννοια και σημασία.

Η κατοχή αξιογράφου στον κομιστή δημιουργεί τεκμήριο ότι ο κάτοχός τους αποτελεί κύριο του εγγράφου και συνεπώς δικαιούχο του ενσωματωμένου δικαιώματος, γεγονός το οποίο έχει ως απόρροια να είναι σε θέση να αξιώσει εκπλήρωση, χωρίς καθίσταται απαραίτητο να αποδείξει ότι αποτελεί και δικαιούχο στην πραγματικότητα. Αντίστοιχο τεκμήριο υφίσταται στο δίκαιο της συναλλαγματικής. Ωστόσο σε αυτήν την περίπτωση δεν αρκεί μόνο η νομή της συναλλαγματικής για να θεωρείται ο κομιστής της και δικαιούχος αλλά επιπλέον απαιτείται να στηρίζει ο κομιστής το δικαίωμά του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων. Επομένως, προκειμένου να αποτελέσει κάποιος νόμιμο κομιστή της συναλλαγματικής, είναι αναγκαία η κατοχή του τίτλου αλλά και η **αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων**. Η οπισθογράφηση έχει τη λειτουργία αυτή ακριβώς, ούτως ώστε σε περίπτωση μεταβίβασης της συναλλαγματικής «νομιμοποιεί» τον κομιστή, δημιουργεί δηλ. **μαχητό τεκμήριο**, ότι ο αποκτών είναι ο νόμιμος δικαιούχος. Έτσι όταν ο αποκτών θέλει να ασκήσει τα δικαιώματά του από τη συναλλαγματική και συντρέχουν οι δύο προαναφερθέντες τυπικές προϋποθέσεις, έχει απαίτηση κατά των οφειλετών από τη συναλλαγματική για πληρωμή, χωρίς να είναι ανάγκη να αποδείξει ότι είναι ο πραγματικός δικαιούχος. Ο οφειλέτης από τη συναλλαγματική τότε μόνο είναι σε θέση να αρνηθεί χωρίς συνέπειες την πληρωμή, όταν αποδείξει ότι ο τυπικά νομιμοποιούμενος δεν είναι ο ουσιαστικός δικαιούχος. Κάτι τέτοιο δύναται να πραγματοποιηθεί, όταν ο οφειλέτης αποδείξει π.χ. ότι η τελευταία οπισθογράφηση είναι πλαστή ή προέρχεται από ανίκανο.

³⁶ Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

Η νομιμοποιητική αυτή λειτουργία της συναλλαγματικής δεν είναι όμως μόνο υπέρ του κομιστή αλλά και υπέρ του οφειλέτη, καθώς και αυτός από τη πλευρά του, μπορεί να αρκестεί στην τυπική νομιμοποίηση του κομιστή. Αρκεί ο έλεγχος από τον οφειλέτη της υπάρξεως αδιάκοπης σειράς οπισθογραφίσεων, χωρίς να απαιτείται ο έλεγχος της γνησιότητας των υπογραφών. Πληρώνοντας τον κομιστή, ο οφειλέτης από τη συναλλαγματική ελευθερώνεται από την υποχρέωση για πληρωμή, ακόμα και αν ο κομιστής δεν καθίσταται ως πραγματικός δικαιούχος.

Τέλος η νομιμοποιητική λειτουργία της συναλλαγματικής ωφελεί και κάθε νέο δικαιούχο, αφού η τυπική νομιμοποίηση του μέχρι τότε κομιστή αποτελεί τη βάση για την καλόπιστη κτήση της συναλλαγματικής.

β) Η σειρά οπισθογραφίσεων.

Όπως προαναφέρθηκε, προϋπόθεση αναφορικά με τη νομιμοποίηση του κομιστή είναι η θεμελίωση του δικαιώματός του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφίσεων. Πρέπει δηλ. το όνομα του οπισθογράφου να αντιστοιχεί στο όνομα του εκάστοτε προηγούμενου δικαιούχου, η δε σειρά οπισθογραφίσεων να φθάνει μέχρι τον εκδότη. Αρκεί η εξωτερική συνέχεια των οπισθογραφίσεων. Η τυπική νομιμοποίηση του κομιστή δεν βλάπτεται σε περίπτωση που μια υπογραφή στη σειρά οπισθογραφίσεων είναι πλαστή ή προέρχεται από ανίκανο για δικαιοπραξία. Επίσης δεν διακόπτεται η σειρά οπισθογραφίσεων, αν μεσολαβεί λευκή οπισθογράφιση, μετά την οποία ακολουθεί πλήρης οπισθογράφιση. Οι διαγραμμένες οπισθογραφίσεις θεωρούνται ως μη γραμμένες, γι' αυτό διακόπτεται η σειρά οπισθογραφίσεων σε περίπτωση που η οπισθογράφιση που έπεται συνδέεται με τη διαγραμμένη. Εν αντιθέσει δεν διακόπτεται αν η ακολουθούσα οπισθογράφιση συνδέεται με την προγενέστερη της διαγραμμένης.³⁷

2. Αποτελέσματα Μεταβίβαστικά.

α) Γενικά.

1. Με την οπισθογράφιση μεταβιβάζεται κάθε δικαίωμα που απορρέει από τη συναλλαγματική. Βέβαια για να επέλθει η μεταβίβαση, απαιτείται, συμφωνία και

³⁷ Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

παράδοση του εγγράφου. Τα μεγάλα πλεονεκτήματα της οπισθογράφησης, σε σύγκριση με την εκχώρηση, συνίστανται στη δυνατότητα καλόπιστης κτήσης και στον αποκλεισμό των ενστάσεων.

2. Μέσω της οπισθογράφησης μεταβιβάζονται τα δικαιώματα από τη συναλλαγματική και όχι η απαίτηση από την υποκείμενη σχέση ούτε και τα παρεπόμενα της απαίτησης αυτής δικαιώματα, όπως εγγυήσεις, ενέχυρα κλπ. Σύμφωνα όμως με την ορθότερη και μάλλον κρατούσα γνώμη, τα εξασφαλιστικά της ενσωματωμένης απαίτησης δικαιώματα μεταβιβάζονται και αυτά μέσω της οπισθογράφησης, δεδομένου του ότι αποβλέπουν στην εξασφάλιση του εκάστοτε κομιστή.

β) Καλόπιστη κτήση.

1. Η δυνατότητα καλόπιστης κτήσης συναλλαγματικής από μη δικαιούχο δημιουργείται από τον κανόνα που θέτε το άρθρο 16 παρ. 2. Έτσι είναι χαρακτηριστική η διαφορά από την εκχώρηση, στην οποία δεν ισχύει ο κανόνας της καλόπιστης κτήσης απαιτήσεων από μη δικαιούχο. Αν ο εκχωρητής εκχωρήσει απαίτηση που δεν έχει, ο εκδοχέας δεν την αποκτά, έστω κι αν καλόπιστα πίστευε ότι ο εκχωρητής ήταν δικαιούχος. Η μεταβίβαση της συναλλαγματικής με οπισθογράφηση πρέπει να εξασφαλίζει αυξημένη προστασία των δικαιούχων, ενόψει της αποστολής της συναλλαγματικής ως αξιολόγου ευρείας κυκλοφορίας.

Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρο 16, ο καλόπιστος κομιστής, ο οποίος θεμελιώνει το δικαίωμά του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων, δεν είναι υποχρεωμένος να αποδώσει τη συναλλαγματική σε προηγούμενο κάτοχο, ο οποίος στερήθηκε την κατοχή της από οποιοδήποτε γεγονός. Συνεπώς ο καλόπιστος κομιστής δεν είναι υποχρεωμένος να αποδώσει τη συναλλαγματική ακριβώς επειδή απέκτησε την κυριότητά της.³⁸

2. Επίσης είναι δυνατή η καλόπιστη κτήση και όταν η συναλλαγματική κλάπηκε ή χάθηκε από τα χέρια του νόμιμου δικαιούχου. Η προτεραιότητα στην προστασία του καλόπιστου κτήτορα, τόσο στα αξιόγραφα στον κομιστή όσο και στη

³⁸ Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

συναλλαγματική, δικαιολογείται διότι και οι δύο αυτές κατηγορίες εγγράφων είναι αξιόγραφα δημόσιας πίστεως.³⁹

3. Ο κομιστής καθίσταται ως κακόπιστος, αν απέκτησε τη συναλλαγματική κακόπιστα, δηλ. εν γνώσει των γεγονότων που οδήγησαν στη στέρηση της κατοχής της από το δικαιούχο, ή αν κατά την κτήση της διέπραξε βαρύ πταίσμα.

γ) Αποκλεισμός ενστάσεων.

Σε περίπτωση που καθίστατο επιτρεπτή η προβολή ενστάσεων, οι οποίες δύναται να αφορούν και αυτή την ύπαρξη της απαίτησης από τη συναλλαγματική, θα θιγόταν καίρια και η κυκλοφοριακή ικανότητα της συναλλαγματικής. Βάσει διάταξης του άρθρου 17, που συμπληρώνει την προστασία του καλόπιστου αποκτώντος κατά το άρθρο 16 παρ. 2 και αποτελεί συνέπεια της μεταβιβαστικής λειτουργίας της οπισθογράφησης, καθιερώνεται ο κανόνας του **αποκλεισμού προβολής ενστάσεων**.

3. Εγγυητικά αποτελέσματα.

1. Μέσω της οπισθογράφησης δεν γίνεται μεταβίβαση μόνο της συναλλαγματικής οστόσο υφίσταται και δημιουργία ευθύνης του οπισθογράφου: Κάθε οπισθογράφος ευθύνεται απέναντι σε κάθε μελλοντικό δικαιούχο για την αποδοχή και πληρωμή συναλλαγματικής. Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση που ο πληρωτής δεν αποδεχθεί την πληρωμή είτε την αποδοχή και βεβαιωθεί τούτο με διαμαρτυρικό, ο οπισθογράφος δύναται να υποχρεωθεί ούτως ώστε να πληρώσει οποιονδήποτε κτήτορα της συναλλαγματικής ακολουθήσει του ιδίου. Έτσι ο οπισθογράφος καθίσταται ως οφειλέτης όλων των *μετά από αυτόν δικαιούχο*, και *δανειστής δε όλων των πριν από αυτόν δικαιούχο*.

Βέβαια η ρύθμιση αυτή δεν αποτελεί αναγκαστικό δίκαιο. Με ρήτρα στη συναλλαγματική («άνευ ευθύνης μου») δύναται να επιτευχθεί αποποίηση οποιασδήποτε ευθύνης του οπισθογράφου απέναντι σε όλους τους μεταγενέστερους δικαιούχους, όχι μόνο για τη μη αποδοχή αλλά και για τη μη πληρωμή. Παρεμφερές αποτέλεσμα επιτυγχάνεται με ρήτρα που απαγορεύει νέα οπισθογράφηση. Σε περίπτωση που τεθεί τέτοια ρήτρα («όχι εις διαταγή») ο οπισθογράφος ευθύνεται

³⁹ Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

απέναντι στον υπερού η οπισθογράφηση, όχι όμως και απέναντι στους μετέπειτα δικαιούχους.

2. Η εγγυητική ευθύνη του οπισθογράφου δεν είναι συμβατική αλλά εκ του νόμου.

3. Λόγω του εγγυητικού αποτελέσματος της οπισθογράφησης, κάθε νέα οπισθογράφηση που προστίθεται αυξάνει την οικονομική σημασία της συναλλαγματικής.

4. Οι Συνέπειες από τη διακοπή της σειράς οπισθογραφήσεων.

Οι προαναφερθείσες λειτουργίες της συναλλαγματικής δεν επιτελούνται σε περίπτωση διακοπής της σειράς οπισθογραφήσεων, όταν δηλ. εμφανίζονται εξωτερικά κενά. Τυχόν οπισθογραφήσεις που ακολουθούν μετά τη διακοπή δεν παράγουν νομιμοποιητικά, μεταβιβαστικά και εγγυητικά αποτελέσματα. Όμως η έλλειψη τυπικής νομιμοποίησης (λόγω διακοπής της σειράς οπισθογραφήσεων) δεν παρεμποδίζει τον κομιστή από την άσκηση του δικαιώματός του, εφόσον αποδείξει ότι μεσολάβησε ενδιάμεση κτήση του δικαιώματός του κατά το κοινό δίκαιο (εκχώρηση, κληρονομική διαδοχή, συγχώνευση), με την οποία καλύπτεται το κενό. Επίσης υποστηρίζεται ότι ο ουσιαστικά αλλά όχι τυπικά νομιμοποιούμενος μπορεί να οπισθογραφήσει υπέρ άλλου τη συναλλαγματική, με συνέπεια να επέρχονται τα μεταβιβαστικά αποτελέσματα. Αντίστοιχα ισχύουν ως προς την εγγυητική ευθύνη, ο οπισθογράφος δηλ. που δεν νομιμοποιείται τυπικά αλλά απόκτησε τη συναλλαγματική κατά το κοινό δίκαιο, ευθύνεται απέναντι στους μετέπειτα δικαιούχους.

2.13.2.5 Ιδιαίτερες μορφές οπισθογράφησης

1. Λευκή οπισθογράφηση.

1. Η **λευκή οπισθογράφηση** αποτελεί ένα ιδιαίτερο είδος οπισθογράφησης, που αντίθετα με την πλήρη οπισθογράφηση, δεν αναφέρεται το όνομα του δικαιούχου (υπερού η οπισθογράφηση). Η λευκή συναλλαγματική είναι ατελής συναλλαγματική, που σε περίπτωση που δεν έχει συμπληρωθεί, δεν ισχύει. Εν αντιθέσει η λευκή

οπισθογράφιση τίθεται κατά κανόνα σε πλήρη συναλλαγματική και αποτελεί έγκυρο στοιχείο οπισθογράφισης.

2. Ο τύπος της λευκής οπισθογράφισης είναι ο ίδιος με της πλήρους, απλώς λείπει, μένει δηλ. κενό, το όνομα του υπερού η οπισθογράφιση. Σε αντίθεση όμως με την πλήρη, η λευκή οπισθογράφιση δύναται να συνίσταται απλώς στην υπογραφή του οπισθογράφου. Έτσι, προκειμένου να αποτελέσει έγκυρο στοιχείο, πρέπει να τίθεται στην πίσω πλευρά της συναλλαγματικής ή στο πρόσθεμα, καθώς διαφορετικά θα μπορούσε να γίνει σύγχυση με τη δήλωση αποδοχής ή τριτεγγύησης.

3. Η λευκή οπισθογράφιση επιτελεί κάθε λειτουργία της πλήρους οπισθογράφισης, δηλ. τη νομιμοποιητική, μεταβιβαστική και εγγυητική. Η διαφορά από την πλήρη έγκειται στο ότι η συναλλαγματική με λευκή οπισθογράφιση μπορεί να μεταβιβασθεί χωρίς άλλη υπογραφή, δηλ. απλώς με συμφωνία και παράδοση, όπως τα αξιόγραφα στον κομιστή. Γι' αυτό η οπισθογράφιση με την δήλωση «στον κομιστή» έχει κατά νόμο την έννοια λευκής οπισθογράφισης.

4. Η παρεμβολή λευκής οπισθογράφισης δεν διακόπτει τη σειρά οπισθογραφήσεων. Ο κομιστής συναλλαγματικής νομιμοποιείται, ακόμα και όταν η τελευταία ή η ενδιάμεση οπισθογράφιση είναι λευκή.

5. Τα **προτερήματα της λευκής οπισθογράφισης** συγκριτικά με τη πλήρη καθίστανται αρκετά αξιόλογα: Η μεταβίβαση της συναλλαγματικής είναι πολύ πιο εύκολη, ενώ οι ενδιάμεσοι κτήτορες δεν υπέχουν εγγυητική ευθύνη, αφού δεν έχουν θέσει την υπογραφή τους. **Μειονεκτήματα** της λευκής οπισθογράφισης είναι η μειωμένη ασφάλεια που προσφέρει. Πράγματι σε περίπτωση που κάποιος αφαιρέσει συναλλαγματική με λευκή οπισθογράφιση νομιμοποιείται τυπικά να ασκήσει τα δικαιώματα από τη συναλλαγματική, μπορεί δε, χωρίς να είναι ανάγκη να πλαστογραφήσει υπογραφή, να τη μεταβιβάσει σε άλλον, ο οποίος, αν είναι καλόπιστος, αποκτά τη συναλλαγματική.⁴⁰

⁴⁰ Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

2. Πληρεξουσιοδοτική οπισθογράφιση.

1. Με την **πληρεξουσιοδοτική οπισθογράφιση** δεν σκοπείται η μεταβίβαση της συναλλαγματικής στον υπερού η οπισθογράφιση ωστόσο η παροχή πληρεξουσιότητας (π.χ. σε τράπεζα) προκειμένου να επιτευχθεί είσπραξη της απαίτησης για λογαριασμό του οπισθογράφου. Στο είδος αυτό της οπισθογράφισης προστίθεται σημείωση που υποδηλώνει την πληρεξουσιότητα. Η πληρεξουσιοδοτική οπισθογράφιση δεν επιφέρει εγγυητικά και μεταβιβαστικά αποτελέσματα, δεδομένου του ότι μέσω αυτής παρέχεται απλώς η εξουσία στον δικαιούχο να ασκήσει στο όνομα του οπισθογράφου τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συναλλαγματική. Ο μόνος περιορισμός που τίθεται αναφορικά με την άσκηση των δικαιωμάτων είναι ότι ο κομιστής δύναται να προβεί σε οπισθογράφιση λόγω πληρεξουσιότητας και ότι δεν είναι σε θέση να στραφεί κατά του οπισθογράφου (που του έδωσε την πληρεξουσιότητα), ο οποίος δεν φέρει ευθύνη απέναντί του.

Εντούτοις, αν οπισθογραφήσει ο κομιστής τη συναλλαγματική χωρίς την πληρεξουσιοδοτική ρήτρα, η οπισθογράφιση δεν είναι άκυρη αλλά ισχύει σαν οπισθογράφιση με τη ρήτρα αυτή.

Ο οπισθογράφος που παρέδωσε την πληρεξουσιότητα εξακολουθεί να εκλαμβάνεται ως δανειστής από τη συναλλαγματική, ωστόσο προκειμένου να μπορέσει να ασκήσει τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτή οφείλει να κατέχει τη συναλλαγματική.

Επειδή ο κομιστής ασκεί δικαίωμα που ανήκει σε άλλον και το ασκεί για λογαριασμό άλλου, οι οφειλέτες από τη συναλλαγματική μπορούν να προβάλλουν εναντίον του μόνο ενστάσεις που έχουν κατά του οπισθογράφου που έδωσε την πληρεξουσιότητα και όχι κατά του κομιστή.

3. Καλυμμένη πληρεξουσιοδοτική οπισθογράφιση.

Σε αντίθεση με την εμφανή, η **καλυμμένη πληρεξουσιοδοτική οπισθογράφιση** δεν εμφανίζεται στη συναλλαγματική. Προς τα έξω, δηλ. εμφανίζεται σαν πλήρης οπισθογράφιση που μεταβιβάζει κάθε δικαίωμα. Στις προς τα έσω όμως σχέσεις, στις σχέσεις δηλ. μεταξύ οπισθογράφου και κομιστή, έχει συμφωνηθεί να παραμείνει ο οπισθογράφος κύριος της συναλλαγματικής, ο δε κομιστής να είναι απλώς

εντολοδόχος, ο οποίος πρέπει να ενεργεί σύμφωνα με τις υποδείξεις του οπισθογράφου. Η διαμόρφωση αυτή αν και δεν εφαρμόζεται από τον νόμο είναι συνηθισμένη στην πρακτική.

Σκοπός της παραπάνω συμφωνίας είναι μόνο η είσπραξη της απαίτησης από τον κομιστή στο δικό του όνομα για λογαριασμό όμως του οπισθογράφου (έμμεση αντιπροσώπευση). Γι' αυτό αντιβαίνει στη συμφωνία η περαιτέρω οπισθογράφιση από τον κομιστή. Βέβαια αν ο υπερού η οπισθογράφιση είναι καλόπιστος, αποκτά τη συναλλαγματική, διότι από το κείμενο της συναλλαγματικής δεν εμφανίζεται ότι ο οπισθογράφος ήταν εξουσιοδοτημένος μόνο για είσπραξη.

Από τη καλυμμένη πληρεξουσιοδοτική οπισθογράφιση πρέπει να γίνεται διάκριση της **καταπιστευτικής οπισθογράφισης**. Στην περίπτωση αυτή ως κύριος της συναλλαγματικής εκλαμβάνεται, και κατά τη βούληση των συμβαλλομένων, ο κομιστής. Έτσι δύναται, χωρίς κυρώσεις να προβεί σε μεταβίβαση σε άλλον τη συναλλαγματική. Βέβαια στις εσωτερικές σχέσεις ο κομιστής είναι υποχρεούται να κάνει τη συμφωνηθείσα χρήση. Η καταπιστευτική οπισθογράφιση επιτελεί κατά κανόνα εγγυητική λειτουργία, διότι εσκοπήθη πλήρης μεταβίβαση.

4. Ενεχυρική οπισθογράφιση.

Ενεχύραση συναλλαγματικής δύναται να διεκπεραιωθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του αστικού δικαίου δηλ. με συμφωνία προκειμένου να συσταθεί ενεχυρικό δικαίωμα στην απαίτηση από τη συναλλαγματική και παράδοση της συναλλαγματικής, χωρίς οπισθογράφιση. Ο αξιογραφικός τρόπος ενεχυρίασης της συναλλαγματικής υλοποιείται με ενεχυρική οπισθογράφιση και παράδοση. **Ενεχυρική οπισθογράφιση** αποτελεί μία οπισθογράφιση με τη προσθήκη ρήτρας που υποδηλώνει τη σύσταση ενεχύρου. Ο ενεχυρούχος δανειστής δεν αποτελεί τον κύριο της συναλλαγματικής και πλήρη δανειστή ωστόσο αποκτά δικαίωμα ενεχύρου στη συναλλαγματική και την ενσωματωμένη απαίτηση. Δύναται ανεξάρτητα από τη σύμπραξη του ενεχυραστή οπισθογράφου, προκειμένου να ασκήσει στο όνομά του κάθε απορρέον δικαίωμα της συναλλαγματικής.

Μπορεί ακόμη να εισπράξει μόνος του την απαίτηση πριν από τη λήξη του ασφαλισμένου με το ενέχυρο χρέους. Επειδή όμως ο κομιστής δεν είναι κύριος της

συναλλαγματικής, δεν μπορεί να μεταβιβάσει την κυριότητά της αλλά μόνο να την οπισθογραφήσει λόγω πληρεξουσιότητας, έστω κι αν δεν υπάρχει πληρεξουσιοδοτική ρήτρα. Ο οπισθογράφος (ενεχυραστής) δεν ευθύνεται απέναντι στους μετέπειτα δικαιούχους, διότι ο κομιστής μπορεί να οπισθογραφήσει περαιτέρω μόνο με τα αποτελέσματα πληρεξουσιοδοτικής οπισθογράφησης. Δεν ευθύνεται όμως ούτε απέναντι στον κομιστή, διότι αυτός δεν έγινε πλήρης δανειστής από τη συναλλαγματική αλλά έχει απλώς ενεχυρικό δικαίωμα.

2. Εκτός από την εμφανή, υπάρχει και η **καλυμμένη ενεχυρική οπισθογράφηση**. Αυτή εμφανίζεται προς τα έξω σαν πλήρης οπισθογράφηση, διότι δεν έχει προστεθεί σ' αυτήν ρήτρα που να υποδηλώνει τη σύσταση ενεχύρου. Ο κομιστής έχει όμως κατά τη συμφωνία των μερών τα ίδια δικαιώματα όπως στην εμφανή ενεχυρική οπισθογράφηση. Η, παρά τα συμφωνηθέντα, όμως περαιτέρω οπισθογράφηση από τον κομιστή έχει απέναντι στον καλόπιστο αποκτώντα πλήρη μεταβιβαστικά αποτελέσματα.

5. Μετοπισθογράφηση.

1. Η οπισθογράφηση συναλλαγματικής έχει νόημα, εφόσον ενεργείται μέχρι τη λήξη της. Διότι με τη λήξη της συναλλαγματικής ολοκληρώνεται η κυκλοφοριακή της αποστολή. Παρ' όλ' αυτά και μετά τη λήξη της συναλλαγματικής αλλά πριν από τη διαμαρτύρησή της ή την πάροδο της προθεσμίας για τη σύνταξη του διαμαρτυρικού, παράγει αποτελέσματα πλήρους οπισθογράφησης. Όταν όμως η συναλλαγματική έχει γίνει προβληματική – και τούτο συμβαίνει όταν έχει παρέλθει η προθεσμία για τη σύνταξη διαμαρτυρικού για μη πληρωμή ή έχει ήδη συνταχθεί διαμαρτυρικό για μη πληρωμή – αυτός που την αποκτά μετά τα γεγονότα αυτά δεν υπάρχει λόγος να έχει την αυξημένη αξιογραφική προστασία που εξασφαλίζει η πλήρης οπισθογράφηση. Η μετά τα γεγονότα αυτά, οπισθογράφηση δεν είναι μεν άκυρη, παράγει όμως τα αποτελέσματα κοινής εκχώρησης.

2. Όπως έχει αναφερθεί, ο νόμος δεν απαιτεί χρονολόγηση της οπισθογράφησης. Εντούτοις η χρονολόγηση δημιουργεί μαχητό τεκμήριο για την αλήθεια της χρονολογίας. Στην αχρονολόγητη οπισθογράφηση ισχύει μαχητό τεκμήριο ότι έγινε πριν από τη λήξη της προθεσμίας για τη σύνταξη του διαμαρτυρικού.

2.14 Εκπλήρωση της υποχρέωσης από τη συναλλαγματική

2.14.1 Λήξη της συναλλαγματικής

Η συναλλαγματική λήγει την ημέρα που αναγράφεται σ' αυτήν («σε ρητή ημέρα») ή μετά από ορισμένο χρόνο από την έκδοσή της («μετά προθεσμία από τη χρονολογία»). Σπανιότερα η συναλλαγματική είναι πληρωτέα κατά την εμφάνισή της («εν όψει») ή μετά από ορισμένη προθεσμία από την εμφάνισή της («μετά προθεσμία από τη χρονολογία»). Άλλες δυνατότητες προσδιορισμού του χρόνου λήξεως δεν υπάρχουν. **Ημέρα χάριτος**, νόμιμη ή δικαστική, δεν επιτρέπεται. Μεταβολή του χρόνου λήξεως της συναλλαγματικής επιτρέπεται μόνο με συναίνεση όλων των μετεχόντων προσώπων. Σε αυτήν την περίπτωση, ο κομιστής σημειώνει τον καινούργιο χρόνο λήξης στο σώμα της συναλλαγματικής. Ο κομιστής μάλιστα δύναται βάσει προσωπικής συμφωνίας με τον οφειλέτη να παραχωρήσει παράταση προθεσμίας πληρωμής. Η συμφωνία αυτή δεν μεταβάλλει το χρόνο λήξεως της συναλλαγματικής ούτε και λειτουργεί ως απαλλαγή από την υποχρέωση για εμφάνιση και σύνταξη διαμαρτυρικού για μη πληρωμή κατά του αρχικού χρόνου λήξης. Παρέχεται απλώς στον οφειλέτη μία προσωπική ένσταση κατά του δανειστή ο οποίος παραχώρησε στην παράταση. Παράταση προθεσμίας πληρωμής υλοποιείται στην ουσία σε περίπτωση που ο αποδέκτης αποδέχεται την καινούρια συναλλαγματική με μεταγενέστερο χρόνο λήξεως. Σε αυτήν την περίπτωση εφόσον η συναλλαγματική βρίσκεται στα χέρια του εργοδότη, η πρώτη συναλλαγματική επιστρέφεται στον αποδέκτη με αντικατάσταση της καινούργιας, και αυτό προκειμένου να μην φέρει ευθύνες ο αποδέκτης και από τις δύο συναλλαγματικές. Η παράδοση της καινούργιας συναλλαγματικής στον εκδότη επιφέρει κατά την εικαζόμενη βούληση των μερών απόσβεσης της απαίτησης από την πρώτη.⁴¹

2.14.2 Εμφάνιση προς πληρωμή

Σε αντίθεση με τα άλλα χρηματικά χρέη, το χρέος από τη συναλλαγματική είναι **άρσιμο**. Ο κομιστής πρέπει δηλ. να **εμφανίσει** τη συναλλαγματική στον πληρωτή για

⁴¹ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

πληρωμή. Και τούτο διότι ο πληρωτής δεν γνωρίζει κατά κανόνα ποιος είναι ο κομιστής. Μόνο με την εμφάνιση γίνεται ο πληρωτής υπερήμερος. Προηγουμένως δεν είναι υποχρεωμένος να πληρώσει, μπορεί παρόλα αυτά να πληρώσει εκτελώντας την εντολή που του απηύθυνε ο εκδότης, οπότε ελευθερώνονται οι υπόχρεοι από αναγωγή.

Η εμφάνιση πρέπει να γίνει υποχρεωτικά στον τόπο πληρωμής που σημειώνεται στη συναλλαγματική. Αν στο τόπο πληρωμής δεν σημειώνεται διεύθυνση, η συναλλαγματική πρέπει κατά πρώτο λόγο να εμφανισθεί στον τόπο επαγγελματικής εγκατάστασης του πληρωτή και μόνο αν αυτή δεν βρίσκεται στην κατοικία του.

Η εμφάνιση για πληρωμή συναλλαγματικής πληρωτέας σε ρητή μέρα ή σε προθεσμία από της χρονολογίας ή από της όψεως πρέπει να γίνει την ημέρα λήξεως ή σε μία από τις δύο επόμενες εργάσιμες μέρες. Η μη εμπρόθεσμη εμφάνιση της συναλλαγματικής έχει ως συνέπεια την απώλεια των αναγωγικών δικαιωμάτων του κομιστή κατά των άλλων υποχρεών. Η ρύθμιση αυτή αποβλέπει στην προστασία των οφειλετών από αναγωγή, οι οποίοι δεν πρέπει να μένουν σε αβεβαιότητα αν θα εναχθούν ή όχι. Αντίθετα ο αποδέκτης, ως κύριος οφειλέτης, εξακολουθεί να ευθύνεται, έχει όμως δικαίωμα να καταθέσει το ποσό της συναλλαγματικής στην αρμόδια αρχή (ταμείο παρακαταθηκών και δανείων) με δαπάνες και κίνδυνο του κομιστή, οπότε απαλλάσσεται από την υποχρέωσή του. Το ίδιο δικαίωμα έχουν όλοι οι οφειλέτες από τη συναλλαγματική.

Ο κομιστής δεν είναι υποχρεωμένος να δεχθεί πληρωμή **πριν από τη λήξη** της συναλλαγματικής. Τυχόν πληρωμή πριν από τη λήξη γίνεται με κίνδυνο του πληρωτή. Τούτο σημαίνει ότι ο αποδέκτης δεν ελευθερώνεται αν πληρώσει σε μη δικαιούχο, έστω δηλ. και αν ο κομιστής νομιμοποιείται τυπικά. Γι' αυτό θα πρέπει ο αποδέκτης στην περίπτωση αυτή να ελέγξει και την ουσιαστική νομιμοποίηση του κομιστή.

2.14.3 Πληρωμή

Εφόσον ο πληρωτής (αποδέκτης ή μη) πληρώσει στον κομιστή το ποσό της συναλλαγματικής, επέρχεται απόσβεση της απαίτησης από τη συναλλαγματική. Συγχρόνως επέρχεται απόσβεση όλων των απαιτήσεων του κομιστή κατά των οπισθογράφων και του εκδότη, διότι η ευθύνη των προσώπων αυτών είναι

επικουρική. Αντίθετα, η πληρωμή της συναλλαγματικής από άλλον υπόχρεο επιφέρει απόσβεση μόνο της δικής του υποχρέωσης και των μετέπειτα οπισθογράφων, όχι όμως και των προηγούμενων. Γι' αυτό ο υπόχρεος που πλήρωσε μπορεί να στραφεί κατά των προηγούμενων υπογραφέων.

Η απαίτηση από τη συναλλαγματική αποσβήνεται και όταν λάβει χώρα υποκατάστατο πληρωμής.

Ο πληρωτής μπορεί να αρνηθεί την πληρωμή (χωρίς να είναι υπερήμερος), αν ο κομιστής, συγχρόνως με την πληρωμή, δεν του παραδίδει **εξοφλημένη τη συναλλαγματική**. Και τούτο για να μην υπάρξει κίνδυνος να πληρώσει ο πληρωτής δεύτερη φορά σε καλόπιστο αποκτώντα, ο οποίος απόκτησε τη συναλλαγματική μετά την πρώτη πληρωμή και πριν από τη λήξη προθεσμίας για τη σύνταξη του διαμαρτυρικού. Αν πληρώσει πρώτα ο πληρωτής, έχει αξίωση για επιστροφή της συναλλαγματικής.

Ο κομιστής δεν δικαιούται να αρνηθεί **μερική πληρωμή**. η ρύθμιση αυτή λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των υποχρέων από αναγωγή, οι οποίοι μετά την μερική πληρωμή δεν ευθύνονται για ολόκληρο το ποσό αλλά μόνο γι' αυτό που δεν εξοφλήθηκε. Σ' αυτήν την περίπτωση δεν μπορεί ο πληρωτής να ζητήσει παράδοση της συναλλαγματικής, έχει όμως απαίτηση να του δοθεί απόδειξη και να σημειωθεί στη συναλλαγματική ότι έγινε μερική πληρωμή, έτσι ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος να αποκτήσει ολόκληρη την απαίτηση καλόπιστος τρίτος.

Με την εξόφληση της συναλλαγματικής επέρχεται κατά κανόνα απόσβεση και της υποκείμενης σχέσης.⁴²

2.14.4 Πληρωμή σε μη δικαιούχο

Εφόσον προϋπόθεση για την εκπλήρωση της αποστολής της συναλλαγματικής είναι η ασφαλής και ταχεία της κυκλοφορία, πρέπει όχι μόνο η μεταβίβαση αλλά και η εξόφλησή της να μπορεί να γίνεται με ασφάλεια και ευκολία. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει ο πληρωτής να είναι εξασφαλισμένος από τον κίνδυνο να πληρώσει δύο

⁴² Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

φορές. Τα αιτήματα αυτά δεν θα ικανοποιούνταν, αν ο πληρωτής έπρεπε να ελέγχει κάθε φορά ότι ο κομιστής είναι και ουσιαστικός δικαιούχος. Και τούτο διότι ένας τέτοιος έλεγχος θα απαιτούσε χρόνο, ώστε να υπάρχει ο κίνδυνος να μην προλάβει ο πληρωτής να πληρώσει εμπρόθεσμα, με αποτέλεσμα τη σύνταξη εις βάρος του διαμαρτυρικού για μη πληρωμή, πράγμα που θα έβλαπτε την αξιοπιστία και την επαγγελματική του φήμη.

Τα συμφέροντα αυτά των συναλλαγών και του πληρωτή λαμβάνει υπόψη το άρθρο 40 παρ. 3: Ο πληρωτής που πληρώνει τον **τυπικά νομιμοποιούμενο** κομιστή ελευθερώνεται. Τυπικά νομιμοποιούμενοι είναι ο κομιστής που έχει στην κατοχή του τη συναλλαγματική και στηρίζει το δικαίωμά του σε αδιάκοπη σειρά τυπικά έγκυρων οπισθογραφήσεων, πράγμα το οποίο εύκολα μπορεί να διαπιστώσει ο πληρωτής. Εφόσον λοιπόν ο πληρωτής πληρώσει τον τυπικά νομιμοποιούμενο κομιστή, αυτός και οι υπόχρεοι από αναγωγή ελευθερώνονται, ακόμα και αν ο κομιστής δεν είναι ουσιαστικός δικαιούχος. Σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 40 παρ. 3 ο πληρωτής δεν είναι υποχρεωμένος να ελέγξει τη γνησιότητα των υπογραφών.

Ο πληρωτής δεν προστατεύεται, όταν υπάρχει διακοπή σειράς οπισθογραφήσεων. Εφόσον ο κομιστής δεν αποδεικνύει το δικαίωμά του, ο πληρωτής μπορεί να αρνηθεί την πληρωμή ή να προβεί σε δημόσια κατάθεση του ποσού. Δεν προστατεύεται επίσης ο πληρωτής που πληρώνει πριν από τη λήξη της.

Το άρθρο 40 παρ. 3 εφαρμόζεται αναλογικά και στους υπόχρεους από αναγωγή. Οφειλέτης δηλ. από αναγωγή (εκδότης, οπισθογράφος, τριτεγγυητής) που πληρώνει τυπικά αλλά όχι και ουσιαστικά νομιμοποιούμενο κομιστή προστατεύεται.

Η πληρωμή στον τυπικά νομιμοποιούμενο κομιστή τότε μόνο δεν έχει απαλλακτική ενέργεια, όταν τον πληρωτή βαρύνει δόλος ή βαρεία αμέλεια ως προς τη συνδρομή της ουσιαστικής νομιμοποίησης του κομιστή. Το άρθρο 40 παρ. 3, δέχεται ότι ο πληρωτής απαλλάσσεται και όταν γνώριζε μεν ότι ο κομιστής δεν ήταν δικαιούχος, δεν μπορούσε όμως να το αποδείξει εύκολα. Συνεπώς ο πληρωτής ενεργεί δόλια, όταν γνωρίζει την έλλειψη ουσιαστικής νομιμοποίησης του κομιστή, το γεγονός αυτό μπορεί εύκολα να αποδειχθεί και παρόλα αυτά πληρώνει. Τον πληρωτή βαρύνει βαρεία αμέλεια, όταν εύκολα μπορούσε να διαπιστώσει την έλλειψη ουσιαστικής νομιμοποίησης του κομιστή και τούτο μπορούσε να αποδειχθεί εύκολα.

Αντίστοιχα με ότι έγινε δεκτό κατά την ερμηνεία του άρθρου 16 και στην προκειμένη περίπτωση ορθή είναι η θέση ότι δεν προστατεύεται η καλή πίστη του πληρωτή μόνο ως προς την έλλειψη κυριότητας του τυπικά νομιμοποιούμενου κομιστή αλλά και ως προς τη έλλειψη **ικανότητας για δικαιοπραξία, εξουσία διαθέσεως και αντιπροσωπευτικής εξουσίας**. Αν συνεπώς ο πληρωτής πληρώσει έναν ανίκανο για δικαιοπραξία κομιστή, απαλλάσσεται. Αμφισβητείται όμως αν ο πληρωτής προστατεύεται, αν πληρώσει πτωχεύσαντα κομιστή.

Αμφισβήτηση υπάρχει αν ο πληρωτής, εκτός από την αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων, πρέπει να εξετάζει αν υπάρχει ταυτότητα του κομιστή με τον κατονομαζόμενο στη συναλλαγματική. Σε περίπτωση που ο πληρωτής πληρώσει χωρίς να ελέγξει τα στοιχεία ταυτότητας του κομιστή, βαρύνεται με βαρεία αμέλεια.⁴³

2.15 Τριτεγγύηση Της Συναλλαγματικής

Τριτεγγύηση είναι η μονομερής δήλωση βούλησης που διατυπώνεται στην συναλλαγματική και με την οποία ένα πρόσωπο δεσμεύεται να τη πληρώσει με τους ίδιους όρους με τους οποίους δεσμεύεται απ' αυτή κάποιο άλλο πρόσωπο που την έχει ήδη υπογράψει.

Σκοπός της τριτεγγύησης είναι η εξασφάλιση της πληρωμής της συναλλαγματικής (άρθρο 30 §1 ΕΝΣ) από ορισμένο υπογραφέα με την προσθήκη ενός ακόμη υπόχρεου, που ευθύνεται και αυτός σε ολόκληρο για την πληρωμή της συναλλαγματικής (άρθρο 47 ΕΝΣ).

Η τριτεγγύηση έχει τα εξής βασικά χαρακτηριστικά: είναι αντικειμενική εγγύηση, μονομερής δήλωση βούλησης, και δημιουργεί αυτοτελή υποχρέωση.

2.15.1 Η τριτεγγύηση ως αντικειμενική εγγύηση.

Η τριτεγγύηση ως αντικειμενική εγγύηση σημαίνει ότι ο τριτεγγυητής δεν αναλαμβάνει υποχρέωση απέναντι σε συγκεκριμένο δανειστή, αλλά εγγυάται το

⁴³ Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

γεγονός της πληρωμής της συναλλαγματικής με τους ίδιους όρους με τους οποίους δεσμεύεται από αυτή κάποιο άλλο πρόσωπο που την έχει ήδη υπογράψει.

2.15.2 Η τριτεγγύηση ως μονομερής δήλωση βούλησης.

Η τριτεγγύηση είναι μονομερής δήλωση βούλησης. Η υποχρέωση από την συναλλαγματική αναλαμβάνεται με τη θέση της υπογραφής του τριτεγγυητή επάνω σε αυτήν, χωρίς να χρειάζεται αποδοχή από μέρους του προσώπου υπέρ του οποίου δίνεται τριτεγγύηση.

2.15.3 Δημιουργία αυτοτελούς υποχρέωσης.

Η τριτεγγύηση δημιουργεί αυτοτελή υποχρέωση από την συναλλαγματική. Αυτό σημαίνει τρία πράγματα:

Πρώτον, ότι η αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών, που είδαμε πιο πάνω ισχύει και εδώ. Κατά το άρθρο 32 §2 ΕΝΣ, «η υποχρέωσις αυτού (του τριτεγγυητή) είναι ισχυρά και όταν η ενοχή υπέρ ης εγγυηθή είναι άκυρος λόγω πάσης άλλης αιτίας εκτός ελαττώματος περί τον τύπον».

Δεύτερον, ότι κατ' άρθρο 32 §3 ΕΝΣ, «ο τριτεγγυητής πληρώνων την συναλλαγματική, αποκτά τα εκ της συναλλαγματικής απορρέοντα δικαιώματα εναντίον του υπέρ ου η εγγύησις και εναντίον εκείνων οι οποίοι ενέχονται απέναντι του τελευταίου τούτου δυνάμει της συναλλαγματικής».

Η νομολογία μας δέχεται, ότι κατά την έννοια της παραπάνω διάταξης, ο τριτεγγυητής που πλήρωσε γίνεται νόμιμος κομιστής της συναλλαγματικής, αποκτά δε τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτή, όχι καθ' υποκατάσταση του κομιστή, αλλά κατά πρωτότυπο τρόπο και επομένως απαλλαγμένα από τις ενστάσεις που μπορούν να προταθούν κατά τον κομιστή.

Τρίτον, ότι ενστάσεις που έχει ο τριτεγγυητής από το πρόσωπο του υπέρ' ου η τριτεγγύηση δεν προβάλλονται κατά του κομιστή της συναλλαγματικής.

2.15.4 Προϋποθέσεις ανάληψης υποχρέωσης από τριτεγγύηση

Για την έγκυρη ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική με τριτεγγύηση πρέπει να συντρέχουν ορισμένες ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις:

α) Ουσιαστικές προϋποθέσεις.

Οι ουσιαστικές προϋποθέσεις ανάληψης υποχρέωσης από συναλλαγματική με τριτεγγύηση είναι όμοιες με την ανάληψη οποιασδήποτε υποχρέωσης από συναλλαγματική.

β) Τυπικές προϋποθέσεις

- Τύπος

Η τριτεγγύηση πρέπει να είναι γραπτή και να γράφεται επάνω στην συναλλαγματική ή στο πρόσθεμα ή στο αντίγραφο της.

- Περιεχόμενο

Η τριτεγγύηση εκφράζεται με τις λέξεις «δια τριτεγγύησιν» ή άλλη ισοδύναμη φράση και υπογράφεται από τον τριτεγγυητή.

Η τριτεγγύηση μπορεί να τίθεται στο εμπρόσθιο ή στο οπίσθιο μέρος της συναλλαγματικής. Κατά το άρθρο 31 §3 ΕΝΣ, μια απλή υπογραφή θεωρείται ότι αποτελεί τριτεγγύηση, αν βρίσκεται στο εμπρόσθιο μέρος της συναλλαγματικής, εκτός αν πρόκειται για την υπογραφή του πληρωτή ή του εκδότη.

- Σημείωση του προσώπου υπέρ του οποίου δίνεται η τριτεγγύηση

Το άρθρο 31 §4 ΕΝΣ ορίζει ότι «εν τριτεγγυήσει σημειούται δια λογαριασμόν τίνος δίδεται αυτή. Ελλείψει σημειώσεως, θεωρείται δοθείσα υπέρ του εκδότη».

Επιστήμη και νομολογία δέχονται ότι η παραπάνω διάταξη θεσπίζει αμάχητο τεκμήριο. Δεν επιτρέπει δηλαδή την ανταπόδειξη ότι η τριτεγγύηση δόθηκε υπέρ άλλου προσώπου, εκτός του εκδότη. 21

- Τριτεγγυητής

Η τριτεγγύηση μπορεί να δοθεί από τρίτον ή από υπογραφέα ήδη της συναλλαγματικής (άρθρο 30 §2 ΕΝΣ), δηλαδή από τον εκδότη τον αποδέκτη ή οπισθογράφο. Τέλος, μπορεί να ασφαλίζει ολόκληρο (ολική τριτεγγύηση) ή μέρος (μερική τριτεγγύηση) του ποσού της συναλλαγματικής (άρθρο 30 §1 ΕΝΣ).

2.15.5 Ευθύνη και δικαιώματα τριτεγγυητή

α) Ευθύνη του τριτεγγυητή.

- Ο κανόνας

Κατά το άρθρο 32 § 1 ΕΝΣ, « ο τριτεγγυητής ενέχεται καθ' ον τρόπον και ο υπέρ' ου η τριτεγγύησις ».

Η παραπάνω διάταξη δεν αποδίδει τη νομική φύση της τριτεγγύησης, αλλά την νομική θέση του τριτεγγυητή, δηλαδή την ευθύνη του έναντι του κομιστή. Έτσι όποια ευθύνη έχει κατά το δίκαιο της συναλλαγματικής «ο υπέρ' ου» η τριτεγγύηση, την ίδια έχει και ο τριτεγγυητής.

- Εξαιρέσεις

Από τον παραπάνω κανόνα υπάρχουν οι εξής εξαιρέσεις:

Όταν ο τριτεγγυητής, κατά την παροχή της τριτεγγύησης την περιόρισε σε μέρος μόνο του ποσού της συναλλαγματικής, σύμφωνα με το άρθρο 30 § 1 ΕΝΣ.

Όταν ο τριτεγγυητής όχι και ο «υπέρ ου» η τριτεγγύηση, είχε απαλλάξει τον κομιστή από την υποχρέωση προς σύνταξη διαμαρτυρικού κατά το άρθρο 46 § 1 ΕΝΣ.

β) Δικαιώματα του τριτεγγυητή.

Ο τριτεγγυητής που πλήρωσε την συναλλαγματική δεν υποκαθίσταται στα δικαιώματα του κομιστή, αλλά αποκτά αυτοδίκαια τα δικαιώματα που απορρέουν από την συναλλαγματική (άρθρο 33 §3 και 49 ΕΝΣ).

Τα παραπάνω σημαίνουν ότι ο τριτεγγυητής δεν γίνεται ειδικός διάδοχος του κοιμιστή, όπως συμβαίνει στην εγγύηση του Α.Κ., αλλά αποκτά αυτοδίκαια τα δικαιώματα που αναγνωρίζει ο νόμος. Τέτοια δικαιώματα είναι: Το έμπρακτο δικαίωμα επάνω στην συναλλαγματική και το ενοχικό δικαίωμα που απορρέει από την συναλλαγματική.

2.15.6 Συντριτεγγύηση

Συντριτεγγύηση, υπάρχει όταν δυο τουλάχιστον πρόσωπα υπογράφουν ως τριτεγγυητής την συναλλαγματική.

Οι συντριτεγγυητές ευθύνονται σε ολόκληρο έναντι του κοιμιστή της συναλλαγματικής.

Αν συντριτεγγυητής που πληρώσει τον κοιμιστή, μπορεί να στραφεί κατά του «υπέρ' ου η τριτεγγύηση» είτε κατά των υπολοίπων συντριτεγγυητών. Καθένας από τους συντριτεγγυητές υποχρεούται να πληρώσει το ποσό εκείνο που ορίζεται με την συμφωνία τους. Αν δεν υπάρχει τέτοια συμφωνία, καθένας συντριτεγγυητής υποχρεούται κατ' ίσα μέρη.

2.15.7 Ομοιότητες και διαφορές εγγύησης και τριτεγγύησης

Ανάμεσα στην εγγύηση του Αστικού Δικαίου (άρθρα 847 - 870 Α.Κ.) και την τριτεγγύηση υπάρχουν πολλές ομοιότητες και διαφορές, μερικές από τις πιο βασικές είναι οι παρακάτω:

α) Ομοιότητες

Βασική ομοιότητα εγγύησης και τριτεγγύησης είναι η ταυτότητα του σκοπού τους. Και στις δυο περιπτώσεις, σκοπός είναι η ενίσχυση της οφειλής κάποιου άλλου. Έχουν όμως νομική φύση.

β) Διαφορές

- Ο παρεπόμενος χαρακτήρας της εγγύησης και η αυτοτέλεια της τριτεγγύησης.

Η εγγύηση θεωρείται ότι έχει πάντοτε και κατ' ανάγκη παρεπόμενο χαρακτήρα, που εκδηλώνεται τόσο στη σύσταση, όσο και στη λειτουργία (άρθρα 851 - 861 Α.Κ.) και στην απόσβεσή της (άρθρα 862 - 869 Α.Κ.). Ο προηγούμενος χαρακτήρας σημαίνει ότι αν είναι άκυρη η κύρια οφειλή, είναι άκυρη και η εγγύηση (άρθρο 850 Α.Κ.).

Αντίθετα, η τριτεγγύηση έχει μερική αυτοτέλεια και ανεξαρτησία από την κύρια οφειλή του «υπέρ' ου η τριτεγγύηση». Πραγματικά ρητά ορίζεται (άρθρο 32 §2 ΕΝΣ) ότι αν είναι άκυρη η κύρια οφειλή, δεν είναι άκυρη και η τριτεγγύηση, εκτός αν η ακυρότητα της κύριας οφειλής αναφέρεται σε ελάττωμα περί τον τύπο.

- Ενστάσεις.

Ο εγγυητής δικαιούται, αλλά και υποχρεούται έναντι του πρωτοφειλέτη να αντιτάξει κατά του δανειστή όλες τις βάσιμες ενστάσεις του πρώτου (του πρωτοφειλέτη), που γνωρίζει ή όφειλε να γνωρίζει ο εγγυητής. Αν παραλείψει την προηγούμενη υποχρέωση, δεν έχει δικαίωμα αναγωγής (άρθρο 859 Α.Κ.).

Αντίθετα ο τριτεγγυητής δεν μπορεί να αντιτάξει κατά του κομιστή ενστάσεις που απορρέουν από το πρόσωπο του «υπέρ' ου η τριτεγγύηση».

Ενστάσεις όμως από την βασική σχέση που έδωσε αφορμή για την αποδοχή της συναλλαγματικής, οι οποίες αφορούν προσωπικά και στον τριτεγγυητή μπορούν να αντιταχθούν και από αυτόν κατά τον συγκεκριμένο κομιστή.

- Επικουρικός χαρακτήρας της εγγύησης.

Η ενοχή από την εγγύηση είναι κατά βάση επικουρική. Δηλαδή, ο εγγυητής ενέχεται κατά δεύτερο λόγο, μετά τον πρωτοφειλέτη.

Αντίθετα ο τριτεγγυητής ευθύνεται ως πρωτοφειλέτης.

- Ένσταση της δίζησης.

Ο εγγυητής έχει δικαίωμα να προτείνει έναντι του δανειστή την ένσταση της δίζησης. Να αρνηθεί δηλαδή την καταβολή της οφειλής μέχρις ότου ο δανειστής επιχειρήσει αναγκαστική εκτέλεση εναντίον του πρωτοφειλέτη και αυτή δεν καρποφορήσει (άρθρο 855 Α.Κ.)

Αντίθετα ο τριτεγγυητής δεν έχει την παραπάνω ένσταση. Είναι υποχρεωμένος να πληρώσει, ακόμα και αν ο κομιστής δεν στράφηκε πιο μπροστά κατά του «υπέρ' ου η τριτεγγύηση» (άρθρα 47 §1 και 2 ΕΝΣ).

2.16 Η Διαχείριση Των Συναλλαγματικών Από Τις Τράπεζες

Η κυκλοφοριακή δυνατότητα των συναλλαγματικών, η ευχέρεια μεταβίβασης τους, η αλληλέγγυα ευθύνη των υπόχρεων, η αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών, αλλά κυρίως η συνοπτική διαδικασία για την επιδίκασή τους καθιέρωσαν τα αξιόγραφα αυτά ως μέσα πίστης, τα κυριότερα μέχρι πριν από μερικά χρόνια. Πιο συγκεκριμένα τα εν λόγω αξιόγραφα συναντούμε:

- α) στις υπηρεσίες αξιών προς είσπραξη.
- β) στις υπηρεσίες χρηματοδοτήσεων.
- γ) στις υπηρεσίες εισαγωγών – εξαγωγών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΕΠΙΤΑΓΗ

3.1 Η Ιστορική Εξέλιξη Της επιταγής

Η εμφάνιση εγγράφων εντολών του τύπου της επιταγής παρατηρήθηκε εκεί που υπήρχαν τραπεζίτες στους οποίους οι πελάτες είχαν καταθέσεις. Ο πελάτης που είχε κατάθεση, μπορούσε να προβεί σε αναλήψεις διαφόρων ποσών ή να παραγγείλει στον τραπεζίτη (απευθείας) να πληρώσει σε κάποιον τρίτο ή να μεταφέρει ποσό χρημάτων στο λογαριασμό τρίτου, στον ίδιο ή σε άλλον τραπεζίτη (εντολή πληρωμής). Μπορούσε ακόμα, να δώσει στον τρίτο ένα σημείωμα με το οποίο έδινε εντολή στον τραπεζίτη να πληρώσει σ' αυτόν (τον τρίτο) ορισμένο ποσό σημείωμα που χρησίμευε στον μεν τρίτο ως ταυτότητα και στο δε τραπεζίτη ως εξόφληση. Πολλοί ιστορικοί λοιπόν, διαβλέπουν σε όλες αυτές τις έγγραφες εντολές, την σημερινή τραπεζική επιταγή.⁴⁴

Από τον 19ο αιώνα η επιταγή εξελίχθηκε οριστικά σε μέσο πληρωμής . Και ως μέσο πληρωμής διαδόθηκε από τη Αγγλία σε πολλές χώρες της Ευρώπης καθώς και στις χώρες της Βορείου Αμερικής.

Στην εποχή μας, η σημασία της επιταγής ως μέσου πληρωμής είναι πολύ μεγάλη. Με τη λειτουργία της αυτή μάλιστα, η επιταγή εξυπηρετεί και τις διεθνείς συναλλαγές. Γι' αυτό πολύ νωρίς έγινε αισθητή η ανάγκη ενοποίησης του δικαίου που την διέπει.

Από τα τέλη του 19ου αιώνα πραγματικά, άρχισαν οι προσπάθειες ενοποίησης του δικαίου της και στις αρχές του αιώνα μας, σε δύο διεθνείς συνέδρια της Χάγης, είχαν γίνει ήδη σημαντικές προπαρασκευαστικές εργασίες. Οι προσπάθειες αυτές που ήταν σύγχρονες και παράλληλες με τις προσπάθειες για την ενοποίηση του δικαίου της συναλλαγματικής, οδήγησαν στη διάσκεψη της Γενεύης, που συγκλήθηκε το 1931 υπό την αιγίδα της ΚΤΕ (Κοινωνίας Των Εθνών). Στην διάσκεψη αυτή εκπονήθηκαν

⁴⁴ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

τρία σχέδια διεθνών συμβάσεων σχετικών με την επιταγή: ένα για το ουσιαστικό δίκαιο, ένα δεύτερο με ρυθμίσεις του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου κι ένα τρίτο με ρυθμίσεις σχετικές με θέματα χαρτοσήμανσης. Η Ελλάδα υπέγραψε και τις τρεις αυτές συμβάσεις, τις κύρωσε με το ν. 5868.1933 και με τον ν 5960/1933 «περί επιταγής» εισήγαγε ως εσωτερικό της δίκαιο το κείμενο του ενιαίου νόμου μες ορισμένες επιφυλάξεις.⁴⁵

3.2 Ορισμός επιταγής

Η **επιταγή** είναι έγγραφη, κατά ορισμένο τύπο, εντολή (διαταγή) πληρωμή προς τράπεζα. Είναι γεννημένο εις διαταγή αξιόγραφο, στο οποίο ενσωματώνεται αυτοτελής και αφηρημένη απαίτηση κατά του εκδότη και των οπισθογράφων. Στην επιταγή **ισχύουν** οι αρχές της αυτοτέλειας των υπογραφών, της γραμματοπαγείας και της τυπικότητας. Και η επιταγή όπως η συναλλαγματική, είναι τριπρόσωπη σχέση με εκταξιακό χαρακτήρα, στην οποία περιέχεται διπλή εξουσιοδότηση του εκδότη: α) προς αυτόν που απευθύνεται η εντολή (τον πληρωτή, δηλ. την τράπεζα) να πληρώσει αυτόν υπέρ του οποίου εκδίδεται η επιταγή (λήπτη) και β) προς τον λήπτη να ζητήσει πληρωμή από την κατονομαζόμενη στην επιταγή τράπεζα.

3.3 Σημασία Οικονομική

Η επιταγή, όπως και η συναλλαγματική, είναι εξοπλισμένη με όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που συντελούν στην αύξηση της κυκλοφοριακής της ικανότητας. Σε αντίθεση όμως με τη συναλλαγματική, η επιταγή είναι, τουλάχιστον κατά τη ρύθμιση του νόμου, αποκλειστικά **μέσο πληρωμής** και όχι **μέσο παροχής πιστώσεων** («όποιος δίνει συναλλαγματική χρειάζεται χρήματα, όποιος δίνει επιταγή έχει χρήματα»). Γι' αυτό και η επιταγή δεν υπόκειται σε χαρτοσήμανση, όπως η συναλλαγματική και το γραμμάτιο εις διαταγή. Η επιταγή παίζει πρωτεύοντα ρόλο στις σύγχρονες συναλλαγές χωρίς μετρητά. Η χωρίς μετρητά πληρωμή ωφελεί τόσο τον δανειστή, ο οποίος αποφεύγει έτσι τον κίνδυνο από τη διακίνηση μεγάλων χρηματικών ποσών, αποκομίζει τόκους αν καταθέσει την επιταγή στον λογαριασμό

⁴⁵ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

του ή μπορεί να εξοφλήσει με αυτήν πιστωτή του, όσο και την εθνική οικονομία, διότι τα χρήματα παραμένουν στην τράπεζα, η οποία μπορεί να τα χρησιμοποιήσει επωφελώς. Ιδιαίτερη σημασία έχει επίσης η επιταγή στις διεθνείς συναλλαγές.

Βέβαια, παρά την πρόνοια που έχει λάβει ο νομοθέτης, συχνά γίνεται κατάχρηση του θεσμού της επιταγής, διότι χρησιμοποιείται ως μέσο παροχής πιστώσεων με την έκδοση μεταχρονολογημένων επιταγών. Η προτίμηση της μεταχρονολογημένης επιταγής, αντί της συναλλαγματικής, ως μέσου παροχής πιστώσεως οφείλεται ιδίως στην αυστηρή ποινική ευθύνη του εκδότη ακάλυπτης επιταγής και στη μη επιβολή χαρτοσήμανσης.⁴⁶

3.4 Έκδοση, τύπος και σχέσεις αιτίας

3.4.1 Έκδοση και τύπος

Για τη δημιουργία υποχρέωσης από επιταγή απαιτούνται οι ίδιες ουσιαστικές προϋποθέσεις όπως στη συναλλαγματική. Εκτός από την ικανότητα του εκδότη για δικαιοπραξία απαιτείται, και για την ανάληψη υποχρέωσης από επιταγή, **σύμβαση δόσεως και λήψεως**.

Για να είναι έγκυρη η έκδοση επιταγής απαιτείται η συνδρομή **έξι τυπικών στοιχείων**:

α) Η **ονομασία «επιταγή»** στο κείμενο του εγγράφου.

β) **Απλή και καθαρή εντολή πληρωμής** ορισμένου χρηματικού ποσού. η επιταγή μπορεί να εκδοθεί πληρωτέα σε ξένο νόμισμα με τους όρους του άρθρου 36. Σε αντίθεση όμως με τη συναλλαγματική όψεως, δεν επιτρέπεται στην επιταγή ρήτρα τόκου, αν δε περιληφθεί, θεωρείται ως μη γραμμένη. Και από τη διαφορά αυτή

⁴⁶ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

φαίνεται η συνεπής αντιμετώπιση της επιταγής από το νόμο αποκλειστικά ως μέσου πληρωμής.⁴⁷

γ) Το **όνομα του πληρωτή**, ο οποίος πρέπει να είναι τραπεζίτης. Όπως έχει προαναφερθεί, πληρωτής μπορεί να ορισθεί και ο ίδιος ο εκδότης αλλά μόνο όταν εκδότης και πληρωτής είναι διαφορετικά καταστήματα της ίδιας τράπεζας.

δ) Ο **τόπος πληρωμής**. Η έλλειψη όμως του στοιχείου αυτού αναπληρώνεται σύμφωνα με τους ερμηνευτικούς κανόνες του άρθρου 2.

ε) Η **χρονολογία και ο τόπος εκδόσεως**. Έλλειψη χρονολογίας επιφέρει ακυρότητα της επιταγής, ενώ ψευδής χρονολόγηση δεν παραβιάζουν το κύρος της. Αν λείπει ο τόπος εκδόσεως, ως τόπος εκδόσεως θεωρείται ο τόπος που σημειώνεται δίπλα στο όνομα του εκδότη. Αν λείπει και η ένδειξη αυτή, η επιταγή είναι άκυρη.

στ) **Υπογραφή του εκδότη**.

Στην επιταγή δεν υπάρχουν δύο τυπικά στοιχεία, τα οποία είναι απαραίτητα στη συναλλαγματική. Αυτά είναι η χρονολογία λήξεως, και τούτο διότι η επιταγή είναι πάντοτε πληρωτέα εν όψει, και το όνομα του λήπτη, διότι η επιταγή μπορεί να εκδοθεί και στον κομιστή.

Αν λείπει ένα από τα βασικά στοιχεία του άρθρου 1, ο τίτλος δεν ισχύει ως επιταγή. Μπορεί όμως κατά **μετατροπή** να ισχύσει ως εμπορική εντολή πληρωμής. Αν η έλλειψη κάποιου στοιχείου είναι ηθελημένη, πρόκειται για **λευκή επιταγή**.

Ο νόμος δεν προϋποθέτει ορισμένο τύπο εντύπου για να είναι έγκυρη η επιταγή. Από απόψεως δικαίου επιταγής είναι έγκυρη η επιταγή, η οποία γράφεται σε οποιοδήποτε κομμάτι χαρτιού. Κατά κανόνα όμως συμφωνούν οι τράπεζες με τους πελάτες τους ότι θα πληρώνουν μόνο έντυπες επιταγές που προέρχονται από το βιβλιάριο επιταγών που τους έχουν παραχωρήσει.

⁴⁷ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

3.4.2 Αιτιακές Σχέσεις

Η υποκείμενη σχέση μεταξύ εκδότη και λήπτη (**σχέση αξίας**) μπορεί να είναι οποιαδήποτε έννομη σχέση (πώληση, εργολαβία, δάνειο, δωρεά), προς εκπλήρωση της οποίας εκδίδεται η επιταγή. Η παράδοση επιταγής για εξόφληση χρέους ενέχει κατά κανόνα υπόσχεση χάριν και όχι αντί καταβολής.

Μεταξύ εκδότη και πληρώτριας τράπεζας (**σχέση καλύψεως**) έχει συναφθεί κατά κανόνα **σύμβαση επιταγής**. Η σύμβαση επιταγής είναι συνήθως μέρος ευρύτερης τραπεζικής σύμβασης, την οποία έχει συνάψει ο εκδότης με την τράπεζα στην οποία έχει λογαριασμό. Η Τράπεζα, και όταν δεν υπάρχει σύμβαση επιταγής με τον εκδότη ή το ποσό της επιταγής υπερβαίνει το ποσό του λογαριασμού του, χωρίς να είναι υποχρεωμένη, μπορεί να πληρώσει την επιταγή, είτε διότι τρίτος παρέχει τα διαθέσιμα κεφάλαια είτε διότι η τράπεζα παρέχει πίστωση στον πελάτη της. Η ακάλυπτη επιταγή έχει πλήρη ισχύ. Αν η τράπεζα αρνηθεί να πληρώσει την επιταγή, ο κομιστής (στον οποίο επιστρέφεται η σφραγισμένη επιταγή), μπορεί να ασκήσει τα αναγωγικά του δικαιώματα.⁴⁸

Ένα ζήτημα το οποίο απασχολεί ιδιαίτερα την πρακτική, είναι ποιος θα φέρει τον κίνδυνο σε περίπτωση πληρωμής από την τράπεζα **πλαστής** (ως προς την υπογραφή του εκδότη) ή **παραποιημένης** (ως προς το ποσό) επιταγής. Πρέπει να ξεκινήσει κανείς από το ότι στην πλαστή επιταγή δεν υπάρχει έγκυρη εξουσιοδότηση του πελάτη προς την τράπεζα, γι' αυτό η τράπεζα δεν μπορεί να χρεώσει τον λογαριασμό του με το ποσό που κατέβαλε. Βάσει όμως της αρχής της καλής πίστεως πρέπει να γίνει δίκαια κατανομή κινδύνων, αν, παρά τον επιμελή έλεγχο, δεν ήταν δυνατή από την τράπεζα η διαπίστωση της πλαστογραφίας, και με την προϋπόθεση ότι αυτή οφείλονταν σε περιστατικό που βρίσκεται στη σφαίρα του πελάτη της (π.χ. απώλεια του βιβλιαρίου επιταγών), τότε τον κίνδυνο φέρει ο εκδότης. Σε αντίθετη περίπτωση, αν δηλ. η επιταγή πλαστογραφήθηκε παρά την τήρηση από τον εκδότη της επιβαλλόμενης επιμέλειας, τον κίνδυνο φέρει η τράπεζα.

⁴⁸ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

Οι αρχές όμως αυτές ισχύουν εφόσον δεν προβλέπεται άλλη ρύθμιση στην τραπεζική σύμβαση. Είναι δηλ. δυνατόν να προβλέπονται στην τραπεζική σύμβαση συναλλακτικοί όροι, με τους οποίους να επιρρίπτεται ο κίνδυνος στον πελάτη.

Πάντως, ο αποκλεισμός της ευθύνης της τράπεζας δεν μπορεί να επεκταθεί έγκυρα και ως προς την απαλλαγή από την υποχρέωση για επιμελή έλεγχο της επιταγής. Η τράπεζα υπέχει ευθύνη για κάθε πταίσμα, δηλ. και για ελαφριά αμέλεια.

Οι **συνέπειες** σε περίπτωση ευθύνης της τράπεζας για την πληρωμή πλαστής επιταγής είναι η υποχρέωσή της να αποκαταστήσει τη ζημία του πελάτη της. Κατά εκείνου που εισέπραξε την επιταγή η τράπεζα έχει αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού. Αν, αντίθετα, η τράπεζα πλήρωσε χωρίς να προσβάλλει την υποχρέωσή της για έλεγχο της επιταγής, την αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού έχει ο πελάτης της.⁴⁹

3.5 Μεταβίβαση της επιταγής

Όπως έχει προαναφερθεί, η επιταγή είναι γεννημένο εις διαταγή αξιόγραφο, το οποίο όμως μπορεί να εκδοθεί και στον κομιστή ή ως ονομαστικό. Η επιταγή είναι εις διαταγή, όταν είναι υπέρ κατονομαζόμενου δικαιούχου, έστω και αν δεν περιέχεται η ρήτρα «εις διαταγή». Αντίθετα, η επιταγή στον κομιστή έχει εκδοθεί με τη ρήτρα «εις τον κομιστή» ή χωρίς να κατονομάζεται σ' αυτόν ο λήπτης. Μπορεί όμως και να κατονομάζεται ορισμένο πρόσωπο ως λήπτης αλλά με την προσθήκη της ρήτρας ή «εις τον κομιστή» ή άλλης ισοδύναμης φράσης. Ο τρόπος μεταβίβασης της επιταγής εξαρτάται από τον τύπο έκδοσής της. Ειδικότερα:

1. Η **επιταγή εις διαταγή** μεταβιβάζεται με οπισθογράφηση και σύμβαση δόσεως και λήψεως. Η οπισθογράφηση επιταγής έχει τα ίδια αποτελέσματα όπως και η οπισθογράφηση συναλλαγματικής, δηλ. νομιμοποιητικά, μεταβιβαστικά και εγγυητικά, με τις εξής όμως ιδιαιτερότητες:

α) Κατά απόκλιση από τη συναλλαγματική, ο πληρωτής δεν μπορεί να οπισθογραφήσει την επιταγή. Η οπισθογράφηση από τον πληρωτή είναι άκυρη.

⁴⁹ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

β) Κατά απόκλιση επίσης από τη συναλλαγματική, η οπισθογράφιση προς τον πληρωτή ισχύει μόνο ως εξόφληση. Αυτό σημαίνει ότι αποκλείεται μεταβίβαση της επιταγής στον πληρωτή. Η οπισθογράφιση προς αυτόν δεν έχει μεταβιβαστικά και εγγυητικά αποτελέσματα.

γ) Σε αντίθεση με το δίκαιο της συναλλαγματικής, στο οποίο ρυθμίζεται η ενεχυρική οπισθογράφιση, δεν επιτρέπεται η ενεχυρική οπισθογράφιση επιταγής.

2. Η **επιταγή στον κομιστή** δεν μεταβιβάζεται με οπισθογράφιση αλλά με συμφωνία και παράδοση, με συνέπεια να μην ευθύνεται ο μεταβιβάζων και οι ενδιάμεσοι κτήτορες αλλά μόνο ο εκδότης.

3. Η **ονομαστική επιταγή** δεν μεταβιβάζεται με οπισθογράφιση αλλά με εκχώρηση.

II. Για τη μεταβίβαση επιταγής ισχύουν οι ίδιοι κανόνες προστασία των συναλλαγών όπως στη συναλλαγματική. Στην επιταγή στον κομιστή βάση της καλόπιστης κτήσης δεν είναι η αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων αλλά η κατοχή του τίτλου.⁵⁰

3.6 Εμφάνιση και πληρωμή της επιταγής

3.6.1 Εμφάνιση

Ο κομιστής της επιταγής, αν δεν θέλει να χάσει τα αναγωγικά του δικαιώματα, πρέπει να εμφανίσει την επιταγή στον πληρωτή μέσα στις νόμιμες προθεσμίες εμφάνισης. Αφετηρία της προθεσμίας είναι η μέρα εκδόσεως, η οποία όμως δεν συνυπολογίζεται. Στην πράξη όμως συχνά καταστρατηγείται η σύντομη νόμιμη προθεσμία με την έκδοση μεταχρονολογημένων επιταγών. Η εμφάνιση της επιταγής πρέπει να γίνει στον τόπο πληρωμής ή σε συμψηφιστικό γραφείο.

Παρά τη μη εμπρόθεσμη εμφάνιση, η πληρώτρια τράπεζα μπορεί να πληρώσει την επιταγή, εφόσον δεν την ανακάλεσε ο εκδότης. Συνήθως οι τράπεζες πληρώνουν τις εκπρόθεσμες επιταγές, εφόσον υπάρχει κάλυψη. Αν όμως η τράπεζα δεν πληρώσει, ο

⁵⁰ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

κομιστής δεν μπορεί να στραφεί κατά των άλλων υπογραφέων, διότι η μη εμπρόθεσμη εμφάνιση έχει ως συνέπεια την απώλεια των δικαιωμάτων αναγωγής. Στην περίπτωση αυτή ο κομιστής έχει μόνο αξίωση από την υποκείμενη σχέση και την αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού. Γι' αυτό ο κομιστής που δεν εμφανίζει εμπρόθεσμα την επιταγή είναι σε πολύ μειονεκτική θέση, διότι, εκτός από την απώλεια των αναγωγικών δικαιωμάτων, διατρέχει τον κίνδυνο να ανακληθεί η επιταγή.⁵¹

3.6.2 Πληρωμή

Μολονότι ο πληρωτής (η τράπεζα) δεν είναι οφειλέτης από την επιταγή, η απ' αυτόν πληρωμή έχει ως συνέπεια την απόσβεση των υποχρεώσεων όλων των υπογραφέων. Η τράπεζα μπορεί να απαιτήσει με τη πληρωμή τη σύγχρονη παράδοση της εξοφλημένης επιταγής, η οποία χρησιμεύει ως απόδειξη απέναντι στον εκδότη ότι η επιταγή πληρώθηκε. Αλλά και η συνηθιζόμενη στην πρακτική «οπισθογράφιση» προς την τράπεζα ισχύει σαν απόδειξη για την εξόφληση της επιταγής. Η τράπεζα, πληρώνοντας την επιταγή, χρεώνει με το ποσό που κατέβαλε τον λογαριασμό του εκδότη. Ο κομιστής της επιταγής δεν μπορεί να αποκρούσει μερική πληρωμή. στην περίπτωση αυτή σημειώνεται ότι έγινε μερική πληρωμή στην επιταγή, η οποία δεν παραδίδεται στον πληρωτή αλλά του χορηγείται εξοφλητική απόδειξη για το ποσό που κατέβαλε.

Για να επιφέρει η επιταγή απόσβεση της υποχρέωσης των οφειλετών από αναγωγή και να έχει η τράπεζα δικαίωμα να χρεώσει τον λογαριασμό του εκδότη με το ποσό που πλήρωσε, πρέπει να γίνει η πληρωμή στον νομιμοποιούμενο κομιστή. Προκειμένου για επιταγή εις διαταγή, η τράπεζα πρέπει να ελέγξει αν ο κομιστής νομιμοποιείται βάσει αδιάκοπης σειράς οπισθογραφίσεων.

Αν η τράπεζα, παρά την ύπαρξη καλύμματος, δεν εξοφλήσει την επιταγή, ο μεν κομιστής δεν έχει εναντίον της καμία απαίτηση, ενώ ο εκδότης έχει απαίτηση αποζημιώσεως που απορρέει από τη σύμβαση επιταγής.

⁵¹ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

Η τράπεζα έχει το δικαίωμα να αρνηθεί αζημίως την πληρωμή της επιταγής στις εξής περιπτώσεις:

α) Όταν ο εκδότης **ανακαλέσει** την επιταγή. Η επιταγή δεν μπορεί όμως να ανακληθεί οποτεδήποτε αλλά μόνο μετά την πάροδο της προθεσμίας εμφανίσεως. Σκοπός της διάταξης είναι η προστασία του κομιστή και η ενίσχυση της σημασίας της επιταγής ως μέσου πληρωμής. Πάντως η τράπεζα έχει το δικαίωμα να πληρώσει αζημίως επιταγή που ανακλήθηκε πριν λήξει η προθεσμία εμφανίσεως, αφού η ανάκληση αυτή είναι ανίσχυρη.

β) Η τράπεζα μπορεί επίσης αζημίως να αρνηθεί να πληρώσει, εφόσον τα διαθέσιμα στον λογαριασμό του εκδότη δεν αρκούν για την πληρωμή της (**ακάλυπτη επιταγή**). Η ακάλυπτη επιταγή έχει πλήρη ισχύ, εφόσον όμως η πληρώτρια τράπεζα δεν την εξοφλήσει, επέρχονται ως προς τον εκδότη αστικές και ποινικές κυρώσεις.

αα) Ο εκδότης, εκτός από την αναγωγική ευθύνη, έχει **υποχρέωση για αποζημίωση** του κομιστή. Η απαίτηση για αποζημίωση μπορεί να υπερβαίνει το ποσό της αναγωγής και δεν υπόκειται στην παραγραφή του άρθρου 52.

ββ) Η έκδοση ακάλυπτης επιταγής αποτελεί **ποινικό αδίκημα**. Στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος είναι: α) η μη πληρωμή της επιταγής και β) η μη πληρωμή να οφείλεται σε έλλειψη διαθέσιμων κεφαλαίων του εκδότη στην πωλήτρια τράπεζα. Για να υπάρξει ποινικό αδίκημα προϋποτίθεται ότι η επιταγή είναι έγκυρη, ότι εμφανίσθηκε εμπρόθεσμα για πληρωμή και ότι βεβαιώθηκε η άρνηση πληρωμής. Παρά το σαφές όμως γράμμα του νόμου, το οποίο ορίζει ότι η μη πληρωμή της επιταγής πρέπει να οφείλεται σε έλλειψη κεφαλαίων, η νομολογία θεωρεί ότι πληρούνται η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος και όταν υπήρχαν κεφάλαια αλλά ο εκδότης ανακάλεσε μέσα στην προθεσμία εμφανίσεως την επιταγή, η δε τράπεζα, υπακούοντας στην ανίσχυρη αυτή ανάκληση, αρνήθηκε να πληρώσει. Η θέση αυτή της νομολογίας είναι εσφαλμένη, παρ' ότι μ' αυτήν υποτίθεται ότι ενισχύεται ο θεσμός της επιταγής.⁵²

⁵² Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

3.7 Αναγωγή, παραγραφή, αδικαιολόγητος πλουτισμός

3.7.1 Αναγωγή

Οφειλέτες από αναγωγή είναι ο εκδότης, ο οποίος δεν μπορεί να αποκλείσει την ευθύνη του, οι οπισθόγραφο και οι τριτεγγυητές. Οι οφειλέτες από αναγωγή ευθύνονται εις ολόκληρον, ο δε κομιστής μπορεί να εναγάγει είτε όλα τα πρόσωπα αυτά ομαδικά είτε οποιοδήποτε από αυτά ατομικά.

Ουσιαστική προϋπόθεση για την αναγωγή είναι ότι η επιταγή εμφανίσθηκε εμπρόθεσμα και δεν πληρώθηκε, αδιάφορα για ποιον λόγο. **Τυπική προϋπόθεση** είναι η κατά τον τύπο του νόμου βεβαίωση της άρνησης πληρωμής. Η βεβαίωση αυτή μπορεί να γίνει είτε, όπως στη συναλλαγματική, με σύνταξη διαμαρτυρικού, είτε με έγγραφη, χρονολογημένη δήλωση του πληρωτή πάνω στην επιταγή, με σημείωση της ημέρας εμφανίσεως ή με αντίστοιχη δήλωση συμψηφιστικού γραφείου. Η βεβαίωση άρνησης πληρωμής δεν είναι απαραίτητη μόνο όταν υπάρχει ρήτρα «ανέξοδος επιστροφή» ή άλλη ισοδύναμη.

Όταν η άρνηση πληρωμής οφείλετε σε έλλειψη διαθεσίμων κεφαλαίων, η τράπεζα είναι υποχρεωμένη, χωρίς να δεσμεύεται από το τραπεζικό απόρρητο, να βεβαιώσει τούτο είτε στο σώμα της επιταγής είτε σε χωριστό έγγραφο.

Όπως και στη συναλλαγματική, ο οφειλέτης από αναγωγή που πλήρωσε μπορεί να απαιτήσει από τους προηγούμενους από αυτόν οπισθογράφους ολόκληρο το ποσό που κατέβαλε, τόκους και έξοδα.⁵³

3.7.2 Παραγραφή και αδικαιολόγητος πλουτισμός

Η απαίτηση του κομιστή κατά του εκδότη και των άλλων υποχρέων παραγράφεται σε έξι μήνες από τη λήξη της προθεσμίας προς εμφάνιση της επιταγής. Η απαίτηση του κομιστή συνίσταται στην καταβολή του ποσού της επιταγής, των τόκων και των

⁵³ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

εξόδων. Ο οφειλέτης μπορεί να αντιτάξει τις ίδιες ενστάσεις όπως ο οφειλέτης από συναλλαγματική.

Η απαίτηση των οφειλετών από αναγωγή παραγράφεται επίσης σε έξι μήνες από την ημέρα, κατά την οποία ο υπόχρεος πλήρωσε την επιταγή ή ενήχθη.

Αν ο κομιστής εκπέσει από τα αναγωγικά του δικαιώματα λόγω μη εμπρόθεσμης εμφάνισης της επιταγής ή μη νομότυπης βεβαίωσης της άρνησης πληρωμής καθώς και σε περίπτωση που παραγραφεί η αναγωγική του απαίτηση, έχει κατά του εκδότη και των οπισθογράφων αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού, η οποία παραγράφεται μετά πενταετία από τη χρονολογία της έκδοσης της επιταγής. Η αξίωση του αδικαιολόγητου πλουτισμού δεν προϋποθέτει απώλεια της απαίτησης από την υποκείμενη σχέση.⁵⁴

3.8 Είδη επιταγών

3.8.1 Σχετικά με τον τρόπο κυκλοφορίας της επιταγής

Τη βάση για την παραπάνω διάκριση δίνει ο τρόπος με τον οποίο καθορίζεται επί του τίτλου το πρόσωπο του δικαιούχου της επιταγής. Βάσει του κριτηρίου αυτού διακρίνουμε:

α. Ονομαστική Επιταγή.

Τέτοια είναι η επιταγή, στην οποία κατονομάζεται το πρόσωπο του λήπτη. Η κατονομασία του λήπτη περιλαμβάνει κατ' αρχήν τη σημείωση του ονόματός του. Όμως νόμιμος πρέπει να θεωρηθεί και ο κατ' άλλο τρόπο προσδιορισμός του, ο οποίος όμως πρέπει να γίνεται επί του τίτλου και με τέτοιο τρόπο ώστε να προσδιορίζεται σαφώς η ταυτότητα του προσώπου του από το σώμα. Εν τούτοις, μόνη η κατονομασία του προσώπου του λήπτη εν προκειμένω δεν αρκεί. Η επιταγή αυτή δεν αποτελεί ονομαστικό αξιόγραφο, διότι η επιταγή αποτελεί τίτλο εις διαταγή από τον ίδιο το νόμο.

⁵⁴ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

Για να γίνει λοιπόν η επιταγή ονομαστικό αξιόγραφο πρέπει πρώτο να «κατονομάζεται» ο λήπτης κατά τα ανωτέρω και επιπλέον να προστίθεται η ρήτρα «ουχί εις διαταγή» ή μια άλλη παρόμοια με αυτή ρήτρα. Δεν αρκεί επίσης για να γίνει η επιταγή ονομαστικό αξιόγραφο η διαγραφή της τυχόν υπάρχουσας στο έντυπο ρήτρας «εις διαταγή».

Η ονομαστική επιταγή ως ονομαστικό αξιόγραφο αποτελεί αξιόγραφο, το οποίο δύναται να μεταβιβάζεται με εκχώρηση.⁵⁵

β. Επιταγή εις διαταγήν.

Η επιταγή είναι κατά την ορθότερη γνώμη γεννημένο εις διαταγή αξιόγραφο, πράγμα που σημαίνει ότι είναι εις διαταγή από τον ίδιο νόμο. Επομένως, η επιταγή είναι εις διαταγή τόσο όταν πάνω σ' αυτήν σημειώνεται το όνομα του λήπτη και προστίθεται η φράση «εις διαταγή» όσο και όταν σημειώνεται σ' αυτήν μόνο το όνομα του λήπτη, χωρίς την προσθήκη μιας άλλης ρήτρας, η οποία την καθιστά ονομαστικό αξιόγραφο.

γ. Επιταγή «ουχί εις διαταγήν».

Πρόκειται για την επιταγή, στην οποία κατονομάζεται μεν ο λήπτης, όμως προστίθεται σ' αυτήν η ρήτρα «ουχί εις διαταγήν» ή μια άλλη ισοδύναμη φράση π.χ. «μη μεταβιβάσιμη». Η ρήτρα αυτή γράφεται από τον εκδότη στην εμπρόσθια όψη της επιταγής και πρέπει να καλύπτεται από την υπογραφή του. Η ρήτρα αυτή καθιστά την επιταγή ονομαστικό αξιόγραφο, δεν αποκλείει την μεταβίβαση αλλά η επιταγή αυτή μεταβιβάζεται μόνο με εκχώρηση.

δ. Επιταγή εις τον κομιστήν ή ανώνυμη.

Τέτοια είναι η επιταγή, στην οποία αναγράφεται το όνομα του κομιστή (λήπτη) της και η οποία κατά ρητή διάταξη του νόμου ισχύει ως επιταγή εις τον κομιστήν. Η διάταξη αυτή ισχύει και επί επιταγής στην οποία το όνομα του λήπτη αναγράφεται στο σώμα της επιταγής με ελλιπή ή ανακριβή στοιχεία, όμως από τα στοιχεία αυτά

⁵⁵ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

του τίτλου, σε συνδυασμό και με τα υπόλοιπα στοιχεία του, δεν καθίσταται δυνατό να προσδιοριστεί το πρόσωπο του λήπτη κατά τρόπο ασφαλή και αναμφίβολο.⁵⁶

3.8.2 Αναφορικά με τον τόπο έκδοσης ή πληρωμής

Διεθνής επιταγή. Είναι η επιταγή που εκδίδεται στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην αλλοδαπή ή αντιστρόφως. Η επιταγή αυτή έχει σημασία για την εφαρμογή του άρθρου 36.

Εσωτερική επιταγή. Είναι εκείνη που εκδίδεται και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα.

3.8.3 Λογιστική και Δίγραμμη

Η δίγραμμη επιταγή διαφέρει από την κοινή επιταγή ως προς ότι στην εμπρόσθια όψη της φέρει δύο παράλληλες γραμμές, κάθετες ή διαγώνιες. Η δε λογιστική επιταγή διαφέρει από την κοινή ως προς το ότι στην εμπρόσθια όψη φέρει την φράση «πληρωτέα εις λογαριασμόν» ή μια άλλη ισοδύναμη φράση. Με τη δίγραμμη επιταγή επιτυγχάνεται να γίνεται η πληρωμή της μόνο όταν ο τελευταίος κομιστής είναι τράπεζα ή πελάτης της, ενώ με την λογιστική επιταγή επιβάλλεται η πληρωμή της να γίνεται χωρίς μετρητό χρήμα.

Με αυτά τα είδη επιταγών επιδιώκεται να αντιμετωπιστούν τα κύρια πρακτικά προβλήματα από την χρήση των επιταγών, τα οποία συνδέονται στενά με την μεγάλη εξάπλωση της χρήσης τους κατά τις πραγματοποιούμενες πληρωμές. Διότι η ευρεία χρήση επιταγών έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των εκδιδόμενων ακάλυπτων επιταγών και τη συχνότερη πλαστογράφησή τους, η οποία κατά κανόνα οφείλεται σε κλοπή ή απώλεια των εγχειριζόμενων «μπλοκ επιταγών».

3.8.4 Επιταγή Ταχυδρομική

Η επιταγή αυτή αποτελεί μόνο κατ' όνομα επιταγή διότι κατ' ακρίβεια συνιστά εντολή του αιτούντος προς το ταχυδρομείο για την πληρωμή ενός ποσού χρημάτων

⁵⁶ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

σε κάποιον άλλο και αποτελεί μέσο αποστολής χρημάτων από τόπο σε τόπο. Το έγγραφο της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί αξιόγραφο. Για το λόγο αυτό το έγγραφο παραμένει στο ταχυδρομείο προς εκπλήρωση αποδεικτικών σκοπών. Αντίθετα η επιταγή που εκδίδεται από το ταχυδρομικό ταμειυτήριο αποτελεί αξιόγραφο.⁵⁷

3.8.5 Επιταγή Ταξιδιωτική

α. Το είδος αυτό της επιταγής δεν έτυχε μέχρι σήμερα στην Ελλάδα. Στο ισχύον δίκαιο, ο νομικός χαρακτήρας της ταξιδιωτικής επιταγής ως επιταγής αμφισβητείται. Επίσης αμφισβητείται ο αξιογραφικός της χαρακτήρας. Εναντίον ενός τέτοιου χαρακτηρισμού συνηγορεί το ότι οι επιταγές αυτές δεν περιέχουν συνήθως εντολή προς πληρωμή, ούτε έκταξη, ούτε μπορεί να γίνει δεκτό ότι η εξόφλησή τους πρέπει πάντοτε να γίνεται από τράπεζα που έχει την ιδιότητα του πληρωτή. Γι' αυτό η ταξιδιωτική επιταγή δεν απευθύνεται σε πληρωτή τραπεζίτη ούτε σε ορισμένο πληρωτή.

Όταν η ταξιδιωτική επιταγή περιέχει τα τυπικά στοιχεία του άρθρου 1 του νόμου περί επιταγής αποτελεί επιταγή με την έννοια του νόμου αυτού και εφαρμόζεται ο νόμος αυτός.

β. Στη συνήθη της μορφή πρόκειται για ένα ιδιαίτερο είδος τραπεζικής επιταγής, επί της οποίας είναι δυνατό να εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι διατάξεις του Ν 5960/1933. Για την εφαρμογή αυτή αρκεί η ομοιότητά της με την επιταγή ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά.

Η ταξιδιωτική επιταγή εκδίδεται από τράπεζα για ορισμένο ποσό χρημάτων στο όνομα του πελάτη προς το σκοπό της ευχερούς και ασφαλέστερης μεταφοράς χρημάτων από τόπο σε τόπο, αφού προηγουμένως ο πελάτης έχει καταβάλει ολόκληρη την αξία της, πλέον προμήθειας, στην εκδότρια ή την πωλήτρια των ταξιδιωτικών επιταγών τράπεζα. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με το ότι στην

⁵⁷ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

ταξιδιωτική επιταγή εκδότης είναι τράπεζα, συνιστούν σε σύγκριση με την κανονική επιταγή ασφαλέστερη την πληρωμή της.

Η ταξιδιωτική επιταγή περιέχει κατά κανόνα υπόσχεση του εκδότη προς τον κομιστή της περί καταβολής του εκ της επιταγής προκύπτοντος ονομαστικού ποσού έναντι εγχείρισεως του εγγράφου της με την αναγκαία συμπλήρωση. Για τον λόγο αυτό η ταξιδιωτική επιταγή συνήθως φέρει αξιογραφικό χαρακτήρα.

Διευκολύνει τον πελάτη να ταξιδεύει στο εξωτερικό χωρίς μετρητά χρήματα, τα οποία μπορεί αυτός να αποκτήσει στον τόπο του προορισμού του με την πληρωμή της «επιταγής» από ένα συνήθως ευρύτατο κύκλο ανταποκριτών του εκδότη.

γ. Η είσπραξη της επιταγής γίνεται από τον αιτήσαντα την έκδοσή της- πελάτη της τράπεζας (αγοραστή) είτε σε υποκατάστημα της ίδιας είτε σε ανταπόκρισή της. Η μεταβίβασή της είναι δυνατή και με οπισθογράφιση. Η οπισθογράφιση έχει τα ίδια όπως και επί κανονικής επιταγής αποτελέσματα, εφόσον δεν περιέχει την ρήτρα «ουχί εις διαταγήν» ή άλλη ισοδύναμη φράση.

Έτσι αν η τράπεζα, που εξέδωσε την ταξιδιωτική επιταγή, αρνηθεί την πληρωμή της για το λόγο ότι προδήλως είναι πλαστή η υπογραφή στην πρώτη οπισθογράφιση του προσώπου που τις αγόρασε, ο νόμιμος εξ οπισθογραφήσεως κομιστής της επιταγής δεν εμποδίζεται να στραφεί κατά των λοιπών οπισθογράφων και ειδικότερα κατά του προσώπου, που τις μεταβίβασε με κανονική οπισθογράφιση και να αξιώσει από αυτόν την πληρωμή της.

Η είσπραξη της ταξιδιωτικής επιταγής από άλλη συνεργαζόμενη με την εκδότη τράπεζα δεν έχει τον χαρακτήρα εξόφλησης αλλά αγοράς (προεξόφλησης) της επιταγής.⁵⁸

Η ταξιδιωτική επιταγή δεν έχει συνήθως χρονολογία και τόπο εκδόσεως καθώς και τόπο πληρωμής. Πληρωτής ορίζεται συνήθως μία τράπεζα του εξωτερικού και εκδίδεται εις διαταγή του ίδιου του εκδότη, που είναι πελάτης της τράπεζας. Συνήθως

⁵⁸ Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

τα παραπάνω στοιχεία και η υπογραφή του εκδότη τίθενται κατά την πληρωμή της επιταγής αυτής. Επομένως δεν υφίστανται και προθεσμία εμφανίσεως προς πληρωμή. Το δε ποσό της επιταγής καθορίζεται κατά κανόνα από πριν πάνω στο έγγραφο (έντυπο) της ταξιδιωτικής επιταγής.

δ. Κρίθηκε ότι, από απόψεως δικαίου συναλλάγματος, οι ταξιδιωτικές επιταγές αποτελούν νόμισμα λόγω της εκδόσεώς τους από τράπεζα, γεγονός που αποκλείει την κατάταξή τους στα ιδιωτικά μέσα πληρωμής. Η πλήρης εξομοίωση των τίτλων αυτών προς το νόμισμα ανταποκρίνεται στη μεγάλη σημασία των τραπεζών ως οργάνων, τα οποία εξασφαλίζουν τη δημόσια πίστη.

Η μεταβίβαση ταξιδιωτικής επιταγής στην Ελλάδα εξομοιούται με απαγορευμένη πώληση συναλλάγματος εκ μέρους του οπισθογράφου και η κατοχή της ταξιδιωτικής επιταγής με παράνομη αγορά ξένου συναλλάγματος εκ μέρους του κομιστή της οπισθογραφημένης στην Ελλάδα επιταγής.

3.8.6 Επιταγή Εγγυημένη με κάρτα εγγυήσεως

α. Πρόκειται για επιταγές, τις οποίες εγχειρίζουν οι τράπεζες σε κατόχους λογαριασμών και οι οποίες είναι εφοδιασμένες με κάρτα εγγυήσεως. Με την κάρτα αυτή οι τράπεζες, στις οποίες τηρείται ο έντοκος τρεχούμενος λογαριασμός όψεως, εγγυώνται στον λήπτη την πληρωμή της επιταγής μέχρι ενός ορισμένου ποσού (5.000 δρχ.). το εγγυημένο ύψος ανά επιταγή καθορίζεται ελεύθερα.

Ο θεσμός αυτός είναι επίσης συνέπεια της κατά διάταξη του άρθρου 4 απαγόρευσης της επιταγής εκ μέρους του πληρωτή. Αποτελεί δημιούργημα της τραπεζικής επιταγής προς το σκοπό ενίσχυσης της εμπιστοσύνης του κοινού στο θεσμό της επιταγής, πράγμα που όπως αναφέρθηκε είναι τελικά και προς το συμφέρον των ίδιων των τραπεζών. Η τράπεζα εγχειρίζει στον πελάτη της και κάτοχο στον τηρούμενο σ' αυτήν λογαριασμού επιταγών κάρτα εγγυήσεως, με την οποία η πληρώτρια τράπεζα εγγυάται την πληρωμή του ποσού της επιταγής μέχρι ενός ανώτατου ποσού. Στην πίσω όψη της κάρτας εγγυήσεως αναγράφονται συνήθως οι όροι πληρωμής της επιταγής από την πληρώτρια τράπεζα, οι οποίοι πρέπει να πληρούνται για τη δημιουργία της αξίωσης εναντίον της με βάση την εν λόγω κάρτα. Τον σκοπό αυτό εξυπηρετεί και η καθιέρωση ομοιόμορφου εντύπου επιταγών και καρτών, ήδη τώρα

σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι οποίες αναγνωρίζονται γενικά ως μέσο πληρωμών. Μάλιστα η κάρτα ευρωεπιταγών εξυπηρετεί σήμερα, όχι μόνο την ως άνω εγγυητική λειτουργία, αλλά και την εκ μέρους του κατόχου δυνατότητα ανάληψης χρημάτων από το ομώνυμο αυτοματοποιημένο σύστημα.

β. Στις περιπτώσεις αυτές, κατά κανόνα καταρτίζεται εγγυοδοτική σύμβαση, η οποία συνάπτεται μεταξύ της τράπεζας και του λήπτη της εγγυημένης επιταγής διαμέσου του πελάτη της – έκδοση της επιταγής, ο οποίος και ορίζει τον λήπτη. Δυνάμει της σύμβασης αυτής η τράπεζα αναλαμβάνει έναντι του λήπτη την υποχρέωση προς εξόφληση του ποσού της επιταγής. Η αποδοχή του λήπτη δεν απαιτείται να περιέλθει στην τράπεζα. Πρόκειται για εκτός του τίτλου της επιταγής αναλαμβανόμενη υποχρέωση του πληρωτή, η οποία δεν έρχεται σε αντίθεση προς τη διάταξη του άρθρου 4 και διέπεται από τις διατάξεις του κοινού αστικού δικαίου.⁵⁹

γ. Η παραπάνω εγγυοδοτική σύμβαση είναι αφηρημένη και αυτοτελής έναντι της αιτίας της, της επιταγής και της βασικής της σχέσης, η δε νομική θέση του κομιστή της επιταγής είναι αυτόνομη έναντι της θέσης του εκδότη. Η τράπεζα εγγυάται την πληρωμή του αναγραφόμενου στην επιταγή ποσού αποκλειστικά κάτω από τους αναγραφόμενους στο πίσω μέρος της κάρτας όρους, συγχρόνως η τράπεζα παραιτείται από την προβολή όλων εκείνων των ενστάσεων, οι οποίες είναι δυνατόν να προκύψουν κατά του λήπτη από άλλους λόγους, όπως π.χ. από την αιτία της εγγυοδοτικής σύμβασης ή τη βασική σχέση, και οι οποίες στην κανονική εγγυοδοτική σύμβαση θα ήταν δυνατό να οδηγήσουν στην εκ μέρους της μη πληρωμή του ποσού της επιταγής. Συνεπώς, τα ελαττώματα της αιτίας της εγγυοδοτικής σύμβασης, των βασικών σχέσεων αξίας και καλύψεως, όπως και τα ελαττώματα της σύμβασης δόσης και λήψης ή της σύμβασης παράδοσης της επιταγής της βασικής σχέσης, δεν επιδρούν στο κύρος της εγγυοδοτικής σχέσης.

δ. Σε περίπτωση πλαστογραφήσεως της υπογραφής του εκδότη της επιταγής και μεταβιβάσεώς της στον καλόπιστο λήπτη, ακόμη και με επίδειξη της κάρτας εγγυήσεως, δεν καταρτίζεται η ως άνω εγγυοδοτική σύμβαση και επομένως η τράπεζα δεν υποχρεούται να εξοφλήσει την επιταγή. Αν όμως, παρ' όλ' αυτά, η

⁵⁹ Δίκαιο της επιταγής. Κατ' άρθρον ερμηνεία – Νομολογία Ν. 5960/1933. Ι. Π. Μάρκου.

τράπεζα πληρώσει την επιταγή, τότε η ίδια φέρει κατ' αρχήν και τον κίνδυνο της πληρωμής της.

3.9 Διαστολή που προκύπτει από πιστωτικές κάρτες

Οι πιστωτικές κάρτες δεν αποτελούν αξιόγραφα και εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς από τους σκοπούς της επιταγής. Κατά κανόνα εκδίδονται από ανεξάρτητες και προς τούτο ιδρυόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες συμβάλλονται με άλλες επιχειρήσεις, με τις οποίες συνάπτουν ένα είδος εγγυοδοτικής σύμβασης. Με βάση τη σύμβαση αυτή ο εκδότης της πιστωτικής κάρτας αναλαμβάνει την υποχρέωση να εξοφλεί τους προσκομιζόμενους σ' αυτήν λογαριασμούς της συμβαλλόμενης επιχείρησης, συνήθως με κάποια έκπτωση, εφόσον οι λογαριασμοί αυτοί είναι υπογεγραμμένοι από τον κάτοχο της κάρτας.

Μεταξύ του εκδότη και του κατόχου της πιστωτικής κάρτας συνήθως καταρτίζεται σύμβαση για τη μέριμνα αλλότριων υποθέσεων. Ο δε κάτοχος της κάρτας υποχρεούται απέναντι στον εκδότη να του αποδίδει τα ποσά που αυτός καταβάλλει για την εξόφληση των εκ μέρους του υπογραφόμενων λογαριασμών, ενώ απέναντι στον συμβαλλόμενό του δικαιούται να εξοφλεί, όχι της μετρητοίς, αλλά με την πιστωτική κάρτα.⁶⁰

3.10 Χαρτοσήμανση επιταγής

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 9 υπό α) του διατ. Της 28.7.1931 «περί κώδικος του νόμου περί τελών χαρτοσήμου» εξαιρούνται του τέλους χαρτοσήμου οι επιταγές επί τη εμφανίσει, εφόσον εκδίδονται εν Ελλάδι, ενώ σύμφωνα με τη διάταξη του εδ. δ) εξαιρούνται οι «οπισθογραφήσεις και οι εξοφλήσεις των εν τω εδαφίω» της παρούσης παραγράφου εγγράφων, γραφόμενα επ' αυτών, εις ουδέν τέλος υπόκεινται, γιγνόμενα δε δια χωριστών εγγράφων, δημοσίων ή ιδιωτικών υπόκεινται εις πάγιον τέλος δραχμής 1».

2. Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι μόνο η έκδοση επιταγής επί τη εμφανίσει, η οπισθογράφιση και η πληρωμή της, **δεν** υπόκεινται σε τέλος

⁶⁰ Δίκαιο της επιταγής. Κατ' άρθρον ερμηνεία – Νομολογία Ν. 5960/1933. Ι. Π. Μάρκου.

χαρτοσήμου. Η απαλλαγή αυτή δικαιολογείται από την αποστολή της επιταγής ως οργάνου πληρωμής, πράγμα που την διαφοροποιεί ριζικά από τη συναλλαγματική και φέρει πολλαπλά οφέλη στην εθνική οικονομία. Η επιταγή πρέπει να υπόκειται στις απαιτήσεις του νόμου περί επιταγής. Επομένως οι παραπάνω διατάξεις δεν φαίνεται να απαλλάσσουν του χαρτοσήμου τις προαναφερθείσες πράξεις εκείνης της επιταγής, η οποία στις συναλλαγές χρησιμοποιείται πράγματι ως μέσο πίστωσης. Ο σύγχρονος νομοθέτης λαμβάνει σειρά προσθέτων μέτρων για να εξασφαλίσει την σίγουρη και σε βραχύτατο χρονικό διάστημα εξόφληση των εκδιδόμενων επιταγών.

Όταν η επιταγή πρόκειται να προσαχθεί στο δικαστήριο υπόκειται στο πάγιο τέλος προσαγωγής σε δίκη δραχμών 50, ως μη υποκείμενη εξ άλλης διατάξεως σε πάγιο ή αναλογικό τέλος, αλλιώς στερείται αποδεικτικής δύναμης.

Επίσης σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 11 του Ν. 1957/1991 «Επιταγές που προσκομίζονται στις τράπεζες για είσπραξη, ενεχυρίαση ή φύλαξη, καταγράφονται υποχρεωτικά σε πινάκια, στα οποία επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου δύο και μισό επί τοις χιλίοις, που υπολογίζεται στη συνολική αξία των καταχωριζομένων εις αυτά επιταγών». Είναι προφανές ότι εδώ πρόκειται για επιβολή χαρτοσήμου επί των επιταγών που καταχωρίζονται στις τράπεζες προς το σκοπό είσπραξης, ενεχυρίασης ή φύλαξης.⁶¹

3.11 Υποχρεωτική αναγραφή του Α.Φ.Μ.

Σύμφωνα με το Ν. 2214/1994 άρθρο 43 παρ. 11, «στις εκδιδόμενες επιταγές που καλύπτουν εξόφληση επαγγελματικών συναλλαγών, ανεξαρτήτως ποσού, αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός φορολογικού μητρώου του εκδότη, του εκάστοτε οπισθογράφου, καθώς και του τελευταίου κομιστή που εισπράττει αυτήν. Επίσης αναγράφεται υποχρεωτικά ο Α.Φ.Μ. του εκδότη της επιταγής που προσκομίζεται για εξόφληση οφειλής προς το Δημόσιο ανεξαρτήτως ποσού».

Με τη διάταξη αυτή αφ' ενός εισάγεται ως πρόσθετο στοιχείο επί του σώματος του τίτλου της επιταγής η σημείωση του Α.Φ.Μ. του εκδότη, του οπισθογράφου και του

⁶¹ Δίκαιο της επιταγής. Κατ' άρθρον ερμηνεία – Νομολογία Ν. 5960/1933. Ι. Π. Μάρκου.

τελευταίου κομιστή ως πρόσθετο στοιχείο του προσώπου τους επί του τίτλου και αφ' ετέρου η σημείωση αυτή εξαρτάται από την αιτία της εξ επιταγής ενοχής.

Πρόκειται για ρυθμίσεις, οι οποίες αφορούν τα συμβαλλόμενα πρόσωπα της επιταγής και οι οποίες προφανώς επιδιώκουν φορολογικούς σκοπούς. Γι' αυτό η μη τήρηση της υποχρέωσης αυτής μπορεί να συνεπάγεται μόνο τις προβλεπόμενες στο νόμο αυτό κυρώσεις. Από το σκοπό της παραπάνω διάταξης δεν μπορεί να συναχθεί ότι με αυτήν επήλθε τροποποίηση των σχετικών με την έκδοση και την κυκλοφορία των επιταγών διατάξεων του Ν. 5960/1933 περί επιταγής. Μια τέτοια εκδοχή θα ήταν αντίθετη τόσο προς βασικές διατάξεις του νόμου περί επιταγής, όσο και προς τις αναληφθείσες υποχρεώσεις της Ελλάδας στη Διάσκεψη της Γενεύης, της οποία σοι συμβάσεις με τις προαναφερθείσες επιφυλάξεις κυρώθηκαν με το Ν. 5868/1933.⁶²

3.12 Προθεσμία εμφάνισης επιταγής στην τράπεζα για πληρωμή

Η επιταγή εμφανίζεται προς πληρωμή εντός αποκλειστικής προθεσμίας 8 ημερών από την ημερομηνία έκδοσής της. Αν η επιταγή δεν εμφανισθεί προς πληρωμή εμπροθέσμως, τότε ο εκδότης αυτής μπορεί να την ανακαλέσει και τότε, ακόμα και αν εμφανισθεί προς πληρωμή αργότερα, η Τράπεζα δικαιούται να μην την πληρώσει.

Σε κάθε περίπτωση, ο νόμιμος κομιστής της επιταγής μπορεί ακόμα και μετά την πάροδο των 8 ημερών να την εμφανίσει προς πληρωμή στην Τράπεζα και αν υπάρχουν τα χρήματα και δεν έχει ανακληθεί, μπορεί να πληρωθεί.

Από εκεί και πέρα, για να μπορεί ο κομιστής της επιταγής που δεν πληρώθηκε να διεκδικήσει τα χρήματά του από την επιταγή κατά του εκδότη αυτής και των οπισθογράφων, αυτή πρέπει οπωσδήποτε να έχει εμφανισθεί προς πληρωμή εντός της νόμιμης προθεσμίας των 8 ημερών και την μη πληρωμή αυτή να βεβαιώνει η αρμόδια Τράπεζα, στην οποία αυτή εμφανίσθηκε.

Στην περίπτωση αυτή, τελείται και το ποινικό αδίκημα της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής.

⁶² Δίκαιο της επιταγής. Κατ' άρθρον ερμηνεία – Νομολογία Ν. 5960/1933. Ι. Π. Μάρκου.

Αν η επιταγή δεν πληρωθεί και δεν εμφανισθεί εντός της νόμιμης προθεσμίας των 8 ημερών προς πληρωμή, τότε υπάρχουν οι εξής δυνατότητες:

A) Ο νόμιμος κομιστής αυτής μπορεί να ασκήσει αγωγή από την υποκείμενη αιτία κατά του οφειλέτη του (αυτού που την μεταβίβασε σε αυτόν και με βάση την μεταξύ τους σχέση, π.χ. σύμβαση έργου, παροχής υπηρεσιών, πώλησης κλπ.).

B) Ο νόμιμος κομιστής αυτής μπορεί να επιδιώξει την έκδοση διαταγής πληρωμής χρησιμοποιώντας την επιταγή ως έγγραφο αφηρημένης υπόσχεσης χρέους. Σχετικά, όμως, με αυτό, υπάρχει έντονη διχογνωμία στη νομολογία (άλλες αποφάσεις λένε ότι γίνεται και άλλες ότι δεν γίνεται).⁶³

3.13 Ακάλυπτη Επιταγή

Ακάλυπτη επιταγή είναι κάθε επιταγή που εμφανίστηκε στον κατάλληλο τόπο και χρόνο από τον νόμιμο κομιστή για πληρωμή, περιλάμβανε όλα τα τυπικά στοιχεία αλλά δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή (τράπεζα) λόγω ανεπαρκούς υπολοίπου στο λογαριασμό του εκδότη. Αποτελεί μορφή ανωμαλίας ως προς την ενεργητική ικανότητα έκδοσης επιταγής και έχει ποινικές και αστικές συνέπειες.

Η ακάλυπτη επιταγή δεν είναι άκυρη. Ο εκδότης της υφίσταται νομικές και διοικητικές συνέπειες όπως παρακάτω :

- Νομικές συνέπειες
- Ποινικές. Ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση του κομιστή με προβλεπόμενη ποινή φυλάκισης μέχρι 5 έτη.
- Αστικές. Έκδοση «διαταγής πληρωμής» στον κομιστή από το Πρωτοδικείο.
- Διοικητικές συνέπειες

Δεν χορηγείται καρνέ επιταγών σε περίπτωση που ο δικαιούχος λογαριασμού Όψεως ή Τρεχούμενου έχει εκδόσει, σε διάστημα 12 μηνών ακάλυπτες επιταγές συνολικού ποσού μεγαλύτερου των 586,94 € Η διάρκεια της ποινής είναι

⁶³ Δίκαιο της επιταγής. Κατ' άρθρον ερμηνεία – Νομολογία Ν. 5960/1933. Ι. Π. Μάρκου.

- 12 μήνες για τον εκδότη έως 2 ακάλυπτων επιταγών.
- 36 μήνες για τον εκδότη περισσοτέρων των 2 ακάλυπτων επιταγών.
- Καταχώρηση στην κατάσταση μη δικαιουμένων βιβλιαρίου επιταγών.

3.14 Ανάκληση Ιδιωτικής Επιταγής

Από το νόμο περί επιταγής προβλέπεται ότι ο εκδότης μιας επιταγής είναι σε θέση να την ανακαλέσει όταν για κάποιο λόγο δεν επιθυμεί την πληρωμή της. Ο λόγος αυτός μπορεί να είναι η αθέτηση εμπορικής συμφωνίας, η υπεξαίρεση, η απώλεια, η κλοπή της επιταγής κλπ.

Με τον όρο ανάκληση επιταγής εννοούμε το δικαίωμα του εκδότη να ζητήσει από την πληρώτρια τράπεζα στην οποία τηρεί το λογαριασμό του, να μην πληρώσει τη συγκεκριμένη επιταγή όταν αυτή εμφανιστεί για πληρωμή.

Η εντολή ανάκλησης πρέπει να δίδεται εγγράφως, να συνοδεύεται από σχετικά δικαιολογητικά και να αντιμετωπίζεται κατά περίπτωση, δηλαδή :

Εντός της προθεσμίας που προβλέπει ο νόμος για την σφράγιση ακάλυπτης επιταγής (8 ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης). Η εκτέλεση της εντολής του εκδότη για ανάκληση της επιταγής του δεν είναι υποχρεωτική για την τράπεζα.

Εκτός του δημέρου από την έκδοση της επιταγής, η ανάκληση δεσμεύει απόλυτα την τράπεζα η οποία δεν δικαιούται σε καμία περίπτωση να πληρώσει την επιταγή. Στην περίπτωση αυτή η επιταγή δεν σφραγίζεται γιατί είναι εκπρόθεσμη.

3.15 Ανάκληση Τραπεζικής Επιταγής

Ανάκληση τραπεζικής επιταγής είναι το δικαίωμα του εντολέα να ζητήσει από την πληρώτρια τράπεζα να μην πληρώσει τη συγκεκριμένη επιταγή όταν εμφανιστεί για πληρωμή. Εκδότης της τραπεζικής επιταγής είναι η τράπεζα η οποία πράττει κατ' εντολή του πελάτη της.

Λόγοι ανάκλησης τραπεζικής επιταγής είναι κλοπή, απώλεια, ειδικοί λόγοι (αντιδικία, αλλαγή όρων συνεργασίας, μη πραγματοποίηση πράξης κ.λπ.).

Δυνατότητα αίτησης για ανάκληση τραπεζικής επιταγής έχει μόνον ο εντολέας – πελάτης που ζήτησε με αίτηση του την έκδοση της. Ο εντολέας της τραπεζικής επιταγής, που επιθυμεί να ανακαλέσει την τραπεζική επιταγή που εκδόθηκε κατ' εντολή του, προσέρχεται στο τραπεζικό κατάστημα έκδοσης και υπογράφει υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 αναφέροντας το λόγο ανάκλησης.

Παραδίδει δικαιολογητικά όπως δήλωση αστυνομίας για την περίπτωση κλοπής, εξώδικο για την περίπτωση αντιδικίας κ.λπ.

Η επιταγή δεν θα πληρωθεί αφού έχει έγκαιρα ανακληθεί από τον εκδότη.

Το θέμα της σφράγισης της τραπεζικής επιταγής, που έγκαιρα έχει ανακληθεί από τον εντολέα, αμφισβητείται στους νομικούς κύκλους.

Ο εντολέας της τραπεζικής επιταγής που την ανακάλεσε είναι σε θέση μετά την παρέλευση εύλογου χρονικού διαστήματος να ζητήσει την πληρωμή της σε αυτόν. Αν κατέχει την τραπεζική επιταγή, ανακαλεί τη δήλωση του για ανάκληση και εισπράττει το ποσό της. Αν δεν κατέχει την επιταγή, το αίτημα του για είσπραξη του ποσού της επιταγής θα εξεταστεί από την εκδότρια τράπεζα και θα δοθεί λύση κατά περίπτωση.

3.16 Τριτεγγύηση Της Επιταγής.

Ο θεσμός της τριτεγγύησης ισχύει και στην επιταγή όπως στην συναλλαγματική. Όμως στην πράξη, η τριτεγγύηση της επιταγής είναι σχεδόν άγνωστη. Αυτό γιατί, από το ένα μέρος η επιταγή είναι όργανο πληρωμής και όχι πίστης και από το άλλο μέρος γιατί η ζωή της είναι πολύ σύντομη. Πάντως και όταν συναντάται σε επιταγή, η εγγύηση συνίσταται στην ύπαρξη της κάλυψης του εκδότη, και σπάνια στην φερεγγυότητα των τρίτων προσώπων που αναλαμβάνουν υποχρέωση από αυτή.

Η ρύθμιση της τριτεγγύησης στην επιταγή γίνεται από τα άρθρα 25 - 27 ν. 5960. Η ρύθμιση αυτή είναι όμοια με εκείνη της συναλλαγματικής. Η μόνη διαφορά είναι ότι στην επιταγή απαγορεύεται η τριτεγγύηση από τον πληρωτή.

Γίνεται δεκτό ότι δεν είναι δυνατή η παροχή τριτεγγύησης υπέρ του πληρωτή γιατί αυτός δεν ευθύνεται από την επιταγή.

3.17 Διαφορές Της Τραπεζικής Επιταγής Και Της Συναλλαγματικής.

Η επιταγή παρουσιάζει έναντι της συναλλαγματικής τις παρακάτω διαφορές:

α) Ως προς το πρόσωπο του πληρωτή.

Στην συναλλαγματική πληρωτής μπορεί να είναι οποιοδήποτε πρόσωπο. Αντίθετα στην εσωτερική επιταγή (που εκδίδεται και πρέπει να πληρωθεί στην Ελλάδα) πληρωτής μπορεί να είναι μόνο τράπεζα ή Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου που ασκεί τραπεζικές εργασίες.

β) Ως προς την αποδοχή.

Κατά κανόνα η συναλλαγματική είναι δεκτική αποδοχής, εκτός αν φέρει ειδική ρήτρα. Αντίθετα, η επιταγή δεν είναι δεκτική αποδοχής αν δεν υπάρχει μνεία αποδοχής επάνω σε αυτή.

γ) Ως προς τα στοιχεία έκδοσης.

Απαραίτητο στοιχείο του κύρους της συναλλαγματικής είναι η σημείωση του ονόματος του λήπτη. Αντίθετα, το στοιχείο αυτό δεν φαίνεται να είναι απαραίτητο στην επιταγή και γι' αυτό δεν αναφέρεται στα τυπικά της στοιχεία.

δ) Ως προς τη λήξη.

Η λήξη της συναλλαγματικής μπορεί να ορίζεται κατά τέσσερις τρόπους (εν όψει, μετά προθεσμία από της όψεως, σε ρητή ημέρα, μετά προθεσμία από την χρονολογία εκδόσεως). η επιταγή λήγει πάντοτε εν όψει και κάθε αντίθετη μνεία θεωρείται ως μη γεγραμμένη.

ε) Ως προς τη χαρτοσήμανση.

Η συναλλαγματική υπόκειται σε χαρτοσήμανση. Αντίθετα, η επιταγή δεν υπόκειται σε χαρτοσήμανση για να μην εμποδίζεται η χρήση της ως μέσου πληρωμής.

3.18 Η Διαχείριση Των Επιταγών Από Τις Τράπεζες.

Οι επιταγές εμφανίζονται στην τράπεζα για κατάθεση, πληρωμή και χρηματοδότηση. Σε όλες τις περιπτώσεις πριν την ολοκλήρωση οποιασδήποτε συναλλαγής, προηγείται ο έλεγχος της τυπικότητας των στοιχείων και οι προς διαπραγμάτευση επιταγές πρέπει να είναι έγκυρες. Ακόμα, εάν υπάρχουν αλλοιώσεις ή διορθώσεις στο κείμενο της επιταγής, θα πρέπει να εκτιμηθούν από την πληρώτρια τράπεζα, η οποία μπορεί να απαιτήσει έγγραφη δήλωση του εκδότη για διασφάλιση της, προλαβαίνοντας έτσι τον κίνδυνο να πληρώσει πλαστογραφημένη επιταγή.

Κατά την εξαγορά-εξαργύρωση των επιταγών, οι τράπεζες θα πρέπει να επιδεικνύουν ιδιαίτερη επιμέλεια, όσον αφορά το ευανάγνωστο και ευκρινές του κειμένου τους, να μην κάνουν δεκτές δηλαδή επιταγές που φέρουν ξέσματα, διαγραφές ή αλλοιώσεις που δημιουργούν υπόνοιες πλαστότητας και αμφιβολίες εγκυρότητας. Επίσης, επιταγές μεγάλου ύψους ποσών θα πρέπει να αγοράζονται με επιφύλαξη, ιδιαίτερα όταν προσκομίζονται από αγνώστους κομιστές. Στην περίπτωση αυτή θα ήταν προτιμότερο ο κομιστής να εμφανίζει την επιταγή του απευθείας στην πληρώτρια τράπεζα.

Κατά την κατάθεση του προϊόντος της επιταγής άλλης τράπεζας, μεγάλη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στα θέματα που αφορούν τη valeur (τοκοφόρο ημερομηνία) και τη δέσμευση των αντίστοιχων ποσών. Στην περίπτωση κατά την οποία κατατίθεται, για παράδειγμα, την Παρασκευή 12.12.2005 επιταγή άλλης τράπεζας της ίδιας πόλης, αν η προβλεπόμενη εγκυκλίως valeur είναι 4 εργάσιμες ημέρες, τότε:

Πρώτη μέρα τοκοφορίας θεωρείται η επόμενη εργάσιμη, δηλαδή η Δεύτερα 15.12.2006 και τελευταία η τέταρτη ημέρα δηλαδή η Πέμπτη 18.12.2006.

Είναι δυνατόν οι ημερομηνίες τοκοφορίας και διαθεσιμότητας του προϊόντος των επιταγών να μην συμπίπτουν, σε έκτακτες για παράδειγμα περιστάσεις, όπως είναι ο αποκλεισμός των οδών που είναι δυνατόν να καθυστερήσει τη διακίνηση των επιταγών, οπότε κάτω από ειδικές συνθήκες είναι δυνατόν να επιμηκυνθεί ή η valeur ή ο χρόνος δέσμευσης του προϊόντος.

Οι διευθυντές των καταστημάτων θα πρέπει να χορηγούν καρτέ επιταγών με ιδιαίτερη φειδώ και προσοχή, ακόμη και αν μετά από έλεγχο διαπιστώνουν ότι οι πελάτες τους δεν αναφέρονται στα δυσμενή στοιχεία του συστήματος ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Τα κρούσματα των ακάλυπτων επιταγών καθημερινά πληθαίνουν, ενώ παράλληλα παράνομες συναλλαγές μπορεί να υποκρύπτονται στην διακίνηση των επιταγών.

Για τους λόγους αυτούς κατά την χορήγηση του καρτέ των επιταγών τα καταστήματα, θα πρέπει να παρακολουθούν την κίνηση των λογαριασμών των κατόχων επιταγών και να εντοπίζουν ύποπτες καταστάσεις, όπως είναι για παράδειγμα ο αδικαιολόγητος αριθμός και το ύψος επιταγών σε σχέση με τον κύκλο εργασιών μιας επιχείρησης, όπως αυτός αναφέρεται στα λογιστικά της βιβλία. Θα πρέπει επίσης να ελέγχεται και η έκδοση επιταγών εις διαταγήν ατόμων που ουδεμία εμπορική σχέση έχουν με τον εκδότη τους, γεγονός που γεννά ερωτηματικά για την νομιμότητα των συναλλαγών και δημιουργεί υπόνοιες για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

Τα καταστήματα θα πρέπει επίσης, να σταθμίζουν και να εισπράττουν το κόστος εξυπηρέτησης των λογαριασμών μηχανογραφικά, ανάλογα με την κίνηση που παρουσιάζουν, σε συνάρτηση με το μέσο ημερήσιο υπόλοιπο τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

4.1 Βασικές διαφορές επιταγής με συναλλαγματική

Τόσο στη συναλλαγματική όσο και την επιταγή περιέχεται εντολή για την πληρωμή ορισμένου χρηματικού ποσού. παρά τις ομοιότητες όμως αυτές υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ συναλλαγματικής και επιταγής, στις οποίες περιορίζεται και η ανάπτυξη που ακολουθεί στις επόμενες παραγράφους. Οι διαφορές αυτές οφείλονται κυρίως στη διαφορετική οικονομική αποστολή που επιτελούν, η μία ως μέσο παροχής πίστωσης και η άλλη ως βραχυπρόθεσμο μέσο πληρωμής. Οι σπουδαιότερες διαφορές είναι οι ακόλουθες:

Σε αντίθεση με τη συναλλαγματική, ο νόμος αποκλείει την αποδοχή. Τυχόν αποδοχή θεωρείται ως μη γραμμένη, χωρίς όμως να επηρεάζεται κατά τα λοιπά το κύρος της επιταγής. Επομένως για την πληρωμή της επιταγής ευθύνονται όλοι οι υπογραφείς, όχι όμως ο πληρωτής, δηλ. η τράπεζα. Ένας από τους κύριους λόγους, για τον οποίο οι συντάκτες του ενιαίου νόμου απαγόρευαν την αποδοχή συναλλαγματικής, ήταν ο φόβος μήπως η επιταγή χρησιμοποιηθεί ως μέσο παροχής πιστώσεως, υποκαθιστώντας τη συναλλαγματική όψεως.

Για να αποφευχθούν καταστρατηγήσεις της απαγόρευσης αποδοχής προβλέπεται η **ακυρότητα της οπισθογράφησης και τριτεγγύησης του πληρωτή**. Αποκλείεται δηλ. η ευθύνη του πληρωτή ακόμα και ως οπισθογράφου ή τριτεγγυητή.⁶⁴

Η δεύτερη βασική ρύθμιση, με την οποία επιδιώκει ο νομοθέτης τη μη χρησιμοποίηση της επιταγής ως μέσου παροχής πιστώσεως, αποβλέπει στο να εξασφαλισθεί να γίνει η εμφάνιση της επιταγής σε σύντομο χρονικό διάστημα από τον χρόνο έκδοσής της. Αυτό επιτυγχάνεται με τους εξής ειδικότερους κανόνες:

⁶⁴ Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

α) Η επιταγή είναι πάντοτε **πληρωτέα εν όψει**. Αντίθετη ρήτρα δεν επιφέρει ακυρότητα της συναλλαγματικής θεωρείται όμως ως μη γραμμένη.

Βέβαια και η συναλλαγματική μπορεί να εκδοθεί εν όψει, η προθεσμία όμως για την εμφάνισή της για πληρωμή είναι μεγάλη, ένας χρόνος από την έκδοσή της, ενώ της επιταγής μόνο οκτώ ημέρες.

Για να αποφευχθούν καταστρατηγήσεις προβλέπεται ότι και οι μεταχρονολογημένες επιταγές, οι επιταγές δηλ. που φέρουν ψευδώς μεταγενέστερη της πραγματικής ημερομηνία εκδόσεως, μπορούν να εμφανισθούν αμέσως για πληρωμή, δηλ. ακόμη και πριν από την αναγραφόμενη ημερομηνία εκδόσεως.

β) Προβλέπονται **σύντομες προθεσμίες εμφανίσεως**. Έτσι, για επιταγές που έχουν εκδοθεί και είναι πληρωτέες στο εσωτερικό η προθεσμία είναι οκτώ ημέρες, για επιταγές που είναι πληρωτέες σε άλλη χώρα από τη χώρα εκδόσεως είκοσι μέρες, ενώ αν διαφέρουν και οι ήπειροι εβδομήντα ημέρες. Αν ο κομιστής δεν τηρήσει την προθεσμία, χάνει τα αναγωγικά του δικαιώματα, επιπλέον δεν μπορεί ο εκδότης να ανακαλέσει την επιταγή.

Η αποστολή της επιταγής ως μέσου πληρωμής υπογραμμίζεται και από το ότι ο πληρωτής μπορεί να είναι μόνο **τράπεζα** ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που ασκούν τραπεζικές εργασίες (ταχυδρομικά ταμειυτήρια, ταμείο παρακαταθηκών και δανείων), στα οποία ο εκδότης έχει λογαριασμό

Ναι μεν και η επιταγή, όπως η συναλλαγματική, είναι γεννημένη εις διαταγή, με δυνατότητα μετατροπής της σε **ονομαστικό αξιόγραφο**, με την προσθήκη της ρήτρα «όχι εις διαταγή», σε αντίθεση όμως με αυτή, η επιταγή μπορεί να εκδοθεί και **στον κομιστή**. Στην επιταγή που εκδίδεται στον κομιστή δεν αναφέρεται το όνομα του λήπτη. Πάντως, αν η επιταγή έχει εκδοθεί κατά ορισμένο τύπο, π.χ. στον κομιστή, δεν μπορεί να μετατραπεί μετά εις διαταγή.

Άλλες, επί μέρους διαφορές, μεταξύ συναλλαγματικής και επιταγής είναι ιδίως οι εξής:

- α) Στην επιταγή δεν υπάρχουν αντίγραφα, ενώ αντίτυπα προβλέπονται μόνο για εις διαταγή επιταγές εξωτερικού. Και τούτο διότι στην επιταγή δεν τίθεται θέμα αποστολής της για αποδοχή, όπως στη συναλλαγματική.
- β) Στην επιταγή δεν υπάρχει παρέμβαση, διότι πληρωτής μπορεί να είναι μόνο τράπεζα στην οποία ο εκδότης έχει λογαριασμό.
- γ) Για τη μη απώλεια των αναγωγικών δικαιωμάτων του κομιστή δεν είναι οπωσδήποτε αναγκαία η σύνταξη **διαμαρτυρικού**. Αρκεί η έγγραφη, χρονολογημένη δήλωση του πληρωτή στην επιταγή μαζί με σημείωση της ημέρας εμφανίσεως, στην οποία ο πληρωτής δηλώνει ότι η επιταγή εμφανίσθηκε αλλά δεν πληρώθηκε.
- δ) Η επιταγή δεν υποβάλλεται σε χαρτοσήμανση. Έτσι διευκολύνεται η χρήση της ως μέσου πληρωμής.
- ε) Η μη πληρωμή από την πωλήτρια τράπεζα λόγω ελλείψεως διαθεσίμων συνιστά ποινικό αδίκημα.⁶⁵

⁶⁵ Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ

5.1 Διαταγή πληρωμής για χρηματική απαίτηση με βάση συναλλαγματική

Αριθμός απόφασης	Θέμα απόφασης	Πραγματικά περιστατικά	Κρίση Δικαστηρίου
ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ Αριθμός:1310/2015	Διαταγή πληρωμής για χρηματική απαίτηση με βάση συναλλαγματική	<p>Ο αιτών επιδιώκει να εκδοθεί διαταγή πληρωμής με βάση τους τίτλους που αναφέρει στην αίτησή του και τους οποίους προσκομίζει μετ' επικλήσεως στο πρωτότυπο και σε επικυρωμένα αντίγραφα, ήτοι με βάση δεκαέξι συναλλαγματικές, που εξέδωσε ο ίδιος, εις διαταγήν του, με την ρήτρα «ανέξοδος επιστροφή», στην Αθήνα, την 8η Οκτωβρίου 2014, για ποσόν τριών χιλιάδων ευρώ (3.000€) εκάστη και συνολικώς για ποσόν σαράντα οκτώ χιλιάδων ευρώ (48.000€), με ημερομηνία λήξεως όλων την 10η Οκτωβρίου 2014, πληρωτέες στο υποκατάστημα με αριθμό 164 (Περιστέρι Αττικής) της ΕΤΕ. Τις ως άνω συναλλαγματικές αποδέχθηκε αυθημερόν η πρώτη καθ' ης, ενώ τριτεγγυήθηκε σε όλες υπέρ αυτής (αποδέκτριας) ο δεύτερος καθ' ου. Ο αιτών εμφάνισε τις ως άνω συναλλαγματικές προς πληρωμή στον ορισθέντα τόπο και κατά τον ορισμένο χρόνο, ήτοι στο ανωτέρω υποκατάστημα της ΕΤΕ κατά την λήξη τους, πλην όμως καμία από αυτές δεν πληρώθηκε, με αποτέλεσμα οι καθ' ων να περιέλθουν σε υπερημερία έναντι αυτού και να του οφείλουν εις ολόκληρον το συνολικό ποσόν τους. Επειδή η ένδικη αίτηση τυγχάνει νόμιμη (άρθρ.1, 3, 4, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 38, 46, 48 ν. 5325/1932 και 623 - 631 ΚΠολΔ).</p>	<p>Επειδή κατά το άρθρο 32 παρ. 1 και 2 του ν. 5325/1932, «ο τριτεγγυητής ενέχεται καθ' όν τρόπον και ο υπέρ ου η τριτεγγυήσις, η δε υποχρέωσις αυτού είναι ισχυρά και όταν η ενοχή υπέρ ης ηγγυήθη είναι άκυρος, λόγω πόσης άλλης αιτίας, εκτός ελαττώματος περί τον τύπον». Επειδή η υπό κρίσιν αίτηση αποδεικνύεται και ουσία βάσιμη από τους προσκομιζομένους μετ' επικλήσεως, στο πρωτότυπο και σε επικυρωμένα αντίγραφα, δεκαέξι τίτλους.</p>

5.2 Διαταγή πληρωμής για χρηματική απαίτηση με βάση συναλλαγματική

Αριθμός απόφασης	Θέμα απόφασης	Πραγματικά περιστατικά	Κρίση Δικαστηρίου
Αριθμός απόφασης 739/2015	Διαταγή πληρωμής. Ανακοπή. Συναλλαγματικές.	<p>Ο ανακόπτων ζητεί να γίνει δεκτή η από 15-10-2014 κλήση που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου με αριθμό καταθέσεως 108/17-10-2014, με τη διαδικασία των πιστωτικών τίτλων, η συζήτηση της οποίας προσδιορίστηκε για τη δικάσιμο που αναγράφεται στην αρχή της παρούσας, με την οποία επαναφέρονται προς συζήτηση οι υπ' αριθμ. καταθέσεως 326/2013, 442/2013 και 34/2014 ανακοπές που είχαν ασκηθεί ενώπιον του Ειρηνοδικείου Καβάλας, οι οποίες συνεκδικάστηκαν. Επί των ανακοπών αυτών εκδόθηκε η με αριθμό 536/2014 απόφαση του Ειρηνοδικείου Καβάλας, η οποία τις απέρριψε κατά το μέρος που στρέφονταν κατά των από 11-03-2013, 07-05-2013 και 19-12-2013 επιταγών προς εκτέλεση και ως ανακοπές του άρθρου 632 Κ.Πολ.Δ. τις παρέπεμψε στο παρόν Δικαστήριο.</p>	<p>Προκύπτει ότι οι επίδικοι τίτλοι, με βάση τους οποίους εκδόθηκαν οι ανακοπόμενες διαταγές πληρωμής, κατά το χρόνο εκδόσεώς τους δεν έφεραν όλα τα τυπικά στοιχεία που απαιτεί το άρθρο 1 του ν. 5325/1932 και ειδικότερα το στοιχείο του χρόνου εκδόσεώς, το οποίο είναι από τα στοιχεία που δεν αναπληρώνονται σύμφωνα με το άρθρο 2 του ίδιου νόμου και εφόσον κατά την κρίση του Δικαστηρίου από τα προαναφερόμενα αποδεικνύεται ότι δεν υπήρχε συμφωνία μεταξύ του ανακόπτοντος - αγοραστή και της πωλήτριας εταιρείας - εκδότριας, περί συμπλήρωσεως από την ίδια ή από οποιονδήποτε περαιτέρω κομιστή, του ως άνω ελλείποντος στοιχείου και η καθής κατά το χρόνο απόκτησης των επίδικων τίτλων γνώριζε την ακυρότητά τους, πρέπει ο συγκεκριμένος λόγος ανακοπής να γίνει δεκτός ως ουσία βάσιμος, οπότε παρέλκει η έρευνα των λοιπών λόγων αυτής.</p>

5.3 Αδικοπραξία. Έκδοση ακάλυπτων επιταγών από το νόμιμο εκπρόσωπο ΑΕ.

Αριθμός απόφασης	Θέμα απόφασης	Πραγματικά περιστατικά	Κρίση Δικαστηρίου
<p>Αριθμός:3/2016</p> <p>ΤΟ ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ ΛΑΜΙΑΣ</p>	<p>Αδικοπραξία. Έκδοση ακάλυπτων επιταγών από το νόμιμο εκπρόσωπο ΑΕ.</p>	<p>Η εφεσίβλητη, με την υπ. αριθμ. πράξης κατ. ΠΤ109/14-7-2011 αγωγή της, που απηύθυνε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Λιβαδειάς, ζήτησε να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται σ' αυτή. Το Δικαστήριο δικάζοντας την υπόθεση δέχθηκε την αγωγή με την υπ. αριθμ. 34/2013 απόφασή του.</p>	<p>η αγωγή πρέπει να γίνει δεκτή ως εν μέρει κατ' ουσίαν βάσιμη και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στην ενάγουσα συνολικά το ποσό των 103.546,80 ευρώ (23.546,80 + 40.000 +40.000), με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση. Περαιτέρω το Δικαστήριο κρίνει ότι, ενόψει του ύψους της απαίτησης, του πταίσματος του εναγομένου και της αφερεγγυότητας του υποχρέου, πρέπει να διαταχθεί η προσωπική του κράτηση, ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης της απόφασης, η διάρκεια της οποίας πρέπει να οριστεί στους δύο (2) μήνες</p>

5.4 Αδικοπραξία. Έκδοση μεταχρονολογημένων ακάλυπτων επιταγών από διαχειριστή ΕΠΕ στο όνομα και για λογαριασμό της εταιρίας.

Αριθμός απόφασης	Θέμα απόφασης	Πραγματικά περιστατικά	Κρίση Δικαστηρίου
<p>Αριθμός 271/2015 ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Α1΄ Πολιτικό Τμήμα</p>	<p>Αδικοπραξία. Έκδοση μεταχρονολογημένων ακάλυπτων επιταγών από διαχειριστή ΕΠΕ στο όνομα και για λογαριασμό της εταιρίας.</p>	<p>Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 31/3/2011 αγωγή της ήδη αναιρεσιβλήτου, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 2483/2011 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 7796/2013 του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσείων με την από 23/6/2014 αίτησή του.</p> <p>Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης, Αθανάσιος Καγκάνης, ανέγνωσε την από 2/2/2015 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη των λόγων της αναίρεσης.</p> <p>Ο πληρεξούσιος του αναιρεσείοντος ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως, ο πληρεξούσιος της αναιρεσιβλήτου την απόρριψή της και καθένας την καταδίκη του αντίδικου μέρους στη δικαστική δαπάνη.</p>	<p>Υπό τις πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις παραδοχές αυτές της προσβαλλομένης απόφασης, οι οποίες δικαιολογούν το αποδεικτικό πόρισμα, υπό την έννοια της ορθής υπαγωγής των ανελέγκτων γεγονότων δεκτών ως αποδειχθέντων πραγματικών περιστατικών στο πραγματικό των ερμηνευθέντων και εφαρμοσθέντων ως άνω κανόνων δικαίου και καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο, δεν ευρίσκουν έρεισμα εφαρμογής οι προβαλλόμενες, από το αρθ.559 αρ.1 και 19 ΚΠολΔ, αιτιάσεις, οι οποίες, για το λόγο αυτό, κρίνονται απορριπτές ως αβάσιμες.</p>

5.5 Συναλλαγματική. Ευθύνη τριτεγγυητή

Αριθμός απόφασης	Θέμα απόφασης	Πραγματικά περιστατικά	Κρίση Δικαστηρίου
<p>Αριθμός 1397/2015 ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Α2' Πολιτικό Τμήμα</p>	<p>Συναλλαγματική. Ευθύνη τριτεγγυητή</p>	<p>Στην προκειμένη περίπτωση, από την, κατ' άρθρο 561 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ., επισκόπηση του δικογράφου της από 4-7-2005 ανακοπής κατά της υπ' αριθμ. 16340/2005 διαταγής πληρωμής του Δικαστού του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, προκύπτει ότι ο ανακόπων ήδη αναιρεσείων, ως τριτεγγυητής των συναλλαγματικών βάσει των οποίων εξεδόθη η διαταγή πληρωμής, προέβαλε για την θεμελίωση της ανακοπής του, κατ' ακριβή εδώ εκ του δικογράφου μεταφορά και τον εξής λόγο ανακοπής: "Επί τη... αιτήσε του αντιδίκου εξεδόθη κατ' εμού και του Χ. Α.... η ύπερθεν σημειούμενη διαταγή πληρωμής, δι' ης υπεχρεώθημεν να καταβάλωμεν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον τω αντιδικώ 32,281,73 ΕΥΡΩ νομιμοτόκως, κατά τας λήξεις των εν τη ανακοπτομένη διαταγή πληρωμής συναλλαγματικών, ποσού 500.000 δραχμών (1.467,65 ΕΥΡΩ) εκάστης, εκδόσεως του καθ' ου, φερομένης αποδοχής του Χ. Α. και φερομένης τριτεγγυήσεώς μου...</p>	<p>κρίνοντας το Εφετείο ορθώς ερμήνευσε και εφήρμοσε την ουσιαστικού δικαίου διάταξη του άρθρου 32 του ν. 5325/1932, αφού από τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται ο αναιρεσείων για την θεμελίωση του προαναφερομένου λόγου ανακοπής ούτε η βασική σχέση που οδήγησε στην αποδοχή των επιδικίων συναλλαγματικών προσδιορίζεται επαρκώς ούτε πολύ περισσότερο προκύπτει ότι η σχέση αυτή αφορά και στο πρόσωπο του ιδίου ως τριτεγγυητού των συναλλαγματικών, ώστε να μπορεί να προτείνει τις εκ της σχέσεως ταύτης ενστάσεις κατά του κοιμιστου των επιταγών αυτών. Επομένως είναι αβάσιμος ο περί του αντιθέτου μοναδικός λόγος αναιρέσεως, με τον οποίον προσάπτονται (κατ' εκτίμηση) στην προσβαλλομένη απόφαση πλημμέλειες εκ του 559 αριθμ. 1, 8 και 14 Κ.Πολ.Δ., υπό την έννοια ότι το Εφετείο κατά παράβαση της ρηθείσης ουσιαστικής διατάξεως έκρινε ότι δεν προσδιορίζεται με πληρότητα η βασική σχέση μεταξύ εκδότου και αποδεκτού των συναλλαγματικών και επί πλέον ότι ο αναιρεσείων ως τριτεγγυητής δεν δικαιούται να προτείνει την εκ της σχέσεως αυτής ένσταση τοκογλυφίας του αποδεκτού και απέρριψε κατόπιν αυτού ως άοριστο και μη νόμιμο τον αντίστοιχο λόγο ανακοπής.</p>

5.6 Πλαστογράφηση επιταγής. Νόθευση του περιεχομένου της

Αριθμός απόφασης	Θέμα απόφασης	Πραγματικά περιστατικά	Κρίση Δικαστηρίου
<p>Αριθμός 4/2016</p> <p>ΤΟ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ (Διαδικασία Μικροδιαφορών)</p>	<p>Πλαστογράφηση επιταγής. Νόθευση του περιεχομένου της.</p>	<p>Με την κρινόμενη αγωγή, η ενάγουσα εκθέτει ότι η εναγόμενη εταιρεία εξέδωσε στο Αίγιο την υπ' αριθμ. μεταχρονολογημένη επιταγή με ημερομηνία εκδόσεως 31-12-2010, ποσού 1.950 ευρώ, σε διαταγή της. Οτι (η ενάγουσα) οπισθογράφησε αυτή στην Τράπεζα, η οποία, όταν την εμφάνισε προς πληρωμή στην πληρώτρια Τράπεζα στις 31-12-2010, διαπιστώθηκε από το μηχανογραφικό κέντρο της τελευταίας ότι υπήρχε εντολή της εναγομένης περί μη πληρωμής της επιταγής αυτής, αν και υπήρχε επαρκές υπόλοιπο στο λογαριασμό της, με αποτέλεσμα η επιταγή να μείνει απλήρωτη γεγονός που βεβαιώθηκε στο σώμα της επιταγής στις 4- 1-2011. Οτι στη συνέχεια (η ενάγουσα) πλήρωσε ως εξ αναγωγής υπόχρεη την εν λόγω επιταγή στην Τράπεζα και ανέλαβε αυτή ως νόμιμη κομίστρια και εις διαταγήν δικαιούχος αυτής. Οτι η εναγόμενη τελούσε εν γνώσει του γεγονότος και απέκρυψε κατά το χρόνο έκδοσης και πληρωμής της επιταγής ότι δεν είχε επαρκές υπόλοιπο προς πληρωμή της. Οτι από την προαναφερθείσα παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά της εναγομένης η ενάγουσα υπέστη περιουσιακή ζημία ίση με το ποσό της επιταγής, δηλαδή ίση με 1.950 ευρώ.</p>	<p>αποδείχθηκε ότι η κατά τα ανωτέρω συμπλήρωση της επιταγής χωρίς τη γνώση και συναίνεση της εναγομένης, χωρίς δηλαδή την ύπαρξη συμφωνίας για τη συμπλήρωσή της συνιστά νόθευση του περιεχομένου αυτής. Η νόθευση αυτή, βάσει της οποίας τέθηκε σε κυκλοφορία η εν λόγω επιταγή, αντιτάσσεται, όπως προαναφέρθηκε, εναντίον κάθε μεταγενεστέρου, έστω και καλής πίστης κομιστή του τίτλου, επομένως, αι κατά της ενάγουσας, η οποία ανέλαβε αυτή ως νόμιμη κομίστρια αυτής, αφού πλήρωσε αυτή ως εξ αναγωγής υπόχρεη στην τελευταία κομίστρια, Κατά συνέπεια, θα πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη. Τέλος, η δικαστική δαπάνη των διαδικών πρέπει να συμψηφιστεί κατά το άρθρο 179 του ΚΠολΔ, διότι ήταν ιδιαίτερα δυσχερής η ερμηνεία των κανόνων δικαίου που εφαρμόστηκαν.</p>

5.7 Συναλλαγματική. Ηθελημένη έλλειψη ενός η περισσότερων τυπικών στοιχείων της επιταγής, προκειμένου αυτά να συμπληρωθούν μεταγενέστερα από τον λήπτη, δυνάμει συμφωνίας του με τον εκδότη.

Αριθμός απόφασης	Θέμα απόφασης	Πραγματικά περιστατικά	Κρίση Δικαστηρίου
62/2013 ΕΦ ΛΑΡ (ΜΟΝ) (625866)	Συναλλαγματική. Ηθελημένη έλλειψη ενός η περισσότερων τυπικών στοιχείων της επιταγής, προκειμένου αυτά να συμπληρωθούν μεταγενέστερα από τον λήπτη, δυνάμει συμφωνίας του με τον εκδότη.	ο ανακόπτων ισχυρίζεται ότι οι ένδικες συναλλαγματικές, που εκδόθηκαν από τον καθ' ου η ανακοπή και τις αποδέχθηκε ο ίδιος ήταν ατελείς διότι έφεραν μόνο την υπογραφή του ιδίου (αποδέκτη τους), ο δε καθού εκδότης τους, τον οποίο κατονομάζει ως πλαστογράφο, συμπλήρωσε τα υπόλοιπα στοιχεία τους (ποσό, τόπο και ημερομηνία εκδόσεως και λήξεως) παρά τα συμφωνηθέντα. Ωστόσο, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, αφού κατά τα ιστορούμενα στην ανακοπή οι ένδικες συναλλαγματικές παραδόθηκαν από τον ανακόπτοντα στον καθού η ανακοπή ηθελημένα ασυμπλήρωτες ως προς το ποσό και το χρόνο εκδόσεως κ.λπ., αλλά με την εξουσία συμπληρώσεως αυτών μέσα στα συμφωνημένα όρια, και προϋποθέσεις, οπότε υπήρχε βούληση του ανακόπτοντος για την ανάληψη υποχρέωσης από τους τίτλους, καθώς και εξουσία συμπληρώσεως αυτών από τον καθού η ανακοπή, δεν μπορεί να γίνει λόγος για νόθευση των τίτλων.	. Αν τα κενά στοιχεία των ατελών συναλλαγματικών συμπληρώθηκαν μεν από τον εξουσιοδοτηθέντα (τον καθού η ανακοπή), αλλά καθ' υπέρβαση των γενομένων συμφωνιών μεταξύ των μερών, γεννάται ένσταση περί αντισυμβατικής συμπληρώσεως. Επομένως, πρέπει να εκτιμηθεί ότι τέτοιο χαρακτήρα έχει ο πρώτος λόγος της ανακοπής

5.8 Επιταγή. Μη πληρωμή από την πληρώτρια τράπεζα της εμπροθέσμως εμφανισθείσας από το νόμιμο κομιστή της, επιταγής. Αγωγή αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης κατά της πληρώτριας τράπεζας

Αριθμός απόφασης	Θέμα απόφασης	Πραγματικά περιστατικά	Κρίση Δικαστηρίου
<p>Αριθμός 513/2014</p> <p>ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ</p> <p>Α2^ο Πολιτικό Τμήμα</p>	<p>Επιταγή. Μη πληρωμή από την πληρώτρια τράπεζα της εμπροθέσμως εμφανισθείσας από το νόμιμο κομιστή της, επιταγής. Αγωγή αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης κατά της πληρώτριας τράπεζας.</p>	<p>Στην προκείμενη περίπτωση ο αναιρεσείων με την ένδικη αγωγή του, κατά το ουσιώδες περιεχόμενό της, ισχυρίστηκε ότι οι προστηθέντες από την αναιρεσίβλητη πληρώτρια τράπεζα υπάλληλοί της παράνομα αρνήθηκαν να του πληρώσουν μία επιταγή ποσού 23.000 ευρώ, εκδόσεως του Α.-Μ. Δ., συρόμενη στον τηρούμενο σ' αυτήν λογαριασμό του τελευταίου, αν και αυτός (αναιρεσείων), ως νόμιμος κομιστής της, την εμφάνισε εμπροθέσμως προς πληρωμή και υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια του εκδότη στον λογαριασμό του, ενώ συγχρόνως απαγόρευσαν στη τράπεζα, στην οποία την είχε καταθέσει ο αναιρεσείων για να πιστωθεί ο εκεί τηρούμενος δικός του λογαριασμός και από την οποία η αναιρεσίβλητη ειδοποιήθηκε αυθημερόν περί τούτου ηλεκτρονικά μέσω του διατραπεζικού συστήματος, να σφραγίσει την επίμαχη επιταγή, με αποτέλεσμα να υποστεί περιουσιακή ζημία, εφόσον δεν του καταβλήθηκε το ποσό της επιταγής, αν και υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια, αλλά και επικουρικά, για την περίπτωση που δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια, αυτός απώλεσε το δικαίωμα αναγωγής κατά του εκδότη, απώλεσε τη δυνατότητα να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης κατά του εκδότη από αδικοπραξία λόγω έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, αλλά και το δικαίωμα να εκδώσει διαταγή πληρωμής σε βάρος του και με βάση αυτήν να εγγράψει προσημείωση υποθήκης στο μοναδικό ακίνητο του εκδότη, το οποίο στο μεταξύ επιβαρύνθηκε με άλλες προσημειώσεις υποθηκών υπέρ άλλων δανειστών του, τα ποσά των οποίων υπερκάλυπταν το πιθανό εκπλειστηρίασμά του, με αποτέλεσμα να του προκληθεί μόνιμη αδυναμία εισπράξεως του ποσού της επιταγής, με ισόποση περιουσιακή του ζημία</p>	<p>πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και κατά το παραπάνω μέρος της, ενώ παρέλκει η έρευνα του βου λόγου της αιτήσεως κατά τα λοιπά (στοιχεία Α2, Α3, Β κατά το υπόλοιπο μέρος) με τον οποίο και με τις αναφερόμενες σ' αυτόν αιτιάσεις πλήττεται η αναιρεσιβαλλομένη κατά το ίδιο μέρος της. Κατ' ακολουθίαν τούτων και κατά παραδοχή των πιο πάνω λόγων, πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση, προς περαιτέρω εκδίκαση, στο ίδιο Εφετείο, εφ' όσον είναι δυνατή η συγκρότηση αυτού, από δικαστές άλλους, εκτός εκείνων που δίκασαν. Ακόμη, πρέπει να επιβληθούν τα δικαστικά έξοδα του αναιρεσειόντος σε βάρος της αναιρεσίβλητης, λόγω της ήττας της (άρθρα 176, 183 ΚΠολΔ).</p> <p>ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ</p> <p>Αναιρεί την 6055/2010 απόφαση του Εφετείου Αθηνών.</p>

5.9 Επιταγή. Δικαίωμα αναγωγής κατά οποιουδήποτε υπογραφέα.

Αριθμός απόφασης	Θέμα απόφασης	Πραγματικά περιστατικά	Κρίση Δικαστηρίου
<p>Αριθμός 5979/2014</p> <p>Δημοσίευση 29/10/2014</p> <p>ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΕΝΟΧΙΚΟ // ΤΜΗΜΑ 16°</p> <p>ΔΙΚ/ΜΟΣ: 25/9/2014. ΑΡ. ΠΙΝ. «9» ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ</p>	<p>Επιταγή. Δικαίωμα αναγωγής κατά οποιουδήποτε υπογραφέα.</p>	<p>Με την από 18/6/2010 (αρ. εκθ. κατ. 1147/2010) ανακοπή της η ανακόπτουσα και ήδη εφεσίβλητη ζητούσε, για τους αναφερομένους σ' αυτήν λόγους την ακύρωση της υπ' αρ. 6072/2010 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία υποχρεώθηκε να καταβάλει στην καθ' ης η ανακοπή το ποσό των (41.000 €] πλέον τόκων και εξόδων, λόγω μη πληρωμής των σ' αυτήν αναφερομένων (4) επιταγών έκδοσής της, των οποίων νόμιμος κομιστής και κάτοχος εξ αναγωγής ήταν η καθ' ης η ανακοπή και ήδη εκκαλούσα. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε τον πρώτο λόγο ανακοπής και οχύρωσε την άνω διαταγή πληρωμής. Κατ' αυτής της απόφασης παραπονείται με την ένδικη έφεσή της η εκκαλούσα για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και ζητά την παραδοχή της έφεσής της, την εξαφάνιση της εκκαλουμένης και στη συνέχεια την απόρριψη της ανακοπής της εφεσίβλητης στο σύνολό της.</p>	<p>Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που έκρινε ομοίως ορθώς το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και τα αντίθετα υποστηριζόμενα με την έφεση είναι αβάσιμα και απορριπτέα. Κατ' ακολουθία όλων αυτών πρέπει: (α) να απορριφθεί η έφεση, (β) να διαταχθεί η εισαγωγή του παράβολου της έφεσης στο δημόσιο ταμείο κατ' εφαρμογή του άρθρου 495 παρ. 4 του ΚΠολΔ και (γ) να συμψηφιστούν τα μεταξύ των διαδίκων δικαστικά έξοδα αυτού του βαθμού δικαιοδοσίας κατ' εφαρμογή των άρθρων 179 και 183 ΚΠολΔ λόγω της διακύμανσης της νομολογία ως προς την ερμηνεία των κανόνων δικαίου που εφαρμόστηκαν.</p> <p>ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ</p> <p>-ΔΙΚΑΖΕΙ κατ' αντιμωλία των διαδίκων</p> <p>-ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την ένδικη έφεση κατά της υπ' αριθμόν 997/2013 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία εκδόθηκε κατά τη διαδικασία των πιστωτικών τίτλων</p> <p>-ΔΙΑΤΑΣΣΕΙ την εισαγωγή του παραβόλου των διακοσίων (200) ευρώ που κατατέθηκε με τα υπ' αριθμόν ... και .. Σειρά Α παράβολα του Δημοσίου αξίας σαράντα (40) ευρώ εκάστου και υπ' αριθμόν .. και .. Σειρά Α' παράβολα του ΤΑΧΔΙΚ αξίας εξήντα (60) ευρώ εκάστου στο Δημόσιο Ταμείο.</p> <p>-ΣΥΜΨΗΦΙΖΕΙ τα μεταξύ των διαδίκων δικαστικά έξοδα αυτού του βαθμού δικαιοδοσίας.</p>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η σημασία των αξιογράφων στη σύγχρονη οικονομική ζωή είναι ιδιαίτερος σημαντική, κυρίως μετά τη ραγδαία ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς. Η κύρια χρήση των αξιογράφων στις σύγχρονες συναλλαγές είναι ως χρηματογράφων, δηλαδή ως μέσων πληρωμής και πιστώσεως, τα δε δημοφιλέστερα αξιόγραφα είναι η επιταγή και η συναλλαγματική.

Το μεγαλύτερο προτέρημα των αξιογράφων είναι η μεταβίβαση της κυριότητας πραγμάτων, ανεξαρτήτως τόπου και κυρίως χωρίς την διακίνηση πραγματικού χρήματος. Ωστόσο το γεγονός της άρρηκτης σύνδεσης δικαιώματος και τίτλου με τέτοιο τρόπο, ώστε η μεταβίβαση του εγγράφου να συνεπάγεται και μεταβίβαση του ενσωματωμένου σ' αυτού δικαιώματος, δημιουργεί σημαντικό θέμα στην περίπτωση απώλειας ή καταστροφής του εγγράφου, ειδικότερα για την ενάσκηση του συγκεκριμένου δικαιώματος που εγγαρτούται στον τίτλο του αξιογράφου. Ο Αστικός Κώδικος είναι σ' αυτήν την περίπτωση σαφής και ορίζει στο άρθρο 895ΑΚ: «Σε περίπτωση κλοπής, απώλειας ή καταστροφής του ανώνυμου χρεογράφου, ο μέχρι τότε κομιστής του μπορεί, εφόσον δεν ορίζεται σ' αυτό το αντίθετο, να κηρύξει με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος, τον τίτλο ανίσχυρο ή να απαγορεύσει στον οφειλέτη να πληρώσει σ' εκείνον που τον παρουσιάζει». Πρόκειται για τη διαδικασία κήρυξης ενός αξιογράφου ως ανίσχυρου. Το δε άρθρο 896 ΑΚ ορίζει ότι: «Εκείνος που προκάλεσε την κήρυξη του χρεογράφου ως ανίσχυρου, εκτός από το δικαίωμα να ασκήσει την αξίωσή του δυνάμει του χρεογράφου, έχει και το δικαίωμα να απαιτήσει από τον οφειλέτη να εκδώσει νέο τίτλο. Η δαπάνη βαρύνει εκείνον που το ζητά».

Η πληρωμή με επιταγές έχει πολλά πλεονεκτήματα, αν και τα τελευταία χρόνια επισκιάστηκε λόγω των πολλαπλών ωφελημάτων που προκύπτουν από τη χρήση καρτών:

- η δυνατότητα πληρωμών με επιταγή, επιτρέπει να κυκλοφορούμε με πολύ λιγότερα χρήματα στο πορτοφόλι μας
- η πληρωμή με επιταγή συχνά λειτουργεί και ως απόδειξη πληρωμής, αφού είναι φανερό ποιος την εξέδωσε και ποιος την εξαργύρωσε

- μια επιταγή μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σαν χρηματικό δώρο, εάν εκδοθεί στο όνομα άλλου ατόμου
- πληρωμές για υπηρεσίες (όπως για υδραυλικούς, ηλεκτρολόγους, τεχνικούς κ.α.) καθώς και σχολών ή καθηγητών που συχνά δεν μπορούν να γίνουν με άλλο τρόπο, εκτός από μετρητά ή επιταγές.

Να σημειώσουμε ότι αν και φαινομενικά οι όροι με βάση τους οποίους θα χορηγούνται τα νέα μπλοκ επιταγών είναι προφανώς αυστηρότεροι, αφού στο τέλος η τράπεζα θα κληθεί να αναλάβει το κόστος, ο πληθυσμός εκείνων που θα μπορούσαν να πάρουν τις εγγυημένες επιταγές δεν είναι μικρότερος αλλά ενδέχεται να είναι μεγαλύτερος από εκείνον που σήμερα κινούνται με τις απλές επιταγές. Και αυτό διότι, όπως σημειώθηκε, υπάρχουν πολλοί πελάτες με οικονομική δυνατότητα και καλή σχέση με την τράπεζα, που όμως βαρύνονται με δυσμενή τα οποία σήμερα τους αποκλείουν από συναλλαγές. Οι πελάτες αυτοί μπορούν πλέον να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους και να επανέλθουν στην αγορά με ενισχυμένο προφίλ. Για τον λόγο αυτό οι επαγγελματίες όχι μόνο δεν πρέπει να είναι επιφυλακτικοί με τις αλλαγές που έρχονται, αλλά αντίθετα θα πρέπει να τις στηρίξουν και κυρίως να επιδιώξουν να τις αξιοποιήσουν.

Τέλος θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι τα αξιόγραφα έχουν και θετικά και αρνητικά σημεία, τα οποία εμφανίζονται ανάλογα με την περίπτωση. Σε κάθε περίπτωση όπως αυτό που μπορούμε να αναφέρουμε είναι ότι αποτελούν σημαντικό εργαλείο στην αγορά και με δεδομένο ότι η χρήση τους ακολουθεί τους βασικούς κανόνες, μόνο θετικά μπορούν να δώσουν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μάρκου Π. Ιωάννης Δίκαιο συναλλαγματικής Εκδότης: Δίκαιο & Οικονομία - Π. Ν. Σάκκουλας 2011

ΤΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ, Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ», ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.

Δίκαιο αξιόγραφων. Βιβλιοθήκη Δικαίου Επιχειρήσεων και Εταιριών. Περιέχει: Αξιόγραφα της χρηματαγοράς, Αξιόγραφα της κεφαλαιαγοράς, Λοιπά αξιόγραφα, Τίτλοι δημοσίου, Δικονομικές διατάξεις.

Νικ. Κ. Ρόκας. Αξιόγραφα, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα (καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών), ΑΘΗΝΑ – ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1992

Έλενα Γιαννοπούλου (Δικηγόρος). Δίκαιο Αξιογράφων, Νομική Βιβλιοθήκη – Χάρης Καρατζάς, ΑΘΗΝΑ 1996

Το δίκαιο της επιταγής (θεωρία – νομολογία - υποδείγματα) Αθηνάς Καραμανλή – Μπαρουτάκη.

Δίκαιο της επιταγής. Κατ' άρθρον ερμηνεία – Νομολογία Ν. 5960/1933. Ι. Π. Μάρκου.

Χρήστος Πετρόπουλος. Γενικές Αρχές Και Στοιχεία Αστικού Δικαίου, ΑΘΗΝΑ 1994

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΑΚΑΛΥΠΤΕΣ ΕΠΙΤΑΓΕΣ – ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΕΙΡΕΣΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΕΤΟΥΣ 2011

<i>ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	17.851	172.308.716	17.851	172.308.716
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	16.663	182.029.764	34.514	354.338.480
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	15.812	163.240.127	50.326	517.578.607
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	14.482	137.787.681	64.808	655.366.288
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	15.205	164.907.197	80.013	820.273.485
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	15.679	168.144.970	95.692	988.418.455
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	15.598	392.937.944	111.290	1.381.356.399
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	15.121	153.635.498	126.411	1.534.991.897
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	12.978	122.950.702	139.389	1.657.942.599
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	11.423	119.577.363	150.812	1.777.519.962
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	14.181	165.803.531	164.993	1.943.323.493
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	13.419	139.750.227	178.412	2.083.073.720

[Αρχή της σελίδας](#)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΛΗΡΩΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΤΟΥΣ 2011

<i>ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	12.713	20.837.325	12.713	20.837.325
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	13.247	25.010.238	25.960	45.847.563
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	12.703	19.156.290	38.663	65.003.853
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	11.519	15.629.293	50.182	80.633.146
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	12.820	19.179.611	63.002	99.812.757
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	11.881	15.958.059	74.883	115.770.816
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	11.374	18.705.232	86.257	134.476.048
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	13.508	22.526.535	99.765	157.002.583
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	11.512	18.170.818	111.277	175.173.401
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	11.494	18.021.234	122.771	193.194.635
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	12.023	21.725.025	134.794	214.919.660
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	10.965	18.342.523	145.759	233.262.183

[Αρχή της σελίδας](#)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΕΤΟΥΣ 2012

<i>ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	13.398	142.717.891	13.398	142.717.891
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	13.868	155.858.232	27.266	298.576.123
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ*</i>	13.952	202.076.021	41.218	500.652.144
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	12.263	109.601.377	53.481	610.253.521
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	12.489	117.998.355	65.970	728.251.876
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	11.538	99.008.400	77.508	827.260.276
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	10.110	88.832.564	87.618	916.092.840
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	9.554	104.296.092	97.172	1.020.388.932
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	7.601	78.349.532	104.773	1.098.738.464
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	7.459	78.921.386	112.232	1.177.659.850
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	7.043	72.482.319	119.275	1.250.142.169
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	5.790	63.571.736	125.065	1.313.713.905

* Το 41% του συνολικού ποσού των ακάλυπτων επιταγών του Μαρτίου 2012 αντιστοιχεί στο 1% του συνολικού αριθμού των τεμαχίων

[Αρχή της σελίδας](#)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΛΗΡΩΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΤΟΥΣ 2012

<i>ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	12.841	20.395.695	12.841	20.395.695
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	11.054	20.705.121	23.895	41.100.816
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	10.870	17.588.488	34.765	58.689.304
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	9.652	13.442.361	44.417	72.131.665
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	12.054	17.420.144	56.471	89.551.809
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	9.118	13.949.918	65.589	103.501.727
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	10.301	15.603.779	75.890	119.105.506
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	10.329	16.747.470	86.219	135.852.976
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	8.631	13.264.233	94.850	149.117.209
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	10.917	16.264.484	105.767	165.381.693
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	8.175	14.694.054	113.942	180.075.747
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	8.521	13.097.865	122.463	193.173.612

[Αρχή της σελίδας](#)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

<i>ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	6.571	75.095.510	6.571	75.095.510
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	5.735	92.072.724	12.306	167.168.234
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	4.146	45.804.804	16.452	212.973.038
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	4.213	41.921.195	20.665	254.894.233
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	4.129	47.973.680	24.794	302.867.913
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	3.301	34.679.412	28.095	337.547.325
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	3.377	36.279.517	31.472	373.826.842
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	2.946	37.289.700	34.418	411.116.542
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	2.408	23.697.041	36.826	434.813.583
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	2.283	35.262.175	39.109	470.075.758
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	2.149	27.862.067	41.258	497.937.825
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	1.808	24.073.718	43.066	522.011.543

[Αρχή της σελίδας](#)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΛΗΡΩΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

<i>ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	9.666	16.233.703	9.666	16.233.703
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	7.951	17.421.261	17.617	33.654.964
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	6.601	10.119.272	24.218	43.774.236
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	7.226	11.423.714	31.444	55.197.950
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	6.703	8.817.328	38.147	64.015.278
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	5.783	7.911.291	43.930	71.926.569
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	6.378	9.332.068	50.308	81.258.637
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	6.013	8.600.767	56.321	89.859.404
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	6.134	9.513.715	62.455	99.373.119
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	5.634	8.508.725	68.089	107.881.844
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	5.656	8.560.031	73.745	116.441.875
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	5.124	7.343.205	78.869	123.785.080

[Αρχή της σελίδας](#)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΕΤΟΥΣ 2014

<i>ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	2.052	32.952.124	2.052	32.952.124
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	2.263	48.461.931	4.315	81.414.055
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	2.160	28.113.238	6.475	109.527.293
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	2.046	28.413.920	8.521	137.941.213
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	1.763	22.574.810	10.284	160.516.023
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	1.625	19.636.776	11.909	180.152.799
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	1.538	18.568.778	13.447	198.721.577
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	1.593	24.117.969	15.040	222.839.546
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	1.255	14.065.375	16.295	236.904.921
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	1.192	18.976.092	17.487	255.881.013
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	1.254	42.243.505	18.741	298.124.518
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	974	20.057.160	19.715	318.181.678

[Αρχή της σελίδας](#)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΛΗΡΩΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΤΟΥΣ 2014

<i>ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	5.558	8.757.973	5.558	8.757.973
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	5.276	10.510.740	10.834	19.268.713
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	4.722	6.335.222	15.556	25.603.935
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	4.791	6.878.349	20.347	32.482.284
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	4.544	6.757.411	24.891	39.239.695
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	4.568	6.242.913	29.459	45.482.608
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	4.632	7.347.821	34.091	52.830.429
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	4.324	7.083.749	38.415	59.914.178
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	4.529	6.839.419	42.944	66.753.597
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	4.194	7.083.703	47.138	73.837.300
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	3.719	5.807.190	50.857	79.644.490
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	3.843	6.011.662	54.700	85.656.152

[Αρχή της σελίδας](#)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΕΤΟΥΣ 2015

<i>ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	1.101	14.943.077	1.101	14.943.077
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	1.203	26.670.949	2.304	41.614.026
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	925	10.968.332	3.229	52.582.358
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	826	10.683.612	4.055	63.265.970
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	917	15.524.623	4.972	78.790.593
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	893	15.965.423	5.865	94.756.016
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	27	605.076	5.892	95.361.092
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	523	11.788.419	6.415	107.149.511
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	120	1.272.370	6.535	108.421.881
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	5.701	62.549.936	12.236	170.971.817
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	1.839	18.913.064	14.075	189.884.881
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	1.668	17.978.482	15.743	207.863.363

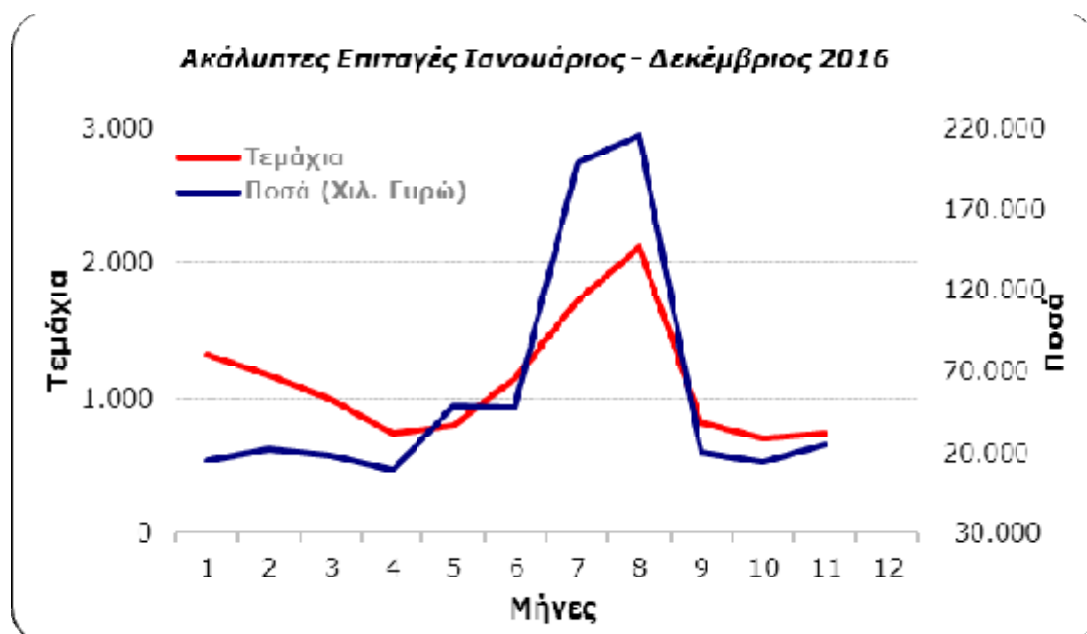
[*Αρχή της σελίδας*](#)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΛΗΡΩΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΤΟΥΣ 2015

<i>ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	4.114	7.001.973	4.114	7.001.973
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	4.014	8.229.779	8.128	15.231.752
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	3.775	5.494.536	11.903	20.726.288
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	3.470	4.728.141	15.373	25.454.429
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	3.259	4.704.305	18.632	30.158.734
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	3.085	4.341.497	21.717	34.500.231
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ</i>	6	6.185	21.723	34.506.416
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	935	1.115.436	22.658	35.621.852
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	310	552.287	22.968	36.174.139
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	11.865	18.978.385	34.833	55.152.524
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	4.517	7.183.623	39.350	62.336.147
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	3.817	5.628.542	43.167	67.964.689

Εισαγωγές ακάλυπτων επιταγών έτους 2016

ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)	ΤΕΜΑΧΙΑ	ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	1.327	14.767.923	1.327	14.767.923
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	1.172	21.748.619	2.499	36.516.542
ΜΑΡΤΙΟΣ	997	17.663.928	3.496	54.180.470
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	750	8.768.235	4.246	62.948.705
ΜΑΙΟΣ	804	48.611.768	5.050	111.560.473
ΙΟΥΝΙΟΣ	1.146	47.886.166	6.196	159.446.639
ΙΟΥΛΙΟΣ	1.719	199.497.129	7.915	358.943.768
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	2.112	215.434.292	10.027	574.378.060
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	824	20.602.894	10.851	594.980.954
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	709	14.351.326	11.560	609.332.280
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	741	25.058.217	12.301	634.390.497

Τα ποσά αναφέρονται σε τρέχουσες τιμές

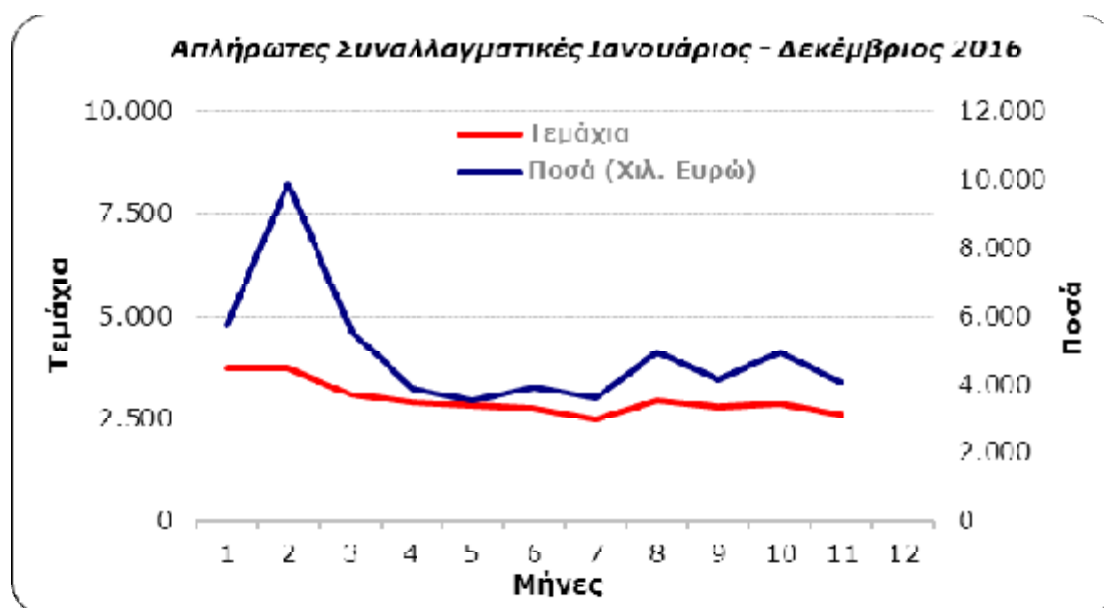
Στον παρακάτω πίνακα δίνονται τα συγκριτικά στοιχεία για κάθε μήνα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα και σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους.

ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ /ΠΡΟΗΓ.ΜΗΝΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΟΣΩΝ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ /ΠΡΟΗΓ.ΜΗΝΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ 2016/2015 ΤΕΜΑΧΙΩΝ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ 2016/2015 ΠΟΣΩΝ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	-20,44%	-17,86%	20,53%	-1,17%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	-11,68%	47,27%	-2,58%	-18,46%
ΜΑΡΤΙΟΣ	-14,93%	-18,78%	7,78%	61,04%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	-24,77%	-50,36%	-9,20%	-17,93%
ΜΑΙΟΣ	7,20%	454,41%	-12,32%	213,13%
ΙΟΥΝΙΟΣ	42,54%	-1,49%	28,33%	199,94%
ΙΟΥΛΙΟΣ	50,00%	316,61%	* %	* %
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	22,86%	7,99%	* %	* %
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	-60,98%	-90,44%	* %	* %
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	-13,96%	-30,34%	-87,56%	-77,06%
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	4,51%	74,61%	-59,71%	32,49%

* Με την από 28/06/2015 Πράξη Νομοθετικού περιεχομένου (ΠΝΠ) (ΦΕΚ Α' 65) κηρύχθηκε τραπεζική αργία, η οποία, μετά από διαδοχικές παρατάσεις, έληξε την 20/07/2015 και στο διάστημα της οποίας ανεστάλησαν οι προθεσμίες λήξης, εμφάνισης και πληρωμής αξιογράφων, ενώ με την από 31/07/2015 ΠΝΠ (ΦΕΚ Α' 90) ορίστηκε ότι σφραγισμένες επιταγές και απλήρωτες συναλλαγματικές με ημερομηνία σφράγισης και λήξης αντίστοιχα από 20/07/2015 μέχρι 31/08/2015 δεν εμφανίζονται σε αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς αν αποδεδειγμένα εξοφληθούν μέχρι 30/09/2015. Κατά συνέπεια αναγγελίες επιταγών και απλήρωτων συναλλαγματικών που σφραγίστηκαν και έληξαν, αντίστοιχα, τα ανωτέρω χρονικά διαστήματα έλαβαν χώρα μετά την λήξη των άνω περιορισμών.

Εισαγωγές απλήρωτων συναλλαγματικών έτους 2016

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)	ΤΕΜΑΧΙΑ	ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	3.719	5.732.692	3.719	5.732.692
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	3.731	9.873.878	7.450	15.606.570
ΜΑΡΤΙΟΣ	3.093	5.552.639	10.543	21.159.209
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	2.883	3.889.915	13.426	25.049.124
ΜΑΙΟΣ	2.811	3.516.351	16.237	28.565.475
ΙΟΥΝΙΟΣ	2.756	3.922.889	18.993	32.488.364
ΙΟΥΛΙΟΣ	2.478	3.597.561	21.471	36.085.925
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	2.951	4.930.052	24.422	41.015.977
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2.804	4.181.512	27.226	45.197.489
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	2.860	4.923.267	30.086	50.120.756
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	2.578	4.091.997	32.664	54.212.753

Τα ποσά αναφέρονται σε τρέχουσες τιμές

Στον παρακάτω πίνακα δίνονται τα συγκριτικά στοιχεία για κάθε μήνα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα και σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ /ΠΡΟΗΓ.ΜΗΝΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΟΣΩΝ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ /ΠΡΟΗΓ.ΜΗΝΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ 2016/2015 ΤΕΜΑΧΙΩΝ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΡΕΧ.ΜΗΝΑ 2016/2015 ΠΟΣΩΝ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	-2,57%	1,85%	-9,60%	-18,13%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	0,32%	72,24%	-7,05%	19,98%
ΜΑΡΤΙΟΣ	-17,10%	-43,76%	-18,07%	1,06%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	-6,79%	-29,94%	-16,92%	-17,73%
ΜΑΙΟΣ	-2,50%	-9,60%	-13,75%	-25,25%
ΙΟΥΝΙΟΣ	-1,96%	11,56%	-10,66%	-9,64%
ΙΟΥΛΙΟΣ	-10,09%	-8,29%	* %	* %
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	19,09%	37,04%	* %	* %
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	-4,98%	-15,18%	* %	* %
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	2,00%	17,74%	-75,90%	-74,06%
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	-9,86%	-16,88%	-42,93%	-43,04%

* Με την από 28/06/2015 Πράξη Νομοθετικού περιεχομένου (ΠΝΠ) (ΦΕΚ Α' 65) κηρύχθηκε τραπεζική αργία, η οποία, μετά από διαδοχικές παρατάσεις, έληξε την 20/07/2015 και στο διάστημα της οποίας ανεστάλησαν οι προθεσμίες λήξης, εμφάνισης και πληρωμής αξιογράφων, ενώ με την από 31/07/2015 ΠΝΠ (ΦΕΚ Α' 90) ορίστηκε ότι σφραγισμένες επιταγές και απλήρωτες συναλλαγματικές με ημερομηνία σφράγισης και λήξης αντίστοιχα από 20/07/2015 μέχρι 31/08/2015 δεν εμφανίζονται σε αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς αν αποδεδειγμένα εξοφληθούν μέχρι 30/09/2015. Κατά συνέπεια αναγγελίες επιταγών και απλήρωτων συναλλαγματικών που σφραγίστηκαν και έληγαν, αντίστοιχα, τα ανωτέρω χρονικά διαστήματα έλαβαν χώρα μετά την λήξη των άνω περιορισμών.